

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากชุดการสอนเมโลเดียน
ระดับปฐมวัยโดยใช้ภาพสัตว์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1
โรงเรียนเมืองนครราชสีมา

กฤษนันท์ ศักดิ์ศิริ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาดนตรี

ปีการศึกษา 2557

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

**A STUDY OF LEARNING ACHIEVEMENT THROUGH
EARLY CHILDHOOD MELODION EXERCISE PACKAGE
WITH ANIMAL ILLUSTRATION FOR KINDERGARTEN 1
STUDENTS OF MUEANG NAKHONRATCHASIMA SCHOOL**

KRITTANAN SAKSIRI

A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements

for Master of Arts in Music

Academic Year 2014

Copyright of BansomdejchaoprayaRajabhat University

ชื่อเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากชุดการสอนเมโลเดียน
ระดับปฐมวัยโดยใช้ภาพสัตว์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1
โรงเรียนเมืองนครราชสีมา

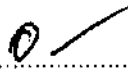
ชื่อผู้วิจัย กฤตนันท์ สักดิ์ศิริ

สาขาวิชา ดนตรี

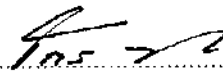
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยยศ

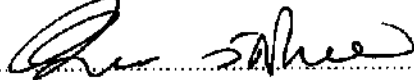
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์

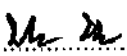
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี

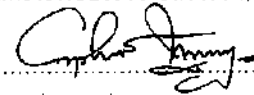

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิท ชันศิริ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยยศ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์)

..... กรรมการ
(อาจารย์อุนร์กัน นุญแจะ)

..... กรรมการและเลขานุการ
(อาจารย์จีระพันธ์ อ่อนเอื้อน)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ชื่อเรื่อง	การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัยโดยใช้ภาพสัตว์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนเมืองนครราชสีมา
ชื่อผู้วิจัย	กฤษนันท์ ศักดิ์ศิริ
สาขาวิชา	ดนตรี
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยยศ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัยโดยใช้ภาพสัตว์ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และ 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากชุดการสอนดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนเมืองนครราชสีมา จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบประเมินประสิทธิภาพชุดฝึกการสอนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัยโดยใช้ภาพสัตว์ มีประสิทธิภาพ 82.00/86.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้ชุดทดสอบเมโลเดียนระดับปฐมวัยโดยใช้ภาพสัตว์สูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ชุดการสอน เมโลเดียน ปฐมวัย

Title	A Study of Learning Achievement through Early Childhood Melodian Exercise Package with Animal Illustration for Kingdergarten 1 Students of Mueang Nakhonratchasima School
Author	Krittanan Saksiri
Program	Music
Major Advisor	Associate Professor Dr.Manat Wattanachaiyot
Co- advisor	Assistant Professor BunJong Cholviroj
Academic Year	2014

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to develop the early childhood melodian exercise package with animal illustration for Kindergarten 1 students of Mueang Nakhonratchasima School on basis of 80/80 efficiency, and 2) to compare learning achievement before and after using the exercise package. The sample included 30 Kindergarten 1 students in the 1st semester of academic year 2012 of Mueang Nakhonratchasima School. The research instruments consisted of the early childhood melodian exercise package with animal illustration and learning achievement test. Data was statistically analyzed in percentage, mean, standard deviation, and t-test

The finding revealed as follows:

1. The efficiency of the developed exercise package measured 82.00/86.17, which was higher than the criteria of 80/80.
2. The students' learning achievement after learning through the developed exercise package was higher at significance level .05.

Keywords: Exercise Package, Melodian, Early Childhood

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยยศผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์อาจารย์ที่ปรึกษา รวมทั้งคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ซึ่งแนะแนวทางอันเป็นประโยชน์และมีคุณค่าในการวิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิทย์ขันธิศิริ ผู้ช่วยศาสตราจารย์มนตรี ภู่งาม อาจารย์อนุรักษ์ บุญแจเออาจารย์ จีรพันธ์ อ่อนเถื่อน และอาจารย์วรสรณ์ เนตรทิพย์ ผู้ให้การชี้แนะแนวทางการปรับปรุงงานวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณนางชงโค เกื้อกลาง ครูชำนาญการพิเศษ (ปฐมวัย) โรงเรียนเมืองนครราชสีมา ที่ให้คำแนะนำและสนับสนุนในการทดลองเครื่องมือวิจัยและการจัดทำแผนการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหาร นำโดยนายปฏิพัทธ์ ทองเทียนวิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนเมืองนครราชสีมา ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกทุกประการ และขอขอบใจนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนเมืองนครราชสีมา ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้กระทั่งสำเร็จเรียบร้อยด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ-คุณแม่ พี่สาว และขอบใจทุกกำลังใจจากน้องๆ ทุกคนที่เป็นแรงผลักดันส่วนหนึ่งให้ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีหากว่าคุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงมีจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบุพการี บูรพาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

กฤตนันท์ ศักดิ์ศิริ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
เด็กปฐมวัย.....	7
การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย.....	12
การจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี.....	16
ชุดการสอน.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
ผลการประเมินประสิทธิภาพชุดการสอน.....	43
ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	44
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	49
สรุปผลการวิจัย.....	49
อภิปรายผล.....	50
ข้อเสนอแนะ.....	51
บรรณานุกรม.....	53
ภาคผนวก.....	55
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	56
ภาคผนวก ข หนังสือราชการ.....	58
ภาคผนวก ค คะแนนการทดสอบ.....	62
ภาคผนวก ง ชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัยโดยใช้ภาพสัตว์.....	67
ภาคผนวก จ สำเนาใบตอบรับตีพิมพ์บทความ.....	107
ภาคผนวก ฉ สำเนาประกาศนียบัตรภาษาอังกฤษ.....	109
ประวัติผู้วิจัย.....	111

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระยะยาว.....	35
2	แสดงผลคะแนนระหว่างเรียนในครั้งที่ 3, 6, 9 และ 12.....	43
3	แสดงผลคะแนนการประเมินผลหลังเรียน.....	44
4	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนประเมินก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยเฉลี่ย 4 จุดประสงค์.....	45
5	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนประเมินก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จุดประสงค์ที่ 1.....	45
6	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนประเมินก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จุดประสงค์ที่ 2.....	46
7	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนประเมินก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จุดประสงค์ที่ 3.....	47
8	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนประเมินก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จุดประสงค์ที่ 4.....	47

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2	รูปแบบของการผลิตชุดการสอนของดิกก์และคาเรย์ (Dick & Carey).....	28
3	สัญลักษณ์ภาพสัตว์และการอ่านออกเสียง.....	39

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) สอดคล้องกับคำกล่าวของเยอวาพา เดชะคุปต์ (2540, น.8) ที่ว่าการศึกษาในช่วง 5 ปีแรกของชีวิตมีความสำคัญยิ่งเนื่องจากพัฒนาการในด้านต่างๆ กำลังพัฒนาและเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ ทั้งด้านร่างกาย ด้านสติปัญญาอารมณ์ และด้านสังคม โดยในช่วง 5 ปีแรกของชีวิต เซลล์สมองพัฒนาแล้วถึงร้อยละ 80

โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย พุทธศักราช 2546 กำหนดสาระการเรียนรู้ไว้ 2 ส่วน คือ ประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ทั้งสองส่วนเป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยการจัดประสบการณ์สำคัญสำหรับเด็กปฐมวัยในด้านต่างๆ สามารถจัดได้ในกิจกรรมประจำวัน 6 กิจกรรม ได้แก่

1. กิจกรรมเสรี/การเล่นตามมุม
2. กิจกรรมสร้างสรรค์
3. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
4. กิจกรรมเสริมประสบการณ์/กิจกรรมในวงกลม
5. กิจกรรมกลางแจ้ง
6. เกมการศึกษา

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมประจำวัน ซึ่งกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะนี้ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายอย่างอิสระตามจังหวะ โดยใช้เสียงเพลงหรือเครื่องดนตรีประกอบการเคลื่อนไหว ทั้งนี้ ครูควรจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมและฝึกฝนให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการปลูกฝังด้านพฤติกรรมทางสังคม (ศิริรัตน์ ชูชีพ, 2546, น.2) ซึ่งหากเด็กได้ทำกิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกาย

อย่างสม่ำเสมอ ย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของอวัยวะต่างๆ ที่ครอบคลุมถึงการพัฒนาศักยภาพด้านการเคลื่อนไหวร่างกายและพัฒนาทักษะกลไกการทำงานของอวัยวะต่างๆ ซึ่งล้วนมีปัจจัยสำคัญมาจากความสามารถด้านการเคลื่อนไหวร่างกายในวัยเด็กทั้งสิ้น (หรรษานิลวิเชียร, 2535, น.197)

ดนตรีเป็นสื่อที่ตอบสนองต่อธรรมชาติของเด็กโดยตรงและสร้างความสุขให้เด็กได้โดยง่าย ทั้งจากการฟัง การร้อง การแสดงออกท่าทางและการเคลื่อนไหวซึ่งดนตรีเป็นศาสตร์วิชาที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปและมีความสำคัญขึ้นเป็นลำดับ ว่ามีส่วนสำคัญในการให้เด็กพัฒนาไปอย่างสมบูรณ์บิดามารดาที่เห็นความสำคัญของดนตรี เรียนรู้ และนำดนตรีไปใช้ในกระบวนการเลี้ยงดูบุตรของตน ย่อมส่งผลโดยตรงในการช่วยให้เด็กเป็นผู้มีดนตรีการ และช่วยส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่างๆ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2542, น.1)

พรพรรณ แก่นอำพรพันธ์ (2550, น.1) ได้กล่าวถึงคุณค่าของดนตรีที่มีต่อพัฒนาการของเด็กในด้านต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. ทางด้านร่างกาย เด็กจะมีโอกาสเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายให้เข้ากับจังหวะเพลง
2. ทางด้านโสตประสาท เด็กสามารถฟังและแยกแยะเสียงต่าง ๆ เข้าใจคุณภาพของเสียงจากการเล่นเครื่องดนตรี ร้องเพลง และฝึกหัดเสียงต่าง ๆ
3. ทางด้านอารมณ์ ดนตรีจะช่วยให้เด็กลดอารมณ์ต่าง ๆ ที่ก้าวร้าวลงได้ และนำมาแสดงออกอย่างสร้างสรรค์และเป็นที่ยอมรับ
4. ทางด้านสติปัญญา เด็กจะมีโอกาสคิดอย่างสร้างสรรค์
5. ทางด้านสังคม ดนตรีจะทำให้เด็กเข้าใจและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

เมื่อพิจารณาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ยังกล่าวถึงการสอนดนตรีตามสาระดนตรีไม่มากนัก ส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอดนตรีในเชิงกิจกรรมที่เกี่ยวกับการร้องเพลง การเคาะจังหวะ และการเคลื่อนไหว ซึ่งนับว่าดนตรีเป็นสื่อทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555, น.156) โดยดนตรีมักถูกใช้เป็นการสอนในเนื้อหาต่าง ๆ เช่น การร้องเพลงเพื่อท่องจำตัวอักษร การออกกำลังกายประกอบเพลง เป็นต้น ซึ่งนอกจากสภาพการณ์ข้างต้นแล้ว การขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญการสอนดนตรีในโรงเรียน และขาดสื่อการสอนที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนก็นับเป็นปัญหาที่ส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถพัฒนาสติปัญญาและความสามารถด้านดนตรีได้อย่างเต็มที่ ผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาดนตรี

สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นช่วงเวลาสำคัญที่จะสร้างพื้นฐานสำหรับการพัฒนาสติปัญญา ความสามารถ และทัศนคติที่ดีต่อดนตรีต่อไป

นอกจากนั้นแล้ว พรพรรณ แก่นอำพรพันธ์ (2550, น.2) ยังได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมดนตรีว่า ควรให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ทางดนตรีในลักษณะองค์รวมมิใช่เนื้อหาดนตรีแยกออกมาสอนเป็นเรื่องราว โดยในการวางแผนและเตรียมสื่อการสอนจำเป็นต้องพิจารณาแยกหัวข้อการสอนเป็นส่วนๆ เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีทิศทางและตรงตามจุดประสงค์ซึ่งเนื้อหาในชุดการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยยึดกรอบแนวคิดทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligence) ของโฮวาร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) ในมิติความสัมพันธ์ระหว่างปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence) ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily Kinesthetic Intelligence) และปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ (Visual-Spatial Intelligence) ประกอบกับปรัชญาปฏิบัตินิยม (Pragmatism) โดยนักปราชญ์และนักการศึกษาคนสำคัญ คือ ดิวอี้ (Dewey, 1859-1952) ซึ่งเชื่อว่าการเรียนดนตรีควรให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติทักษะดนตรีในสภาพจริงให้มากที่สุด ผู้สอนจึงเลือกใช้การบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียนเป็นเป้าหมายในการสอนระดับปฐมวัย โดยเมโลเดียนเป็นเครื่องดนตรีประเภทหนึ่งที่มีความนิยมอย่างแพร่หลายในการนำมาจัดการเรียนการสอนในวิชาดนตรี ราคาไม่แพง ใช้งานง่าย และเป็นเครื่องดนตรีฝึกที่ดีเพื่อเป็นพื้นฐานในการเล่นเครื่องดนตรีชนิดอื่นต่อไป

สำหรับเด็กปฐมวัย เด็กจะสามารถเรียนรู้เข้าใจและจดจำได้เพียงสัญลักษณ์ง่าย ๆ หรือเฉพาะที่รู้จักเท่านั้นตามหลักของโคดály (Kodály, 1882-1967) เน้นการขับร้องเป็นอย่างยิ่งตั้งแต่ในระยะแรกของการเรียนดนตรี โดยในระดับการศึกษาปฐมวัยไม่ได้เน้นเรื่องสัญลักษณ์ดนตรีในช่วงแรกของการเรียนดนตรี และเมื่อผู้เรียนเริ่มมีเสียงอยู่ในตัวมากขึ้น การสอนจึงเริ่มผ่านมาสู่การเปลี่ยนเสียงที่ได้ยิน ได้ฟัง หรือได้ขับร้องเป็นสัญลักษณ์ในลักษณะของสัญลักษณ์ภาพ และเปลี่ยนเป็นภาษาดนตรีในที่สุด ซึ่งตรงกับการเรียนรู้การทำความเข้าใจในเรื่องสัญลักษณ์ที่นักจิตวิทยาผู้หนึ่ง คือ บรูเนอร์ (Bruner, 1966) กล่าวไว้เช่นกัน

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงผลิตสื่อการเรียนการสอนดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยขึ้นใหม่ โดยนำภาพสัตว์แสดงแทนสัญลักษณ์ดนตรี ประกอบด้วยเนื้อหาทางดนตรี 3 เรื่อง คือ ลักษณะของเสียง ระดับเสียง และจังหวะ โดยผ่านทักษะการฟัง การร้อง การเคลื่อนไหวการเล่น การสร้างสรรค์ และการอ่าน เพื่อนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางหนึ่งในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย อีกทั้งยังส่งเสริมการพัฒนาชุดการสอนในระดับปฐมวัยให้มีความหลากหลายและเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัยโดยใช้ภาพสัตว์ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการใช้ชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัยโดยใช้ภาพสัตว์

สมมติฐานการวิจัย

1. ชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัยโดยใช้ภาพสัตว์ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นหลังจากการจัดกิจกรรมด้วยชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัยโดยใช้ภาพสัตว์

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนเมืองนครราชสีมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำนวน 6 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 230 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนเมืองนครราชสีมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำนวน 30 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัยโดยใช้ภาพสัตว์

ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพของชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัยโดยใช้ภาพสัตว์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากการจัดกิจกรรมด้วยชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัยโดยใช้ภาพสัตว์

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเสียง
2. ระดับเสียง
3. จังหวะ

ทักษะที่ใช้

1. การฟัง
2. การร้อง
3. การเคลื่อนไหว
4. การเล่น
5. การอ่านสัญลักษณ์

เวลาที่ใช้ทั้งหมด

จำนวน 15 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัยโดยใช้ภาพสัตว์ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ในการจัดกิจกรรม
2. ได้แนวทางสำหรับการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับครู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับปฐมวัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่มีอายุ 4-5 ขวบ และกำลังเรียนในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1

สมมติฐาน 80/80

80 แรก หมายถึง เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยรวมในการประเมินระหว่างเรียน 4 ครั้ง ของนักเรียน

80 หลัง หมายถึง เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยรวมในการประเมินหลังเรียนของนักเรียน

จังหวะเคาะ (Beat) หมายถึง จังหวะที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ระดับเสียง (Pitch) หมายถึง ระดับเสียงสูงและเสียงต่ำ

การฟัง หมายถึง การฟังเพื่อเนื้อหาดนตรี

1. การฟังจังหวะเคาะ (Beat) ที่ดำเนินไปอย่างสม่ำเสมอในบทเพลง
2. การฟังเพื่อแยกแยะเสียงสูงและเสียงต่ำ
3. การฟังเพื่อแยกแยะระหว่างเสียงพูด เสียงร้อง เสียงตะโกนและเสียงกระซิบ

การร้อง เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และแสดงออกเสียงสูงและเสียงต่ำ หมายถึง การใช้เสียงร้อง เสียงพูด เสียงกระซิบและเสียงตะโกน ที่มีขอบเขตของเสียงจากโน้ตตัว C ถึง G

การเคลื่อนไหวร่างกาย หมายถึง

1. การเคลื่อนไหวอิสระเพื่อเลียนแบบท่าทางในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ท่าทางนกบิน
2. การเคลื่อนไหวเพื่อสร้างเสียงจากส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น การย่ำเท้า การปรบมือคนเดียวหรือปรบมือร่วมกับผู้อื่น
3. การเคลื่อนไหวนิ้วมือขาทั้ง 5 นิ้ว ให้อยู่ในจังหวะเคาะ (Beat)

การเล่น หมายถึง การแสดงออกเชิงทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรี (เมโลเดียน) เพื่อการถ่ายทอดบทเพลงนั้น ๆ ได้อย่างมีแบบแผนและไพเราะ

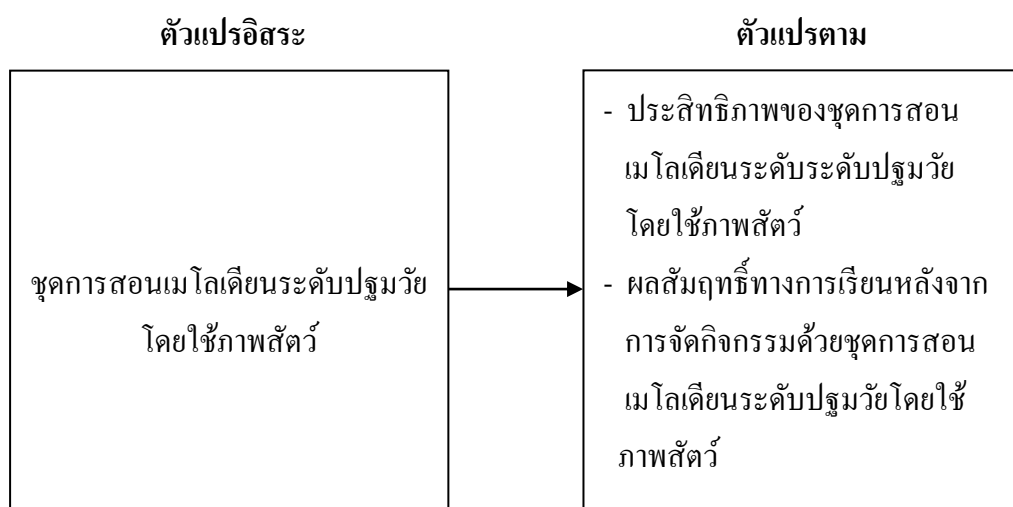
การอ่านสัญลักษณ์ หมายถึง การตีความสัญลักษณ์จากภาพสัตว์ที่ใช้เป็นสื่อแทนโน้ตดนตรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบกลุ่มเดียว One Group Pretest-Posttest Design

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัยโดยใช้ภาพสัตว์

ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพของชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัยโดยใช้ภาพสัตว์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากการจัดกิจกรรมด้วยชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัยโดยใช้ภาพสัตว์

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เด็กปฐมวัย
2. การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย
3. การจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี
4. ชุดการสอน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เด็กปฐมวัย

1. ความหมายของเด็กปฐมวัย

เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กก่อนวัยเรียนอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 6 ปี นั่นคือ เด็กที่อยู่ในศูนย์โภชนาการเด็กหรือสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน หรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือที่เรียกว่าศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน และเด็กที่เรียนอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 และ 2 หรือชั้นเด็กเล็กในโรงเรียน โดยทั่วไปเด็กจะมีอายุประมาณ 3-6 ปี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2522, น.8) ทั้งหมดล้วนอยู่ในวัยที่คุณภาพของชีวิตทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญากำลังเริ่มต้นพัฒนาอย่างเต็มที่ (พรพรรณ แก่นอำพรพันธ์, 2550, น.8-9)

สำหรับการกำหนดอายุเด็กปฐมวัยนี้มีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละประเทศโดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกากำหนดให้เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กแรกเกิดจนถึงอายุ 8 ปี (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2545, น.2)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

จากการศึกษาความหมายของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าเด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กแรกเกิดจนถึงอายุ 6 ปี ซึ่งเป็นวัยที่ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาเริ่มพัฒนาอย่างเต็มที่

และเนื่องจากเด็กในวัยนี้ยังไม่ถึงเกณฑ์เข้าโรงเรียน เด็กบางส่วนจึงอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนหรืออนุบาล

2. พัฒนาการของเด็กปฐมวัย

ทิสนา เขมมณี และคณะ (2536, น.39) กล่าวว่า พัฒนาการของเด็กเริ่มต้นตั้งแต่ปฏิสนธิ และมีความต่อเนื่องไปตลอดชีวิต การเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการมีทั้งที่เป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยคงเค้าพัฒนาการเดิมและแบบปฏิวัติเปลี่ยนแปลงจนไม่เห็นเค้าพัฒนาการเดิม

สอดคล้องกับ วิณี ชิดเชิดวงศ์ (2537, น.152-153) และ สุชา จันทร์เอม (2541, น.37-38) ที่กล่าวว่า เด็กปฐมวัยเป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด พัฒนาการส่วนใหญ่ในวัยนี้ขึ้นอยู่กับเรื่องการปรับตัวให้คุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสม เด็กจะเริ่มแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนได้ เริ่มช่วยเหลือตัวเองได้บ้าง

นักจิตวิทยาพัฒนาการนิยม แบ่งพัฒนาการของเด็กปฐมวัยออกเป็น 4 ด้านใหญ่ ๆ คือ

1. พัฒนาการด้านร่างกาย ได้แก่ น้ำหนัก ส่วนสูง กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก ประสาทสัมผัส ฯลฯ โดยลักษณะทางกายของเด็กปฐมวัยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านส่วนสูง น้ำหนัก และสัดส่วนของร่างกาย การที่เด็กไม่อยู่นิ่ง เคลื่อนไหวเกือบตลอดเวลา เป็นการช่วยพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก และกระตุ้นการสร้างโยงใยของเส้นประสาทที่พัฒนาเกือบสมบูรณ์ในวัยนี้ เด็กจึงจำเป็นต้องได้รับโอกาสที่จะใช้กล้ามเนื้อต่าง ๆ ตลอดจนประสาทสัมผัสต่าง ๆ อย่างเต็มที่ เพื่อให้หัวใจวะดังกล่าวเจริญเติบโตขึ้นได้ด้วยดี อันส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถในการควบคุมกล้ามเนื้อและใช้ประสาทสัมผัสตามวัย

2. พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ เด็กปฐมวัยจะมีความไม่มั่นคงและมักเปลี่ยนแปลงง่ายในระยะเวลาอันสั้น เด็กแสดงความโกรธ ความกลัว ความเศร้า ความอิจฉา ริษยา และความสุขสนุกสนานอย่างไม่มี การควบคุม พฤติกรรมทางอารมณ์ต่างๆ ที่เด็กแสดงออกนั้น บ่งถึงลักษณะตามธรรมชาติที่เป็นไปตามวัยของเด็กหรือบ่งถึงปัญหาบางอย่างที่ต้องรีบแก้ไข นอกจากนี้เด็กยังจำเป็นต้องได้รับการปกป้องคุ้มครองไม่ให้เกิดอารมณ์หวาดกลัวอย่างรุนแรง เพราะการที่ได้รับความหวาดกลัวอย่างรุนแรงในวัยต้นของชีวิตซึ่งเป็นวัยวิกฤตินี้จะส่งผลถึงการชะงักทางพัฒนาการด้านอื่น ๆ หรือแม้แต่การถดถอยสู่พัฒนาการขั้นต่ำลงไปได้

3. พัฒนาการด้านสังคม ได้แก่ ความสามารถในการติดต่อและมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การปรับตัว การรู้จักร่วมมือในการเล่นกับกลุ่มเพื่อน ฯลฯ เด็กต้องได้รับโอกาสที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ มีบุคคลทำหน้าที่เอาใจใส่ใกล้ชิด และสร้างความรู้สึกผูกพันด้วยการปฏิบัติที่สุภาพอ่อนโยนและเอื้ออาทร เพื่อให้เกิดความรู้สึกมั่นคง

ปลอดภัย และพัฒนาเจตคติที่ดีต่อผู้อื่น อีกทั้งต้องมีโอกาสประสบความสำเร็จในการเล่นและการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ที่ติดตัวตนเอง

4. พัฒนาการด้านสติปัญญา นักจิตวิทยาผู้มีชื่อเสียงอย่างมากในการศึกษาเรื่องพัฒนาการทางสติปัญญาอย่าง เปียเจต์ (Piaget, 1896-1980) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของคน โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตามการเจริญเติบโต (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555, น.102-104) คือ

4.1 ระยะการรับรู้ด้วยการสัมผัส (Sensorimotor Stage)

อายุระหว่างแรกเกิด-2 ปี

4.2 ระยะการรับรู้กึ่งนามธรรม (Preoperational Stage)

อายุระหว่าง 2-7 ปี

4.3 ระยะการรับรู้เชิงนามธรรม (Concrete Operational Stage)

อายุระหว่าง 7-12 ปี

4.4 ระยะการรับรู้ปกติวิสัย (Formal Operational Stage)

ช่วงอายุระหว่าง 12-15 ปี

เด็กปฐมวัยจะอยู่ในสองขั้นแรกของระยะการรับรู้ โดยเด็กมีการเรียนรู้หรือพัฒนาไปของสติปัญญาในกรอบของการเรียนรู้ หรือรับรู้จากการกระทำหรือการสัมผัส เนื่องจากเป็นสิ่งที่ป็นรูปธรรมสามารถจับต้องได้ และพัฒนาไปถึงการรับรู้ในเรื่องของสัญลักษณ์ซึ่งเป็นนามธรรมง่าย ๆ

พัฒนาการในแต่ละด้านนับว่ามีความสำคัญต่อชีวิตในอนาคตเป็นอย่างยิ่ง ผู้ที่เป็นพ่อแม่ผู้ปกครอง ตลอดจนครูพี่เลี้ยงจึงควรให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษ เพื่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการในทุก ๆ ด้านอย่างเป็นขั้นตอน ตามแบบแผนของพัฒนาการ (เยาวพา เดชะคุปต์, 2542, น.20-26)

จากการศึกษาเรื่องพัฒนาการของเด็ก ผู้วิจัยจึงสามารถสรุปพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กได้ว่า ในด้านร่างกายของเด็กวัยนี้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และสามารถเห็นได้ชัดเจน โดยเฉพาะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ในขณะที่กล้ามเนื้อเล็กยังพัฒนาไม่มาก จึงทำให้การประสานงานของมือและนิ้วเพื่อเขียนหนังสือยังไม่ดีนัก นอกจากนั้น เด็กยังอยู่ในวัยที่ต้องการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว และในช่วงนี้เด็กเริ่มมีอารมณ์แบบที่เกิดในวัยผู้ใหญ่ เช่น อารมณ์โกรธ กลัว อายากรู้อยากเห็น ดีใจ ในส่วนการปรับตัวเข้ากับสังคมนั้น ขึ้นอยู่กับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ผู้ปกครอง

3. การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

ในด้านทักษะการเรียนรู้และรูปแบบการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียนนั้น นักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ ดังนี้

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545, น.26-27) กล่าวถึงการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยว่าการเรียนรู้ส่วนใหญ่มาจากการสัมผัส เด็กสนใจทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัว เป็นวัยใคร่รู้ใคร่เห็น ต้องการแสดงออกด้วยตนเอง เด็กไม่สามารถเรียนรู้ได้โดยการพูดหรือสื่อสารทางภาษาเหมือนเด็กโต ดังนั้นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กวัยนี้จึงอยู่ในรูปของกิจกรรมที่เด็กได้หยิบจับ สัมผัส สังเกตและรับรู้ความรู้สึกได้ด้วยตัวของเด็กเอง ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ

1. การเรียนรู้โดยการใช้ความสามารถในการใช้สายตา กล้ามเนื้อมือ เด็กสามารถลอกแบบโดยลากเส้น การจดจำภาพที่มองเห็น และเรียงลำดับเหตุการณ์
2. การเรียนรู้โดยเกิดจากการได้ยิน ได้ฟัง สามารถรู้ที่มาของเสียง แยกแยะความเหมือนความแตกต่างของเสียงได้ ฟังคำสั่งรู้เรื่อง ปฏิบัติได้
3. การเรียนรู้ด้วยมโนทัศน์ กระบวนการคิด ความเป็นไป ความสามารถในการจัดหมวดหมู่ จำแนกประเภท ความสามารถในการคิดหาเหตุผล ความสามารถในการเรียงลำดับความสามารถในการให้เหตุผล
4. การเรียนรู้ด้วยการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกาย อันเกิดจากการสัมผัส การเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย กล้ามเนื้อ ลำตัว
5. การเรียนรู้ด้วยการลิ้มชิมรสและดม

นอกจากนั้น กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545, น.123) กล่าวว่า เด็กวัยนี้เป็นวัยแห่งการเรียนรู้สามารถสังเกตและสะสมประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผ่านการสัมผัส การเห็นตัวแบบ การซึมซับประสบการณ์โดยเฉพาะจากการทำงานคือการเล่นของเด็ก ซึ่งถือเป็นลักษณะการเรียนรู้ที่เด่นมากในวัยนี้ การเล่นของเด็กอาจอยู่ในรูปแบบของการทดลอง การสมมติ การรื้อ การค้นอย่างไม่มีจุดมุ่งหมาย จากนั้นก็นำเอาประสบการณ์ที่ได้จากการเล่นมาปรับปรุง ขยายเพิ่มเติม จากความรู้เดิม การสอนและฝึกที่ถูกต้อง รวมไปถึงการจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับวัยและความพร้อมของเด็ก จะเป็นตัวเสริมพัฒนาการของเด็กได้เต็มตามศักยภาพ

จากการศึกษาเรื่องการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้ของเด็กในวัยนี้เกิดจากการสัมผัสทั้งร่างกาย ซึ่งประกอบด้วย ด้านสายตา การได้ยิน ได้ฟัง การคิด การได้ลิ้มรส และการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ดังนั้น การจัดกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับวัยนี้จึงควรเน้นการให้โอกาสเด็กได้สัมผัส หยิบจับ ทดลอง สังเกต หรือทำกิจกรรมใด ๆ ที่ได้มีประสบการณ์ตรง

4. ทฤษฎีการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมหรือการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยให้มีความเหมาะสมกับเด็กวัยนี้ การศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้สอนได้เข้าใจวิธีการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ในหลายแง่มุม ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญมีอยู่ด้วยกัน 4 ทฤษฎี (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555, น.106-109) คือ

4.1 พฤติกรรมนิยม (Behaviorism)

ทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยมพัฒนามาจากการเรียนรู้แบบมีเงื่อนไข (Classical Conditioning) และแบบ Operant Conditioning มีความเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นได้เมื่อมีสิ่งเร้าเป็นตัวชี้แนะหรือจูงใจให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมออกมา การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ออกมาให้เห็นได้หลังจากผ่านการเรียนรู้ การให้การเสริมแรงหรือรางวัลเป็นสิ่งที่ช่วยให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ การลงโทษสามารถทำให้หยุดพฤติกรรมที่ไม่ต้องการให้เกิดขึ้นได้เช่นกัน แต่การลงโทษไม่ทำให้หยุดพฤติกรรมที่ไม่ต้องการเป็นการถาวรได้จึงไม่ควรใช้การลงโทษถ้าไม่จำเป็น

4.2 ปัญญานิยม (Cognitivism)

ทฤษฎีกลุ่มปัญญานิยมพัฒนามาจากจิตวิทยากลุ่มเกสตัลต์ (Gestalt Psychology) ซึ่งกล่าวว่า การเรียนรู้เกิดได้ 2 ลักษณะ คือ การรับรู้ (Perception) และการหยั่งเห็น (Insight) เนื่องจากมนุษย์มีความคิด การเรียนรู้เกิดขึ้นในลักษณะภาพรวมก่อนที่จะรับรู้ในส่วนย่อย และการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์และความสามารถในการคิดหาเหตุผลของผู้เรียน การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางปัญญาที่ลึกซึ้ง ดังนั้น เมื่อเกิดการเรียนรู้ขึ้นแล้ว บางครั้งผู้เรียนอาจจะไม่แสดงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมออกมาก็ได้

4.3 ปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory)

ทฤษฎีกลุ่มปัญญาสังคมให้ความสำคัญกับมนุษย์ผู้มีความคิดเช่นเดียวกับทฤษฎีกลุ่มปัญญานิยม แต่เน้นว่าการเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมใด ๆ ก็ได้ในตลอดเวลาและสถานที่ ไม่จำเป็นต้องอยู่ในกระบวนการเรียนการสอนเท่านั้น ทฤษฎีกลุ่มปัญญาสังคมให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม (Socialization) และการเลียนแบบ (Modeling) กระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญคือการสังเกต เนื่องจากมนุษย์มีความคิด การเห็นสิ่งต่าง ๆ รอบตัวทำให้มนุษย์เกิดความคิดและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ตลอดเวลา ดังนั้น ผู้สอนจึงเป็นตัวอย่างที่สำคัญของผู้เรียน นอกจากนี้การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ถ้ามีการอธิบายถึงปรากฏการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเข้าใจ เมื่อเกิดการเรียนรู้แล้ว ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องแสดงการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมใด ๆ ออกมาก็ได้ ซึ่งเป็นความเชื่อในลักษณะเดียวกับทฤษฎีกลุ่มปัญญานิยมเช่นกัน

4.4 มนุษยนิยม (Humanism)

ทฤษฎีกลุ่มมนุษยนิยมมีความเชื่อว่ามนุษย์เป็นผู้ที่มีจิตใจ มีความรู้สึก นอกเหนือไปจากความสามารถหรือสติปัญญา ดังนั้น มนุษยนิยมจึงให้ความสำคัญกับผู้เรียนมาก มนุษยนิยมให้โอกาสผู้เรียนสามารถกำหนดหรือเลือกการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ไม่จำเป็นต้องให้ผู้สอนเป็นผู้จัดให้ ดังนั้น การกำหนดการเรียนรู้ในแต่ละเรื่องแต่ละวิชา ผู้เรียนควรมิบทบาทในการเลือกสรรร่วมกับผู้สอน และเป็นผู้ตั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการเรียนรู้ และจะต้องปฏิบัติตามให้ได้ด้วย กล่าวได้ว่า ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความรู้ ความคิด วิจรณญาณ และเป็นผู้มีความรับผิดชอบ หน้าที่ของตนเป็นอย่างดี

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

เยาเวพา เดอะคูปต์ (2542) กล่าวถึงการจัดการศึกษาปฐมวัย คือการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่นๆ ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและพัฒนาทางสมอง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กวัยนี้มีชื่อเรียกต่างกันไปหลายชื่อ ซึ่งแต่ละโปรแกรมก็มีวิธีการและลักษณะในการจัดกิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยพัฒนาเด็กในรูปแบบต่างๆ กัน

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545) กล่าวถึงการศึกษาปฐมวัยว่า การศึกษาในระดับนี้มีจุดประสงค์เพื่อจัดการศึกษาเป็นการบริการการดูแลและเลี้ยงดูเด็กให้เป็นไปอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการพร้อมกันนั้นยังเป็นการให้การศึกษาเพื่อส่งเสริมการปรับตัวเข้ากับสังคม เพื่อทักษะทางปัญญา และพัฒนาการทุกด้านให้กับเด็ก รวมถึงการช่วยเด็กค้อยโอกาสและการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองเพื่อการเลี้ยงดูเด็กที่ดี อีกทั้ง ยังได้ให้ความหมายเพิ่มเติมอีกว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง การจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์และการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้กับเด็กปฐมวัย โดยให้เด็กได้รับการจัดประสบการณ์ตรงจากการเล่น การลงมือปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี และเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

จากการศึกษาความหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่านักวิชาการมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ว่าการจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ขวบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ และเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

1. องค์ประกอบของการศึกษาปฐมวัย

กุกยา ดันตีผลาชีวะ (2545) กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

1.1 ความพร้อมของพัฒนาการเด็กแต่ละคนจะมีพัฒนาการทางปัญญาเป็นลำดับ ซึ่งได้กล่าวโดยละเอียดในหัวข้อการพัฒนาทางสติปัญญา

ขั้นของพัฒนาการของเด็กเป็นฐานข้อมูลของการสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้ใหญ่ต้องใส่ใจการเคลื่อนไหว การสัมผัส การใช้ภาษา คำพูด และจินตนาการ ความพร้อมของพัฒนาการจะบอกให้ผู้ใหญ่ทราบว่าต้องการสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็กควรทำอย่างไร

1.2 ปฏิสัมพันธ์ ตามทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปฏิสัมพันธ์ต่างมีแนวคิดเช่นเดียวกันว่าพฤติกรรมกระบวนการทางสมองและสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้การสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็กต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ครู และอุปกรณ์การศึกษา การได้สัมผัสและตอบสนองสร้างกระบวนการทางสมองในการคิดเพื่อการเรียนรู้ หากเด็กได้รับการตอบสนองจากครูในทางบวก เด็กจะประทับใจและเรียนรู้พฤติกรรมที่สัมพันธ์กันทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วย

1.3 สื่อการเรียนรู้ การสัมผัสเป็นช่องทางพื้นฐานการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การได้เห็นจริง การได้สัมผัส หยิบ จับ ดู ชิม หรือฟัง เป็นการกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็กมาก หากสื่อเป็นของจริง เด็กจะเรียนรู้ในสิ่งสมบูรณ์ สื่อการเรียนรู้ทุกอย่างช่วยให้เรื่องหรือสาระที่เรียนเป็นรูปธรรม เกิดความเข้าใจง่ายและเห็นจริง นอกจากนั้น สื่อการเรียนรู้ยังหมายถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูจัดขึ้นด้วย ซึ่งเป็นลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่เป็นสื่อ การเรียนที่ดีต้องทำให้เด็กเรียนรู้จากการลงมือกระทำ ได้ทำกิจกรรมกลุ่ม ในขณะที่ครูจะเป็นตัวกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ครูเป็นสื่อการเรียนรู้อีกอย่างหนึ่งที่เด็กสามารถเรียนรู้จากการสังเกต ตอบสนอง และเลียนแบบ

1.4 สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ พืช หรือชุมชน เด็กใช้เวลาอิสระในการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมผู้ใหญ่ใช้สิ่งแวดล้อมเป็นสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็ก สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เป็นแหล่งให้โอกาสเด็กได้เรียนรู้จากการสังเกต สัมผัส จัดกระทำ และค้นคว้าด้วยตนเอง

จุดประสงค์ของสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้มุ่งส่งเสริมให้เด็กค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง มีบรรยากาศทางการเรียนตามความสนใจ เกิดการพัฒนาตามวัยที่เหมาะสม อีกทั้งยังเป็นการฝึกความรับผิดชอบ การเรียนรู้ทางสังคม การได้เล่นกับเพื่อนเป็นหมู่คณะด้วย

นอกจากนี้การเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมนอกชั้นเรียนยังเป็นสิ่งส่งเสริมให้เด็กเกิดความสุนทรีย์ต่อบุคคล สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่เด็กสัมผัส

1.5 ผู้ปกครอง การเรียนของเด็กปฐมวัยไม่ได้แยกบ้านออกจากโรงเรียน หรือแยกโรงเรียนออกจากบ้าน เพราะการศึกษาปฐมวัยเป็นการสานต่อการส่งเสริมพัฒนาการผู้การศึกษาที่เป็นการเรียนรู้อย่างเป็นระบบในสถานที่ที่เรียกว่าโรงเรียน ครูกับผู้ปกครองมีหน้าที่ให้การศึกษาแก่เด็กเหมือนกัน โดยส่งเสริมพัฒนาการและให้การดูแล เพียงแต่เป็นคนละบทบาท หากประสานบทบาททั้งสองคนเข้าด้วยกัน โอกาสของเด็กจะได้รับการดูแลและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพเพราะครูรู้ข้อมูลของเด็กที่โรงเรียน ผู้ปกครองรู้ข้อมูลของเด็กที่บ้าน การแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันเป็นตัวเชื่อมให้การพัฒนาและดูแลเด็กเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีส่วนทั้งการดูแลและจัดการศึกษาแก่เด็กร่วมกับโรงเรียน ในฐานะผู้ให้ข้อมูลและผู้สนับสนุนการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการศึกษาของผู้ปกครองทำให้สามารถเชื่อมความเป็นอยู่ การดูแล และการให้ความรู้แก่เด็กอย่างต่อเนื่องจากบ้านสู่โรงเรียน และจากโรงเรียนสู่บ้าน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ยังหมายถึงการร่วมจัดการศึกษาและการเรียนการสอนที่สร้างคุณค่าทางการศึกษา ทำให้เด็กปฐมวัยได้รับการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการอย่างมีคุณภาพ

2. แนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 4 – 5 ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นเพื่อให้เด็กได้ประสบการณ์ตรงเกิดการเรียนรู้ได้พัฒนาทั้งด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดแนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2546 (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, น.52-53) ไว้ดังนี้

1. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือ เหมาะกับอายุวุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
2. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ คือ เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว ได้สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
3. จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้

4. จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

5. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น มีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน

6. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก

7. จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์เรียนรู้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

8. จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

9. ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

10. จัดทำสารนิเทศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำข้อมูลที่ได้มาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, น.51) ได้กล่าวถึงหลักการจัดประสบการณ์ไว้ ดังนี้

1. จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง

2. เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

3. จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต

4. จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

5. ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

นอกจากกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ยังมีการกล่าวถึงการจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยในเนื้อหาที่คล้ายคลึงกัน นั่นคือ ควรจัดให้เด็กได้ลงมือกระทำ สัมผัสสังเกต เปรียบเทียบ ทดลอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทางสมองด้วยตัวของเด็กเอง กิจกรรมที่จัดควรเน้นที่ขั้นตอนหรือกระบวนการ

ที่ส่งเสริมต่อการสังเกต การคิด การสื่อสาร และการมีปฏิสัมพันธ์มากกว่าผลงานที่ครูกำหนด เป็นเกณฑ์ (ศศิมา พรหมรักษ์, 2546, น.26)

การจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี

พรพรรณ แก่นอำพรพันธ์ (2550, น.27-28) กล่าวว่า สิ่งแรกที่ควรคำนึงถึงเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนดนตรีและกิจกรรมดนตรี คือ การสร้างจุดประสงค์ปลายทาง จากนั้นจึงสร้างกิจกรรมที่จะนำไปสู่จุดประสงค์ปลายทางที่ตั้งไว้เพื่อที่จะสร้างการเรียนการสอนวิชาดนตรีที่ดี และมีความหมายต่อเด็ก อีกทั้งช่วยพัฒนาเด็กในด้านอื่น ๆ

สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่จะต้องคำนึงถึง คือ พัฒนาการในแต่ละด้านและระดับขั้นของเด็ก ขั้นของพัฒนาการทางดนตรีของเด็กนั้นสามารถอธิบายในลักษณะความสามารถในด้านการร้อง การเคลื่อนไหว การเล่นเครื่องดนตรีอย่างง่าย การฟัง การสร้างสรรค์ และการเข้าใจในเนื้อหา ความสามารถเหล่านี้ถือว่าเป็นความสามารถพื้นฐานสำหรับการพัฒนาทางดนตรี อีกทั้งพัฒนาการของความสามารถนี้เป็นพื้นฐานในการสร้างการเรียนการสอนและกิจกรรมดนตรีที่เหมาะสมกับเด็กในแต่ละวัย

นอกจากการศึกษาพัฒนาการของเด็กในแต่ละขั้นแล้ว ก่อนจะเริ่มการเรียนการสอน ครูปฐมวัยควรจะทราบว่านักเรียนของตนเองนั้นมีความสามารถและพัฒนาการอยู่ในระดับใด และวิธีที่จะทำให้ทราบได้คือ การสร้างคำถาม หรือสิ่งที่นักเรียนควรรู้ แล้วนำไปถามตัวนักเรียนเอง สังเกต หรือสัมภาษณ์จากครูท่านอื่น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานสำหรับการสร้างจุดมุ่งหมายที่เหมาะสม

การเริ่มต้นด้วยความรู้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กและความรู้พื้นฐานที่เด็กมีความสามารถช่วยครูจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จได้ง่าย ยิ่งเด็กประสบความสำเร็จเท่าไร เด็กก็จะยิ่งสนุกกับการเรียนมากขึ้น

การเรียนรู้ของเด็กเกิดได้โดยการสัมผัสกับสิ่งเหล่านั้นโดยตรง การสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับเด็กนั้น จะต้องให้โอกาสเด็กได้ทดลองและทำกิจกรรมนั้นด้วยตนเอง ให้โอกาสเด็กได้สร้างและตอบสนองกับดนตรีเอง ซึ่งครูของเด็กปฐมวัยต้องระลึกเสมอว่า เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น เด็กอายุ 4 ขวบ บางคนสามารถร้องเพลงที่เคยฟังอย่างถูกต้อง แต่ในขณะที่เด็กบางคนทำได้เพียงร้องบางท่อนของเพลง เด็กหลายคนสามารถรักษารังไข่หลักขณะเคลื่อนไหวได้ ในขณะที่กิจกรรมนี้เป็นเรื่องยากสำหรับเด็กบางคน เด็กหลายคนกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ในขณะที่บางคนจะกล้าเข้าร่วมกิจกรรมต่อเมื่อได้เห็นเพื่อนๆทำกิจกรรมก่อน และการตำหนิว่าเด็กร้องเพลงไม่ดีหรือการบังคับเด็กเข้าร่วมกิจกรรม

เป็นพฤติกรรมที่ครูไม่ควรทำ เนื่องจากเมื่อเด็กมีอายุ 5-6 ขวบ และมีประสบการณ์ทางดนตรีที่ดี ในบรรยากาศที่เด็กรู้สึกปลอดภัย จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการตามเพื่อนร่วมชั้น โดยที่ครูไม่ต้องเข้าไปช่วยเสริม

1. การสร้างจุดประสงค์

จุดประสงค์ของการเรียนการสอนวิชาดนตรี ควรเขียนขึ้นในลักษณะพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิด ซึ่งการเขียนจุดประสงค์จะช่วยให้ครูสามารถติดตามผลได้จากการสังเกตพฤติกรรมที่คาดหวังในกิจกรรมที่สร้างขึ้น การจัดการเรียนการสอนดนตรีควรคำนึงถึงเด็กเป็นอย่างแรก ครูจะต้องรู้ว่าความสามารถทางดนตรีของเด็กอยู่ที่ระดับใดและเริ่มต้นจากจุดไหน

2. การจัดลำดับเนื้อหาดนตรี

การเรียนการสอนดนตรี เริ่มต้นโดยการจัดเนื้อหาดนตรีให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการสอน หลักการจัดเนื้อหาดนตรีควรอ้างอิงสาระดนตรีซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาและทักษะดนตรี เนื้อหาดนตรีประกอบด้วยองค์ประกอบดนตรีและวรรณคดีดนตรี องค์ประกอบดนตรีเป็นเรื่องของ จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน รูปพรรณ สีสัน ลักษณะของเสียง และรูปแบบ วรรณคดีดนตรี เป็นเรื่องของประวัติดนตรีและประวัติผู้ประพันธ์เพลง ในเรื่องทักษะดนตรี ได้แก่ทักษะพื้นฐาน 6 ทักษะ คือ การฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว การเล่นการสร้างสรรค์ และการอ่าน (ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์, 2555, น.357-358)

การสอนที่มีประสิทธิภาพควรเรียงลำดับจุดประสงค์อย่างมีลำดับขั้นตอน ซึ่งนำไปสู่ความเชี่ยวชาญ ลำดับขั้นตอนมีหลายลักษณะ เช่น จากรูปธรรมสู่นามธรรม จากเรื่องเก่าไปเรื่องใหม่จากสิ่งที่ชัดเจนสู่สิ่งที่เข้าใจยาก จากสิ่งที่คุ้นเคยไปสู่สิ่งที่ไม่คุ้นเคย หรือจากการร้องหรือเล่นโดยเลียนแบบครูสู่การอ่านโน้ตแล้วปฏิบัติเอง เป็นต้นการจัดลำดับเนื้อหาช่วยให้เนื้อหาทั้งหมดถูกจัดอันดับ แบ่งประเภท หรือลำดับความสำคัญอย่างเหมาะสมและมีเหตุผล ซึ่งจะทำให้การจัดการเรียนการสอนมีระบบและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การจัดลำดับเนื้อหาที่มีชื่อเสียงที่สุด คือ ลำดับเนื้อหาของ บลูมและคณะ (Bloom, et al., 1956 อ้างถึงใน พรพรรณ แก่นอำพรพันธ์, 2550, น.28-29) ดังต่อไปนี้

2.1 จังหวะ

1. ดนตรีดำเนินไปด้วยจังหวะที่คงที่
2. จังหวะที่ช้าลงหรือเร็วขึ้น
3. 1 เสียงหรือ 1 ตัวหยุด สามารถเกิดไปพร้อมกับจังหวะที่ดำเนินไปอย่างสม่ำเสมอและคงที่
4. เสียงที่ยาวขึ้นหรือสั้นลง

5. เสียง 2 เสียงหรือตัวหยุดที่เกิดขึ้นใน 1 จังหวะ (และการรวมกันของเสียงสั้นและเสียงยาว)
6. 2 หรือ 4 จังหวะ (โน้ตตัวขาว โน้ตตัวกลม ตัวหยุด 2 จังหวะ และตัวหยุด 4 จังหวะ)
7. การเน้นอัตราจังหวะที่แบ่งกลุ่มในหนึ่งห้องมี 2 และ 3 จังหวะ
8. เสียงต่าง ๆ สามารถมีค่าเท่ากันและไม่เท่ากัน
9. อัตราจังหวะ 2 3 และ 6/8 (Duple, Triple, 6/8 meter)
10. เร็วขึ้นและค่อย ๆ ช้าลง

2.2 ระดับเสียง

1. ระดับเสียงที่ไม่มีสิ้นสุด การค้นหาเสียงที่อยู่รอบๆ ตัว
2. ระดับเสียงที่มีจุดสิ้นสุด
3. การเคลื่อนที่ของระดับเสียง คือแนวทำนอง ซึ่งอาจเคลื่อนที่เป็นลำดับ
4. ระดับเสียงเคลื่อนที่ขึ้น ลง หรือคงที่เดิม
5. ระดับเสียงที่สูงกว่าหรือต่ำกว่า
6. บันได้เสียงเพนทาโทนิค

2.3 เสียงประสาน

1. แนวทำนองที่มีโน้ตหลัก (เสียงกลาง)
2. แนวทำนองที่อยู่บนบันไดเสียงเมเจอร์และไมเนอร์
3. เสียงที่มีมากกว่า 2 เสียงบรรเลงพร้อมกัน ทำให้เกิดแนวประสาน

2.4 คุณลักษณะของเสียง

1. การแสดงออกของเสียงแต่ละแบบ
2. คุณลักษณะของเสียงที่แตกต่างกัน เราสามารถเปลี่ยนเสียงของเครื่องดนตรีหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ได้ ขึ้นอยู่กับวิธีการเล่น
3. การผสมผสานกันของคุณลักษณะของเสียงแบบต่าง ๆ
4. คุณลักษณะของเครื่องกระทบ เครื่องทองเหลือง เครื่องลมไม้
5. คุณลักษณะเฉพาะของเครื่องดนตรี

2.5 ฉันทลักษณ์

1. ภาพรวมของเพลง
2. การซ้ำ

3. ความเป็นหนึ่งเดียว ความหลากหลาย / ประโยคเพลง : ความสามารถในการร้องเพลงเป็นประโยค ไม่ใช่เป็นคำ ๆ

4. AB เพลง 2 ท่อน
5. Ostinato
6. ท่อนนำและท่อนจบ
7. Rondo
8. ABA เพลง 3 ท่อน

2.6 ระดับความดังและเบา และการแสดงออก

1. ดังขึ้น เบาลง ดัง เบา
2. ค่อย ๆ ดังขึ้น และค่อย ๆ เบาลง
3. ดังมาก เบามาก เบาปานกลาง
4. การกระแทกและการปล่อย
5. การทำรูปทรงบทเพลงด้วยความดัง-เบา
6. อารมณ์เพลงเปลี่ยนเมื่อความดัง-เบาเปลี่ยน จังหวะเปลี่ยน

3. แนวทางการสอนทักษะดนตรี

การจัดกิจกรรมทางดนตรีแก่เด็กปฐมวัยนั้น จุดมุ่งหมายไม่ได้อยู่ที่การจะให้เด็กเป็นนักดนตรีในอนาคต แต่เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กมีพื้นฐานและมีใจรักดนตรี กิจกรรมดนตรีพื้นฐานของเด็กปฐมวัยจะรวมการร้อง การฟัง การเล่นเครื่องดนตรี และการเคลื่อนไหวเข้าจังหวะดนตรีมาผสมกัน ซึ่งเด็กปฐมวัยควรมีพื้นฐานทักษะดนตรีต่อไปนี้ (เยาพา เดชะคุปต์, 2542, น.66-76)

3.1 พื้นฐานทางจังหวะดนตรี – การเคลื่อนไหว

เด็กเริ่มเคลื่อนไหวตั้งแต่เป็นทารกหรือแม้แต่ยังอยู่ในครรภ์มารดา โดยการเคลื่อนไหวเริ่มจากกล้ามเนื้อใหญ่ไปกล้ามเนื้อเล็ก การควบคุมการเคลื่อนไหวเริ่มตั้งแต่ส่วนกลางของร่างกายแล้วขยายออกไป เด็กยกศีรษะได้ก่อนนั่ง ยืน หรือเดิน แล้วพัฒนาถึงขั้นหยิบไม้บล็อกด้วยมือทั้งมือก่อนจะสามารถหยิบด้วยนิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้

ในช่วงประถมต้น เด็กจะมีพัฒนาการความแข็งแรง ความยืดหยุ่นของร่างกาย ทำให้เด็กสามารถเล่นเครื่องดนตรีต่าง ๆ เช่น กลอง แคมบูริน มาราคัส ระนาด หรือทำท่าทางเลียนแบบการเล่นเครื่องดนตรี โดยยังไม่ต้องใช้เครื่องดนตรีจริง ซึ่งถือเป็นการเตรียมพร้อมก่อนได้เล่นเครื่องดนตรีจริง และเมื่อมีโอกาสได้เล่นเครื่องดนตรีจริง เด็กจะสามารถเล่นได้

มีจังหวะที่คงที่และสม่ำเสมอมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังถือเป็นโอกาสที่เด็กจะได้เตรียมพร้อมตนเองก่อนได้เล่นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องลมไม้ เครื่องสาย และเครื่องคีย์บอร์ด

ผลจากการศึกษาของเป็ยเจต์เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก ค้นพบว่า ความสามารถในการคิดและทักษะทางภาษาของเด็กขึ้นอยู่กับพื้นฐานของประสบการณ์ทางด้านกล้ามเนื้อ เด็กไม่สามารถพัฒนาภาษาได้ถ้าปราศจากพื้นฐานที่มั่นคงทางด้านประสบการณ์การออกกำลังกายและการหยิบจับสิ่งของรอบ ๆ ตัว

การเคลื่อนไหวอย่างอิสระ

หลังจากนักเรียนได้แนวทางในการหาทำทางการเล่นไหวที่หลากหลายและพัฒนาทำทางดังกล่าวจนชำนาญ นักเรียนควรได้โอกาสในการคิดทำทางอย่างสร้างสรรค์ โดยครูเปิดเพลงและให้นักเรียนเคลื่อนไหวไปตามดนตรี ตามความรู้สึกของตนเองที่มีต่อดนตรีนั้น โดยครูควรใช้ตัวอย่างเพลงที่หลากหลายและแตกต่างกัน ซึ่งควรเริ่มจากเพลงที่มีเนื้อหาเฉพาะเจาะจงเพื่อช่วยให้เด็กคิดทำทางที่เหมาะสมกับเนื้อเพลงได้ไม่ยากนัก

การเคลื่อนไหวร่างกายเป็นวิธีหนึ่งซึ่งช่วยพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องจังหวะ เด็กจะเริ่มจากการเคลื่อนไหวอย่างมีจังหวะหลัก และไม่มีจังหวะหลัก จนกระทั่งพวกเขาสามารถสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจังหวะหลักได้ แม้ว่าร่างกายยังไม่พร้อมที่จะเคลื่อนไหวอย่างมีจังหวะหลักก็ตาม แต่เด็กก็ควรมีโอกาสฝึกเคลื่อนไหวอย่างมีจังหวะหลัก โดยการให้ครูทำให้อุปกรณ์ตัวอย่าง หรือนำการทำทำทางอย่างมีจังหวะหลักแล้วให้นักเรียนทำตาม หรือให้เด็กทำตามทำทางจังหวะของตนเองแล้วครูมีหน้าที่หาบทเพลงที่เข้ากับจังหวะของเด็ก

3.2 พื้นฐานทางการร้องเพลง

เนื่องจากเด็กเริ่มค้นหาความสามารถในการสร้างเสียงร้องของตนเองตั้งแต่เด็ก ดังนั้นผู้ปกครองและครูจึงควรเริ่มดูแลและพัฒนาความสามารถในการสร้างเสียงร้องของเด็ก โดยการร้องเพลงทั้งที่ผู้ปกครองเป็นผู้แต่งเอง หรือนำเอาเพลงที่มีอยู่แล้วมาร้องให้เด็กฟัง ซึ่งการทำเช่นนี้เด็กจะได้เห็นตัวอย่างการร้องเพลง หรือการสร้างเสียงจากผู้ปกครอง และเป็นการให้คำศัพท์ใหม่ ๆ ที่มีอยู่ในบทเพลงให้เด็กด้วย การร้องเพลงให้เด็กฟังนั้น นอกจากจะเป็นการสร้างพื้นฐานและเป็นตัวอย่างในการสร้างเสียงร้องให้เด็ก แต่ยังคงเป็นการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและเด็กเอง

เด็กเล็กควรได้มีประสบการณ์ในการท่องบทกลอน การพูดอย่างมีจังหวะ การค้นหาเสียงร้อง และการแต่งเพลง ซึ่งในการแต่งเพลงนั้นเด็กบางคนสามารถแต่งได้โดยไม่ต้องมีการคิดวางแผนก่อน ในขณะที่บางคนจะต้องใช้เวลาคิดและวางแผนก่อนจะได้แต่งเพลงออกมาได้การพัฒนาความสามารถในเรื่องการใช้เสียง ไม่ว่าจะเป็นเสียงร้องหรือการใช้เสียงในการท่อง

บทกลอน สามารถทำได้โดยใช้เสียงร้องแทนการพูดในบทสนทนา หรือในการเล่นเกมส์ตอบโต้กับเด็ก นอกจากนั้นการให้เด็กท่องบทกลอนที่มีจังหวะไม่ซับซ้อนและชัดเจน ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างจังหวะและเนื้อหาคำร้องในบทกลอนด้วย

ในการร้องเพลงต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของกล้ามเนื้อหลายจุด นอกจากนั้นการร้องเพลงให้ตรงเสียง ไม่เพี้ยน ต้องใช้เวลา ประสบการณ์ และความพร้อมของเด็ก เด็กบางคนสามารถร้องเพลงได้อย่างถูกต้องตั้งแต่อนุบาล ประถมต้น หรือแม้แต่จากประถม 3 แต่สิ่งสำคัญไม่ได้อยู่ที่การร้องเพลงไม่เพี้ยน แต่อยู่ที่การที่เด็กได้มีโอกาสร้องเพลง อย่าตำหนิว่านักเรียนร้องเพลงแย่ หรือปิดโอกาสไม่ให้เข้าร่วมกิจกรรมร้องเพลงกับเพื่อน การร้องเพลงเป็นทักษะส่วนบุคคล ไม่ควรทำลายทัศนคติที่ดีต่อการร้องเพลงของเด็กเพียงเพราะเด็กร้องเพลงเพี้ยน เพราะทัศนคติที่ไม่ดีนี้จะส่งผลในระยะยาว

ในระดับปฐมวัย ครูไม่ควรคาดหวังให้เด็กทุกคนสามารถร้องเพลงได้อย่างตรงเสียง เพราะเด็กในวัยนี้ยังต้องการโอกาสในการพัฒนาทักษะการร้องให้ตรงเสียงอยู่ กิจกรรมที่สามารถพัฒนาทักษะดังกล่าว เช่น การเล่นเกมส์โดยการให้ร้องแนวทำนองสั้น ๆ ตามครู และการร้องเพลงโต้ตอบกับครู โดยให้นักเรียนร้องเฉพาะท่อนเดิมซ้ำ ๆ นอกจากนั้นการให้นักเรียนร้องแนวทำนองจากเสียงสูงไปเสียงต่ำ และเสียงต่ำไปเสียงสูง เป็นกิจกรรมที่ง่ายที่สุดในการพัฒนาทักษะการร้องให้ตรงเสียง เป็นต้น

3.3 พื้นฐานทางการฟัง

ประเด็นสำคัญในการพัฒนาทักษะการฟังนั้น คือ ความสามารถในการรับรู้เสียงนั้น และสร้างความรู้ความเข้าใจจากเสียงที่ได้ยิน ในช่วงปฐมวัย การรับรู้จากการฟังจะพัฒนาอย่างมาก เด็กสามารถแยกแยะระดับเสียงและแยกแยะเสียงของแม่ได้อย่างรวดเร็วใน 6 เดือนแรก

พฤติกรรมการฟัง

ความสำคัญของครูในฐานะเป็นตัวอย่างที่ดีในการเป็นผู้ฟังเป็นสิ่งที่ไม่ควรมองข้าม การสบตาเด็กและการใช้ภาษากายกับเด็ก โดยแสดงออกถึงความตั้งใจขณะฟังเพลงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดึงความสนใจของเด็กระหว่างกิจกรรมการฟัง เพื่อป้องกันมิให้เด็กสนใจอย่างอื่นที่ไม่เหมาะสม

การฟังและการเคลื่อนไหว

การเคลื่อนไหวเป็นวิธีการหนึ่งที่มีประสิทธิภาพอย่างมากในการให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมการฟังเพลง นอกจากการเคลื่อนไหวจะช่วยดึงความสนใจต่อการฟังเพลงได้แล้ว ยังสามารถเป็นวิธีการแสดงออกถึงความรู้สึกต่อบทเพลงที่กำลังฟัง และเป็นโอกาสที่ให้ครูได้ประเมินผลพัฒนาการฟังของเด็กด้วย

3.4 พื้นฐานการเล่นเครื่องดนตรี

การใช้ร่างกายเป็นเครื่องดนตรี

ร่างกายสามารถใช้เป็นเครื่องดนตรีได้ เช่น การปรบมือ การเคาะตามส่วนต่างๆ ของร่างกาย การตีคันทวี การย้ำเท้า การตบไหล่หรือตัก เป็นต้น การใช้ตำแหน่งของร่างกายที่ต่างกันหรือวิธีการที่ต่างกันสามารถสร้างเสียงได้หลากหลาย ในบางวัฒนธรรมร่างกายถือเป็นเครื่องดนตรีพื้นฐาน เช่น ดนตรีในแอฟริกา โดยเฉพาะบทเพลงพื้นบ้าน เป็นต้น

การเคาะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายสามารถช่วยเตรียมพร้อมนักเรียนในการเล่นเครื่องดนตรีที่ไม่มีระดับเสียง (เครื่องดนตรีประเภทเครื่องเคาะประกอบจังหวะ เช่น กลอง) แม้แต่เครื่องดนตรีอย่างกีตาร์ อาจให้นักเรียนลองฝึกโดยเลียนแบบท่าทางการเล่นกีตาร์ หรือการสมมติว่ากำลังตีเปียโนบนโต๊ะ โดยหากนักเรียนคนใดที่มีท่าทางการเลียนแบบการเล่นเครื่องดนตรีชนิดนั้น ๆ ได้เหมาะสม ครูจะให้โอกาสมาเล่นบนเครื่องดนตรีจริงๆ เป็นรางวัล

มีอุปกรณ์มากมายในห้องเรียนและในบ้านที่นักเรียนสามารถนำมาสร้างเสียงได้ เด็กๆ อาจค้นหาวิธีการหลายๆ แบบในการสร้างเสียงจากกระดาษ และเด็ก ๆ อาจนำเสียงที่พบมาประกอบบทเพลงหรือบทกลอน การให้นักเรียนหาเสียงต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ช่วยกระตุ้นให้เด็กใส่ใจกับเสียงรอบตัวมากขึ้น บางครั้งครูควรอัดเสียงที่นักเรียนไม่ค่อยได้เจอ แล้วนำมาเปิดในห้องให้เด็ก ๆ ทายแหล่งกำเนิดเสียงหรือวิธีการสร้างเสียง นอกจากนั้น ควรเปรียบเทียบและอธิบายว่าเสียงต่าง ๆ ที่ได้ยินนั้นแตกต่างกันและเหมือนกันอย่างไร เป็นต้น

4. แนวทางการสอนเนื้อหาทางดนตรี

กระบวนการสร้างเนื้อหาความรู้ของดนตรีในแต่ละคนแตกต่างกัน ไม่ลำดับขั้นตอนที่แน่นอน แต่มีหลักการที่สำคัญหนึ่งที่ชัดเจนคือ การพัฒนาความรู้ทางดนตรีจะเริ่มเมื่อเด็กได้มีประสบการณ์ค้นหาหรือทดลองแหล่งเสียงที่อยู่ใกล้ๆ ตัว เด็กจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับทุกกระบวนการสร้างความรู้ทางดนตรีด้วยตัวเอง (พรพรรณ แก่นอำพรพันธ์, 2550, น.38)

เนื้อหาที่ยากซึ่งเด็กจะได้รับรู้เมื่อโตขึ้น จะถูกเตรียมความพร้อมตั้งแต่ในระดับปฐมวัยหรือในอีกแง่หนึ่ง คือเด็กปฐมวัยจะได้เรียนรู้ทุกองค์ประกอบของดนตรี อย่างไรก็ตาม ครูจะต้องระวังไม่ให้การให้ความรู้เป็นการบังคับเด็กให้เรียนรู้เร็วเกินไป เช่น เราไม่ควรบังคับเด็กอ่านโน้ตก่อนที่เด็กจะพร้อม หรืออย่านำเนื้อหาทางดนตรีออกมาสอนแยกส่วนจากกัน หากไม่จำเป็น

คุณลักษณะของเสียง

เด็กค้นหาความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะของเสียง เมื่อเด็กสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเสียงต่าง ๆ ได้ ลองให้เด็กนำเอาเมล็ดข้าว หิน หรือลูกปัดใส่กระป๋อง

แล้วทดลองเล่นอุปกรณ์ดังกล่าว จากนั้นสังเกตเสียงที่ได้จากอุปกรณ์ต่าง ๆ นั้น คุณลักษณะของเสียงร้อง และเสียงพูด อาจเป็นจุดแรกที่เด็กควรได้ศึกษาหาความแตกต่างของคุณลักษณะของเสียงทั้งสอง

ในทุกชั้นเรียน สนามเด็กเล่น และบ้าน เป็นแหล่งของเสียงที่น่าสนใจสำหรับเด็ก ดังนั้นเด็กควรถูกกระตุ้นให้ฟังและเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัวที่ได้ยิน จากนั้นควรเปิดโอกาสให้เด็กได้จัดแบ่งประเภทของเสียงที่ได้ยิน เช่น เสียงจากไม้ เหล็ก หรือเสียงจากธรรมชาติ เสียงที่มนุษย์ผลิต เป็นต้น

ความดังและเบา

ความรู้เกี่ยวกับความดังและเบา เป็นเรื่องที่อยู่รอบ ๆ ตัวของเด็ก เด็กสามารถเรียนรู้เรื่องนี้ผ่านการเล่นบทบาทสมมติ เช่น สมมติว่ากำลังคลานผ่านคุณแม่ที่กำลังหลับอยู่ หรือสมมติว่าตัวเองเป็นเครื่องบิน โดยให้นักเรียนทำเสียงประกอบการเล่นละครให้เหมาะสม

จังหวะ

เนื้อหาเรื่องจังหวะหลักสามารถนำไปใช้ในกิจกรรมหลาย ๆ อย่าง เช่น การพูด การเคลื่อนไหว การเล่นเครื่องดนตรี และเนื้อหาเรื่องเสียงสั้นและเสียงยาว สามารถเรียนรู้ผ่านการฟังเสียงอุปกรณ์หรือเสียงจากสิ่งแวดล้อมที่ให้เสียงสั้นยาวต่างกัน เช่น เสียงโทรศัพท์ และเสียงฝนตก รวมไปถึงการให้นักเรียนฟังบทเพลงที่มีอัตราจังหวะต่าง ๆ กัน อาจเป็นพื้นฐานความเข้าใจในเรื่องอัตราจังหวะต่อไป

ความช้า-เร็ว

ความช้าและเร็วมีความเกี่ยวข้องกับอัตราจังหวะหลัก ไม่เกี่ยวกับความสั้นหรือความยาวของคำโน้ต เด็กควรเริ่มเรียนรู้จากความช้าและเร็ว ก่อนที่จะพัฒนาไปที่ค่อย ๆ ช้าลงหรือค่อย ๆ เร็วขึ้น โดยการนำเพลงที่นักเรียนคุ้นเคยมาเล่นให้ช้าลงหรือเร็วขึ้น ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับความแตกต่างของความช้าและเร็ว

แนวทำนอง

วิธีการที่จะให้เด็กเรียนรู้เรื่องทำนองได้ดีที่สุดคือการให้ร้องเพลง เมื่อเด็กร้องเพลงจะเรียนรู้และค้นหาความแตกต่างของระดับเสียง ความต่อเนื่องของเสียง และทิศทางของสิ่งที่ต่อเนื่องกันโดยการใช้ภาพหรือร่างกาย เพื่อแสดงทิศทางของการเคลื่อนที่ของเสียง เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กเข้าใจเรื่องแนวทำนองมากยิ่งขึ้น ในการเริ่มต้นเรียนรู้เรื่องแนวทำนองควรเริ่มจากการแยกความแตกต่างของเสียงที่มีระดับเสียงและไม่มีความถี่เสียง และนอกจากนั้นแล้ว เด็กควรเริ่มควบคุมเสียงของตนเองเพื่อสร้างเสียงร้อง เสียงพูด หรือเสียงสำหรับท่องกลอน

รูปแบบการผสมเสียง

รูปแบบการผสมเสียง หมายถึง รูปแบบการผสมแนวทำนองในบทเพลง ความหนาแน่นของแนวทำนองที่เกิดขึ้น ส่วนหนึ่งของการผสมแนวทำนอง คือแนวประสาน ซึ่งหมายถึง เสียง 2 เสียงหรือมากกว่านั้น ที่เล่นหรือร้องพร้อมกัน แม้ว่าในเด็กปฐมวัยยังไม่พร้อมที่จะร้องเพลงประสานกัน แต่เด็กวัยนี้สามารถเริ่มเรียนรู้ว่าเสียง 1 เสียง แตกต่างจากเสียงอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นพร้อมกันได้ได้อย่างไร เช่น การเปรียบเทียบจากการร้องเพลงของคน 1 คน และการร้องเพลงของคนหลายคน เป็นต้น

โครงสร้างของเพลง

ในทุก ๆ ขั้นตอนของการศึกษาเรื่องโครงสร้างของเพลง นักเรียนจะมีคำถามเกี่ยวกับเพลงว่าท่อนนี้เหมือนหรือแตกต่างกันกับอีกท่อนหรือไม่อย่างไร และพวกเขาเริ่มเรียนรู้เรื่องโครงสร้างของเพลง เมื่อพวกเขาเริ่มสงสัยว่าเพลงนั้นถูกเรียบเรียงขึ้นมาอย่างไร และนำเอาแต่ละองค์ประกอบเข้ามาจัดการอย่างไร

5. การสอนดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) มีการกล่าวถึงดนตรีในลักษณะการจัดการเรียนรู้ไว้ไม่มากนัก กล่าวคือ ในจุดหมายมีการกล่าวถึงดนตรีไว้ในข้อ 5 ของจุดหมาย 12 ข้อ คือ “ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย” ในสาระการเรียนรู้ ข้อ 2.1 ประสิทธิภาพสำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ กล่าวไว้อย่างเด่นชัดถึงดนตรีตอนหนึ่ง คือ

ดนตรี

- การแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี
- การเล่นเครื่องดนตรีง่าย ๆ เช่น เครื่องดนตรีประเภทเคาะ ประเภทตี ฯลฯ
- การร้องเพลง

สุนทรียภาพ

- การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม
- การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องตลก ขำขัน และเรื่องราว/เหตุการณ์

ที่สนุกสนานต่าง ๆ

ในหัวข้อที่ 3. การจัดกิจกรรมประจำวันในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย กล่าวถึงการพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ไว้ตอนหนึ่งเกี่ยวกับดนตรี คือ “เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้วัยะต่างๆ จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี” และในหัวข้อ

เดียวกันนี้ หัวข้อย่อย 3.2.7 การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ กล่าวถึงดนตรีไว้ว่า “เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว โดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ” ซึ่งจะเห็นได้ว่าหลักสูตรมิได้กล่าวถึงดนตรีอย่างครอบคลุมตามหลักการเรียนรู้ในระดับปฐมวัย แต่โดยหลักการแล้ว การเรียนรู้ในระดับปฐมวัยศึกษาสามารถเรียนรู้ตามสาระดนตรีได้อย่างครอบคลุมและเป็นสิ่งจำเป็นในการปูพื้นฐานให้เด็กเกิดความรู้ความเข้าใจ ซาบซึ้ง และชื่นชมในดนตรีได้

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2555) ได้นำเสนอหลักการสอนดนตรีสำหรับฝ่ายอนุบาล โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ไว้เป็นแนวปฏิบัติว่า

1. สอนเสียงก่อนสัญลักษณ์ ได้แก่ การสอนที่เริ่มต้นให้ผู้เรียนได้ยินเสียง ได้ฟังเสียงจนผู้เรียนคุ้นเคย จึงเริ่มสอนเรื่องสัญลักษณ์ภาพแทนเสียง และสัญลักษณ์ทางดนตรีในเวลาต่อมา

2. นำเสนอดนตรีให้เป็นรูปธรรมซึ่งเรื่องเสียงมีความเป็นนามธรรมอย่างมาก กล่าวคือ ไม่สามารถจับต้องหรือเห็นได้ การเรียนรู้ดนตรีจึงควรทำให้เสียงเป็นรูปธรรมที่จับต้องได้ ได้แก่ การใช้สัญลักษณ์ภาพต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเด็กเป็นสัญลักษณ์แทนเสียงในขั้นแรก และต่อมาจึงเปลี่ยนสัญลักษณ์ภาพเหล่านั้นเป็นสัญลักษณ์ดนตรีในที่สุด

3. พัฒนาและฝึกทักษะดนตรีพื้นฐานให้ครบถ้วนโดยเน้นการร้องเพลงเนื่องจากการร้องเพลงเป็นการแสดงออกทางดนตรีที่ทุกคนสามารถแสดงออกได้เป็นอย่างดี เพราะไม่ต้องใช้เครื่องมือใด ๆ เลย เสียงร้องเป็นเครื่องมือที่มีติดตัวมาแต่กำเนิด นอกจากนี้การร้องสามารถใช้เป็นทักษะเพื่อเรียนรู้เนื้อหาดนตรีต่างๆ ต่อไปได้เป็นอย่างดี

4. เรียนรู้โดยกระบวนการสร้างสรรค์ทางดนตรี โดยการเรียนรู้การสอนดนตรีที่ไม่เน้นการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน โดยผู้สอนให้ผู้เรียนปฏิบัติสิ่งต่างๆ ตามอยู่เสมอ เป็นการเรียนการสอนดนตรีที่ไม่มีประสิทธิภาพ และมีได้ช่วยพัฒนาความคิดของผู้เรียนแต่ประการใด การสร้างสรรค์ทางดนตรีที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย คือ การสร้างสรรค์เรื่องการเคลื่อนไหวให้เข้ากับจังหวะหรือองค์ประกอบดนตรีอื่น ๆ เช่น การสร้างสรรค์รูปแบบจังหวะ การสร้างสรรค์รูปแบบทำนองสั้น ๆ

5. สอนอย่างเป็นขั้นตอนต่อเนื่องสัมพันธ์กันโดยสอดแทรกความสนุกสนาน เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องราวสาระดนตรีอย่างเป็นระบบต่อเนื่องกันไป โดยในกระบวนการเรียนการสอนควรสอดแทรกความสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่ทำให้การเรียนการสอนเป็นสิ่งที่น่าเบื่อ

การสอนเช่นนี้สามารถช่วยสร้างเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนดนตรี มีความชอบ ความรักในดนตรีอย่างแท้จริงในเวลาต่อมา

การจัดลำดับเนื้อหาวิชาดนตรีในระดับปฐมวัย

เพื่อให้เหมาะสมและมีความครบถ้วน ส่งผลให้การเรียนการสอนดนตรีในระดับปฐมวัย ศิษยาสามารถสร้างเสริมและพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของเด็กได้อย่างสมบูรณ์ ในระยะแรกของการเรียนการสอน เน้นการเตรียมความพร้อมทางดนตรี ซึ่งได้แก่ การนำสาระดนตรีไปปรับให้เป็นเรื่องง่ายสำหรับผู้เรียน หรือการนำสาระดนตรีไปปรับให้เป็นสาระของการเตรียมความพร้อมที่เกี่ยวข้องกับดนตรี เช่น เรื่องการฟังควรเริ่มด้วยการให้เด็กมีประสบการณ์ในการฟังเสียงต่าง ๆ รอบตัว เพื่อให้เด็กเกิดการรับรู้เรื่องเสียง ต่อมาจึงเริ่มให้ฟังเสียงดนตรีที่ใกล้ตัวเด็ก และเริ่มสอนชื่อเครื่องดนตรีในเวลาต่อมา เมื่อเด็กเริ่มมีความพร้อมทางดนตรี จึงเริ่มสอนสาระดนตรีง่าย ๆ ตามความสามารถของเด็ก (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541)

ชุดการสอน

1. ความหมายของชุดการสอน

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของชุดการสอนไว้อย่างหลากหลาย เช่น

ลัคณา สุขปรีดี (2523, น.29) ให้ความหมายของชุดการเรียนการสอนว่า ชุดการเรียนการสอน คือ การจัดโปรแกรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อประสมหลายชนิดร่วมกัน หรือที่เรียกว่าสื่อประสม (multimedia system) เพื่อสนองจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนที่ตั้งไว้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และให้เกิดความสะดวกต่อการใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ โสमत อูทัยผล (2524, น.21) ที่ได้ให้ความหมายของชุดการเรียนหรือชุดการสอนว่าเป็นสื่อประสมประเภทหนึ่ง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเรื่องที่จะสอน และได้เพิ่มเติมในส่วนของรายละเอียดว่า ชุดการเรียนหรือชุดการสอนดังกล่าวมีระบบการผลิตและการทำสื่อการสอนที่สอดคล้องกับวิชา หน่วย หัวเรื่อง และวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2526) เช่นกัน

สมหญิง กลั่นศิริ (2525, น.65-66) ให้ความหมายเพิ่มเติมจากนักวิชาการทั้งสามท่านว่า ชุดการสอนแต่ละชุดมีความสมบูรณ์ในตัวเอง โดยใช้วิธีการจัดระบบเพื่อให้ชุดการสอนแต่ละชุดมีประสิทธิภาพ ชุดการสอนจะประกอบไปด้วยอะไรและมีลักษณะเช่นไร ใช้สื่อที่มีราคาแพงหรือถูก ล้วนแต่ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการใช้

จากการศึกษาความหมายของชุดการสอน ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายของชุดการสอนได้ว่า ชุดการสอน คือ การนำสื่อมากกว่าหนึ่งอย่างมาใช้ร่วมกัน โดยมีการสร้างอย่างมีระบบ

และสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

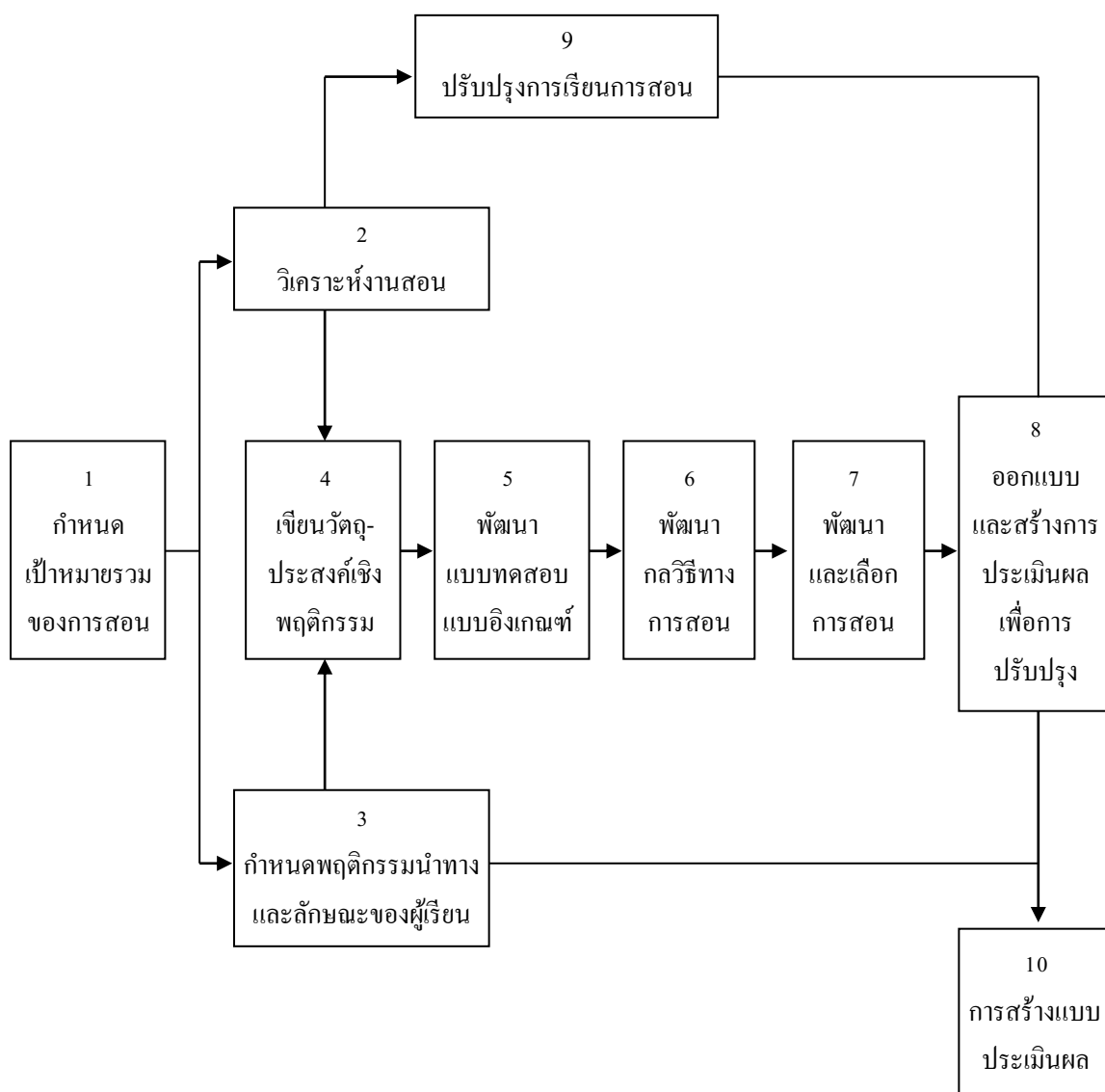
2. องค์ประกอบของชุดการสอน

จากการศึกษาองค์ประกอบของชุดการสอน สามารถสรุปได้ว่าภายในชุดการสอนควรประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐาน ดังนี้

1. หัวเรื่อง ความคิดรวบยอด จุดประสงค์ของชุดการสอน ทั้งจุดประสงค์ทั่วไป และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
2. คู่มือ สำหรับทั้งผู้เรียนและผู้สอน เพื่อให้การใช้ชุดการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วยเงื่อนไขการใช้และแนวทางปฏิบัติ
3. สื่อการเรียนการสอน
4. กิจกรรม หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา
5. การประเมินผล เช่น แบบทดสอบ หรือการเก็บสะสมผลงาน

3. หลักการในการผลิตชุดการสอน

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำระบบการเรียนการสอนของ ดิกก์และคาเรย์ (Dick & Carey อ้างถึงใน กัลยา ต๊ะมะครุฑ, 2542, น.20-22)มาเป็นหลักการในการผลิตชุดการสอน เนื่องจากหลักการดังกล่าวมีขั้นตอนครบถ้วน และมีลำดับขั้นตอนเข้าใจได้ง่าย ให้แนวทางการแบ่งเนื้อหาอย่างละเอียด และมีคำอธิบายในขั้นการนำไปใช้ที่ชัดเจน ดังนี้

ภาพที่ 2 รูปแบบของการผลิตชุดการสอนของ ดิกก์และแคเรย์ (Dick & Carey)

(กัลยา ต๊ะมะครุฑ, 2542, น.20-22)

1. กำหนดเป้าหมายรวมของการสอน เป็นการกำหนดสิ่งที่คุณเรียนสามารถทำได้ หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งถือเป็นขั้นตอนแรกของระบบ เป้าหมายรวมของการสอนได้มาจากการประเมินความต้องการของหลักสูตร จากประสบการณ์ที่ได้รับจากปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน หรือจากการวิเคราะห์ของผู้เชี่ยวชาญ

2. วิเคราะห์การเรียนการสอน เป็นขั้นวิเคราะห์ทักษะย่อยหรือการกำหนดประเภทการเรียนรู้ โดยระบุทักษะย่อยที่เป็นขั้นตอนสำหรับผู้เรียนจะต้องเรียงตามลำดับในกระบวนการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายรวมหรือเป้าหมายใหญ่

3. กำหนดพฤติกรรมก่อนเรียนและลักษณะของผู้เรียน เป็นการกำหนดลักษณะหรือทักษะเฉพาะบางประการของผู้เรียนที่จะต้อง มี และหมายถึงลักษณะโดยทั่วไป เช่น ความสนใจพิเศษ ระดับความพร้อม ช่วงความสนใจ หรือความรู้พื้นฐานที่ผู้เรียนจะต้องมีก่อนการเรียนการสอนในหน่วยนั้น ๆ

4. เขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เป็นการเขียนจุดมุ่งหมายเฉพาะที่นักเรียนจะสามารถกระทำได้หลังจากการเรียนสิ้นสุดลง โดยอาศัยการวิเคราะห์งานและพฤติกรรมนำทางรวมไปถึงลักษณะทั่ว ๆ ไปของผู้เรียน ซึ่งในการเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมจะต้องประกอบด้วยทักษะหรือพฤติกรรม เงื่อนไข และเกณฑ์ของความสำเร็จที่จะเกิดขึ้น

5. การพัฒนาแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ เป็นการสร้างแบบทดสอบโดยอาศัยจุดประสงค์ทางการสอนที่เขียนขึ้น สิ่งที่ต้องเน้นคือความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์กับเครื่องมือที่วัด

6. การพัฒนากลวิธีการสอน เป็นกลวิธีที่ได้จากการพิจารณาองค์ประกอบต่างๆ ในระบบตั้งแต่ต้น ที่อยู่บนพื้นฐานผลการวิจัย การเรียนรู้ องค์ความรู้ เนื้อหา และลักษณะของผู้เรียน กลวิธีนี้จะรวมทั้งตั้งแต่กิจกรรมก่อนการสอน การเสนอเนื้อหา การฝึกปฏิบัติ การให้ข้อมูลย้อนกลับ การทดสอบ และกิจกรรมติดตามผล

7. การพัฒนาและเลือกการสอน เป็นขั้นที่ผู้สอนจะนำยุทธศาสตร์การสอนที่เลือกมาใช้สร้างและพัฒนาชุดการสอนให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ ซึ่งในชุดการสอนจะรวมไปถึงคู่มือนักเรียน สื่อการสอน แบบทดสอบ และคู่มือครู

8. การออกแบบและสร้างการประเมินผลเพื่อปรับปรุง เป็นการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน หรือเป็นการประเมินเพื่อดูว่าชุดการสอนที่สร้างขึ้นมานั้นมีประสิทธิภาพเพียงใด ซึ่งการประเมินผลมีอยู่ 3 ชั้น คือ

8.1 การประเมินผลแบบหนึ่งต่อหนึ่ง

8.2 การประเมินผลแบบกลุ่มย่อย

8.3 การประเมินผลภาคสนาม

9. การปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอน เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลเพื่อปรับปรุงนำมาตีความเพื่อจำแนกและเชื่อมโยงประสบการณ์ที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายในการเรียนการสอน ข้อมูลที่ได้จากการประเมินนำมาตรวจสอบ

ขั้นตอนต่าง ๆ ในระบบการเรียนการสอน ทั้งพฤติกรรมพื้นฐาน จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ข้อสอบ กลวิธีการสอน นำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เป็นเครื่องมือการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

10. การสร้างแบบประเมินผลรวม โดยทั่วไปการประเมินผลรวมมิได้อยู่ในกระบวนการออกแบบ แต่เป็นการประเมินคุณค่าของการเรียนการสอน หลังจากที่ถูกการสอน ได้รับการปรับปรุงจนถึงมาตรฐานของผู้ออกแบบแล้ว

4. การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน

ในการหาประสิทธิภาพของชุดการสอน เป็นการหาเพื่อประกันว่าชุดการสอนที่สร้างขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพในการสอน ผู้สร้างต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้น โดยกำหนดหลักที่ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการเพื่อช่วยให้การเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนบรรลุผล ดังนั้นการกำหนดเกณฑ์จำต้องคำนึงถึงกระบวนการและผลลัพธ์ โดยกำหนดตัวเลขเป็นร้อยละของค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ย มีค่าเป็น E_1/E_2 โดย E_1 คือค่าประสิทธิภาพของขบวนการ คิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบฝึกหัด E_2 คือค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวผู้เรียนหลังเรียน) คิดเป็นร้อยละของคะแนนการทดสอบหลังเรียน

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการสอน นิยมตั้งไว้ 90/90 สำหรับเนื้อหาที่เป็นความจำ และไม่ต่ำกว่า 80/80 สำหรับเนื้อหาที่เป็นทักษะ เช่น ภาษา เพราะการเปลี่ยนพฤติกรรมคิดตามระยะเวลา ไม่สามารถเปลี่ยนและวัดได้ทันทีเมื่อเรียนเสร็จไปแล้ว

5. ประโยชน์ของชุดการสอน

คุณค่าและประโยชน์ของชุดการสอนมีด้วยกัน ดังนี้ (กัลยา ต๊ะมะครุฑ, 2542, น.17-18)

1. ช่วยผู้สอนในถ่ายทอดเนื้อหาและประสบการณ์ที่สลับซับซ้อน และมีลักษณะเป็นนามธรรมสูง

2. ทำให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะชุดการสอนผลิตขึ้นจากกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญหลายด้าน และมีการทดลองกระทั่งแน่ใจว่าได้ผลดีจึงนำออกมาใช้

3. ชุดการสอนจะลดภาระของผู้สอน ซึ่งเมื่อมีชุดการสอนสำเร็จรูปแล้ว ผู้สอนจะดำเนินการสอนตามคำแนะนำที่บอกไว้ตามลำดับขั้น แต่ละขั้นจะมีอุปกรณ์กิจกรรม ตลอดจนข้อแนะนำไว้ให้พร้อม ผู้สอนไม่ต้องทำใหม่ สามารถใช้ได้ทันที

4. การมีชุดการสอนช่วยแก้ปัญหาในเรื่องความแตกต่างในด้านประสิทธิภาพของการสอนได้เป็นอย่างดี ในกรณีที่มีผู้สอนหลายคนที่ทำการสอนในวิชาเดียวกัน ผู้เรียนจะมีความรู้ในแนวเดียวกันกับการสอนปกติ

5. ช่วยเร้าความสนใจของนักเรียนต่อสิ่งที่กำลังศึกษา เพราะมีสื่อที่เร้าความสนใจ
6. ประหยัดเวลา แรงงาน และค่าใช้จ่าย ครูไม่ต้องเตรียมการสอนมากนัก ไม่ต้องจัดทำใหม่ ใช้สะดวกได้นานหลายปี
7. แก้ปัญหาการขาดแคลนครู
8. ใช้ได้ทุกระดับการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พรพรรณ แก่นอำพรพันธ์ (2550) ได้สร้างและประเมินประสิทธิภาพของชุดการสอนวิชาดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย เรื่องระดับเสียง (Pitch) และจังหวะ (Beat) โดยชุดการสอนสร้างขึ้นโดยใช้ระบบการเรียนการสอนของ Dick & Carey ผลการวิจัยปรากฏว่าชุดการสอนมีประสิทธิภาพ 80.08/85.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ และการศึกษาเจตคติของนักเรียนต่อชุดการสอน พบว่า นักเรียนร้อยละ 80 มีเจตคติที่ดีต่อชุดการสอน

ศิริพร สล่าปิ่น (2535) ได้สร้างและหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชาวเขาชั้นเด็กเล็ก โดยชุดการสอนสร้างขึ้นโดยใช้ระบบการเรียนการสอนของ ดิคค์และคาเรย์ (Dick & Carey) ผลการวิจัยปรากฏว่าชุดการสอนมีประสิทธิภาพ 84.23/86.90 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ พฤติกรรมของนักเรียนในชุดนี้พบว่านักเรียนให้ความสนใจ และกระตือรือร้นที่จะเรียน นักเรียนชอบที่จะเรียนด้วยชุดการสอน เพราะมีกิจกรรมการเรียนและสื่อการสอนที่หลากหลาย ด้านผลการเรียนของนักเรียนพบว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างน่าพอใจ ผลการทดสอบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ศราพวงษ์ อิศรศักดิ์ ณ อูธยา (2553) ได้ทำการวิจัยเพื่อสำรวจสภาพปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี และนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย วิธิดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยแบบสำรวจ และพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูที่จัดการเรียนรู้วิชาดนตรีให้กับเด็กปฐมวัยจำนวน 85 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานนำผลที่ได้จากแบบสอบถามและทฤษฎีทางดนตรีศึกษามาสังเคราะห์และพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย

ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่มีการจัดเตรียมความพร้อมก่อนการจัดการเรียนรู้ทุกครั้ง แต่เนื้อหาที่สอนยังมีสาระดนตรีไม่ครบถ้วน ในส่วนของปัญหาพบว่าครูส่วนใหญ่ขาด

แผนการสอนที่มีความเหมาะสม สื่อการสอนไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนและการวัดประเมินผล ไม่ครอบคลุมความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน นอกจากนี้ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรมีการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีสากล 2 ครั้ง/สัปดาห์ (50 นาที/คาบ) ควรปรับปรุงเรื่องความรู้ของผู้สอน สื่อการสอนดนตรี และกิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ในส่วนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยนำเสนอ 4 เรื่อง ซึ่งแต่ละเรื่องได้นำเสนอทั้งเนื้อหาสาระสำคัญ และสัดส่วนเชิงปริมาณที่ควรเน้นในแต่ละเรื่อง ประกอบด้วย 1. การเตรียมความพร้อมควรมีการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีสากล 2 ครั้ง/สัปดาห์ (50 นาที/คาบ) โดยมีการจัดทำแผนการสอนล่วงหน้า และมีกิจกรรมดนตรีที่หลากหลาย มีสาระดนตรีครบถ้วน 2. สาระดนตรีควรเน้นในด้านทักษะการฟังการร้อง และการสร้างสรรค์มากกว่าเรื่องขององค์ประกอบดนตรี 3. สื่อการสอนดนตรีควรเน้นสื่อที่เป็นรูปภาพเพื่อช่วยให้เด็กเข้าใจดนตรีอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น 4. การวัดและประเมินผลดนตรีควรเน้นวัดและประเมินผลทางด้านเจตคติไม่น้อยไปกว่าด้านทักษะหรือเนื้อหา

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างชุดการสอนและศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี ด้วยชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัย โดยใช้ภาพสัตว์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนเมืองนครราชสีมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำนวน 6ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 230 คน

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนเมืองนครราชสีมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย

1. ชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัย โดยใช้ภาพสัตว์ ซึ่งประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดการสอน แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และสื่อประสม
2. แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี จากชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัย โดยใช้ภาพสัตว์

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและพัฒนาชุดการสอนเมโลเดียนสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้ภาพสัตว์ ดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักการและวิธีการสร้างชุดการสอนจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัย
2. ศึกษาพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
3. ศึกษาเนื้อหาและทักษะทางดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย และแนวทางการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยทั้งจากในและต่างประเทศ
4. สร้างชุดการสอนวิชาดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้วิธีระบบการเรียนการสอนของ ดิคค์และคาเรย์ (Dick & Carey)
5. นำชุดการสอนที่สร้างขึ้นไปให้กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจ แก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ
6. หลัจากแก้ไขและปรับปรุงแล้ว นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา กิจกรรม สื่อการสอน รวมถึงการวัดผลประเมินผล และนำไปทดลองสอน กลุ่มย่อย เพื่อรวบรวมปัญหา ข้อบกพร่องของชุดการสอน
7. ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่ได้รับการเสนอแนะจากการทดลองใช้ในกลุ่มทดลอง
8. นำชุดการสอนไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนระดับอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนเมืองนครราชสีมา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผล

ขั้นตอนการสร้างชุดการสอนเมโลเดียนสำหรับเด็กปฐมวัย

ขั้นตอนในการดำเนินการสร้างชุดการสอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยใช้วิธีการเชิงระบบตามรูปแบบระบบการสอนของ ดิคค์และคาเรย์ (Dick & Carey) มาเป็นแนวทางในการวางแผนดำเนินการสร้างชุดการสอน

รายละเอียดการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน

1. การกำหนดเป้าหมายรวมของการสอน

จากการศึกษาพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เนื้อหา และทักษะทางดนตรีที่เด็กปฐมวัยควรเรียนรู้ และแนวทางการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย ได้นำมากำหนดเป้าหมายรวมของการสอนคือ เพื่อให้เด็กมีทักษะพื้นฐานการเล่นเครื่องดนตรีเมโลเดียน บนเนื้อหาเรื่องจังหวะและระดับเสียง โดยแสดงออกผ่านทักษะการฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว การเล่น การสร้างสรรค์ และการอ่านสัญลักษณ์

2. วิเคราะห์งานสอน

ในการวิเคราะห์งานสอน ได้กำหนดทักษะย่อยที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้และกระทำ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่ตั้งไว้ ซึ่งในชุดการสอนนี้เน้นการมีทักษะการเล่นเครื่องดนตรีเมโลเดียน บนเนื้อหาจังหวะและระดับเสียง ดังนั้น ทักษะที่ผู้เรียนต้องกระทำ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่องคือ

2.1 การแยกแยะลักษณะของเสียง โดยแสดงออกผ่านการเคลื่อนไหวร่างกาย

2.2 การสร้างเสียงสูง-ต่ำ ด้วยการเปล่งเสียงแบบเสียงพูดและเสียงร้อง

2.3 การรักษาจังหวะขณะอ่านสัญลักษณ์ การเคลื่อนไหวร่างกาย เคาะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย การสร้างสรรค์ และการเล่นเครื่องดนตรีเมโลเดียน

จากนั้นนำทักษะที่ผู้เรียนต้องกระทำและเรียนรู้มาสร้างแผนการสอนระยะยาว ทั้งหมด 15 ครั้ง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระยะยาว

ครั้งที่	จุดประสงค์	สาระการเรียนรู้
1	เพื่อพัฒนาไสตประสาท	<ul style="list-style-type: none"> • การกำเนิดของเสียง - ลักษณะของเสียง - แหล่งกำเนิดของเสียง
2	เพื่อพัฒนาไสตประสาทและบอกลักษณะของเสียงต่าง ๆ ได้	
3	เพื่อให้ให้นักเรียนแยกแยะเสียงที่ได้ยินได้	
4	เพื่อพัฒนาทักษะการร้องและการรักษาจังหวะเคาะขณะเคาะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย	<ul style="list-style-type: none"> • การร้องเพลง • การเคาะจังหวะ • การเคลื่อนไหวร่างกายตามความช้า-เร็วของจังหวะ
5	เพื่อพัฒนาการเคลื่อนไหวร่างกายตามความช้า-เร็วของจังหวะ	
6	เพื่อพัฒนาการรักษาจังหวะเคาะขณะเคลื่อนไหวร่างกาย	
7	เพื่อพัฒนาการเคลื่อนไหวร่างกายตามความช้า-เร็วของจังหวะ โดยแสดงออกผ่านการบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียน	<ul style="list-style-type: none"> • การร้องเพลง • การเคลื่อนไหวร่างกาย - ตามความช้า-เร็วของจังหวะ - ตามระดับเสียงสูง-ต่ำ
8	เพื่อพัฒนาการแยกแยะระดับเสียงสูง-ต่ำ	
9	เพื่อพัฒนาการแยกแยะระดับเสียงสูง-ต่ำ	

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ครั้งที่	จุดประสงค์	สาระการเรียนรู้
10	เพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียน	<ul style="list-style-type: none"> • การเคลื่อนไหวร่างกายตามความซ้ำ-เร็วของจังหวะ • การบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียน
11	เพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียน	
12	เพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียน	
13	เพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียน	
14	เพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียน	
15	<ul style="list-style-type: none"> • เพื่อพัฒนาให้นักเรียนแยกแยะเสียงที่ได้ยินได้ • เพื่อพัฒนาการรักษาจังหวะขณะเคลื่อนไหวร่างกาย • เพื่อพัฒนาการแยกแยะระดับเสียงสูง-ต่ำโดยแสดงออกผ่านการเคลื่อนไหวร่างกาย • เพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียนตามความซ้ำ-เร็วของจังหวะ 	

3. กำหนดพฤติกรรมนำทางและลักษณะของผู้เรียน

ในการเรียนโดยใช้ชุดการสอนนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดพฤติกรรมนำทางและลักษณะของผู้เรียนที่ควรจะเป็นก่อนการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนี้

- 3.1 นักเรียนมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาตามวัย
- 3.2 นักเรียนสามารถเคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างปกติ
- 3.3 นักเรียนมีความปกติในด้านโสตประสาทการรับฟัง

4. เขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

จากการศึกษาเอกสารตำราเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เนื้อหาและทักษะทางดนตรีที่เด็กปฐมวัยควรเรียนรู้ จึงเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แต่ละครั้งได้ดังนี้

- 4.1 นักเรียนสามารถแยกแยะเสียงที่ได้ยินได้
- 4.2 นักเรียนสามารถรักษาจังหวะขณะเคลื่อนไหวร่างกายได้
- 4.3 นักเรียนสามารถแยกแยะระดับเสียงสูง-ต่ำโดยแสดงออกผ่านการเคลื่อนไหวร่างกายได้
- 4.4 นักเรียนสามารถบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียนตามความซ้ำ-เร็วของจังหวะได้

5. การสร้างและพัฒนาแบบประเมินผลการเรียนวิชาดนตรี จากชุดการสอนเมโลเดียน ระดับปฐมวัยโดยใช้ภาพสัตว์

ผู้วิจัยออกแบบแบบประเมินผลการเรียน โดยให้สอดคล้องกับเป้าหมายโดยรวมของชุดการสอนและวัตถุประสงค์ในแต่ละครั้งของการเรียน แบบประเมินผลการเรียนนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

5.1 แบบประเมินผลการเรียนระหว่างเรียนด้วยชุดการสอน เพื่อบันทึกผลการประเมินความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของดนตรี เรื่องลักษณะของเสียง ระดับเสียง จังหวะ และทักษะการเล่นเครื่องดนตรีเมโลเดียน โดยการสังเกตพฤติกรรม

5.2 แบบประเมินผลหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยชุดการสอน เพื่อบันทึกผลการประเมินความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของดนตรี เรื่องลักษณะของเสียง ระดับเสียง และจังหวะ และทักษะการเล่นเครื่องดนตรีเมโลเดียน โดยการสังเกตพฤติกรรม

แบบประเมินในแต่ละแบบ มีเกณฑ์การให้คะแนนตั้งแต่ 0-3 คะแนน คือ

- 3 คะแนน หมายถึง ดีมาก
- 2 คะแนน หมายถึง ดี
- 1 คะแนน หมายถึง พอใช้
- 0 คะแนน หมายถึง ควรปรับปรุง

6. การพัฒนาวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิชาดนตรีด้วยชุดการสอนนี้ ผู้วิจัยได้คำนึงถึงพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของเด็ก และเน้นการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ปฏิสัมพันธ์กับสื่อโดยตรง ผ่านการใช้ร่างกายของเด็กเอง และพยายามสร้างกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันหรือเป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก นอกจากนั้นยังเปิดโอกาสให้เด็กได้ทดลอง สังเกต และฝึกฝนกับผู้อื่นด้วย โดยกำหนดรูปแบบขั้นตอนของกิจกรรม ดังนี้

1. ขั้นเตรียมความพร้อม เป็นการสร้างความสนใจและเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนก่อนเข้าสู่บทเรียน
2. ขั้นนำเสนอสาระดนตรี เป็นทั้งการให้ความรู้ใหม่และทบทวนความรู้เดิม ในขั้นนี้มีทั้งการสอนโดยใช้เกมหรือกิจกรรมแบบต่างๆ ทั้งกิจกรรมเดี่ยว กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่
3. ขั้นผ่อนคลาย เป็นขั้นที่แทรกกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนผ่อนคลายอิริยาบถหรือความคิด ซึ่งกิจกรรมมีความแตกต่างไปจากขั้นที่ 2 เช่น การร้องเพลงที่ผู้เรียนชอบ การเคลื่อนไหวตามเพลงหรือดนตรีที่ครูร้องหรือเล่นเอง เป็นต้น
4. ขั้นฝึกทักษะดนตรี เป็นขั้นตอนต่อเนื่องจากขั้นที่ 2

5. ขั้นสรุปและประเมินผล หลังจากนักเรียนได้รับความรู้มาแล้ว ในขั้นนี้จะเป็นการนำความรู้มาทบทวนในบริบทใหม่ เพื่อให้เกิดความชำนาญมากยิ่งขึ้น

โดยขั้นตอนต่าง ๆ อาจมีการปรับได้บ้าง เช่น รวบรวมชั้นที่ 2 และชั้นที่ 4 เข้าด้วยกัน

7. การพัฒนาและเลือกสื่อการเรียนรู้

ในการพัฒนาและเลือกสื่อการเรียนรู้ เพื่อให้กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มีความสมบูรณ์ และสามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพได้นั้น มีองค์ประกอบ 3 ส่วน ดังนี้

1. คู่มือการใช้ชุดการสอน ได้อธิบายรายละเอียดการใช้ กำหนดการสอนในแต่ละครั้ง จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และสื่อการสอน ดังนั้น ผู้ใช้ชุดการสอนจะต้องศึกษาก่อนใช้ชุดการสอน เพื่อให้สามารถใช้ชุดการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ประกอบด้วย สารระสำคัญ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และการวัดผล

3. สื่อประสม สื่อประสมที่ใช้ ประกอบด้วย เครื่องเคาะจังหวะ เครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ เมโลเดียน และภาพสัตว์

ชุดการสอนนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ภาพสัตว์เป็นสัญลักษณ์ภาพแทนสัญลักษณ์ดนตรี (โน้ตดนตรี) โดยกำหนดภาพสัตว์ 5 ชนิด ที่ชื่อของสัตว์ดังกล่าวสามารถออกเสียงได้ใกล้เคียงกับระดับเสียงของโน้ตดนตรีทั้ง 5 เสียง และสัญลักษณ์แทนตัวหยุด ดังภาพต่อไปนี้

1. เสียงโต		อ่านออกเสียง “ต่า”
2. เสียงเร		อ่านออกเสียง “ปลา”
3. เสียงมี		อ่านออกเสียง “นก”
4. เสียงฟา		อ่านออกเสียง “ช้าง”
5. เสียงซอล		อ่านออกเสียง “ม้า”
6. ตัวหยุด		เงียบ ไม่ออกเสียง

ภาพที่ 3 สัญลักษณ์ภาพสัตว์และการอ่านออกเสียง

8. การสร้างแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการประเมินในเด็กปฐมวัยและการประเมินในด้านดนตรี
2. สร้างแบบประเมินโดยอาศัยเป้าหมายโดยรวมของชุดการสอนและจุดประสงค์

ในแต่ละกิจกรรม โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ตั้งแต่ 0-3 คะแนน ตัวอย่างเช่น

จุดประสงค์

เพื่อให้ นักเรียนสามารถรักษาจังหวะและคานะใช้ร่างกายของตนเป็นเครื่องเคาะ

จังหวะได้

เกณฑ์การประเมิน

ดีมาก

3 คะแนน หมายถึง นักเรียนสามารถรักษาจังหวะเคาะได้อย่างสม่ำเสมอเกือบตลอดทั้งเพลง ขณะใช้ร่างกายบางตำแหน่งที่ครูกำหนดเป็นเครื่องเคาะจังหวะ

ดี

2 คะแนน หมายถึง นักเรียนสามารถรักษาจังหวะเคาะได้เป็นส่วนใหญ่ของเพลง ขณะใช้ร่างกายในบางตำแหน่งที่ครูกำหนดเป็นเครื่องเคาะจังหวะ

พอใช้

1 คะแนน หมายถึง นักเรียนสามารถรักษาจังหวะเคาะในบางท่อนของเพลง ขณะใช้ร่างกายในบางตำแหน่งที่ครูกำหนดเป็นเครื่องเคาะจังหวะ

ควรปรับปรุง

0 คะแนน หมายถึง นักเรียนไม่สามารถรักษาจังหวะเคาะได้ ขณะใช้ร่างกายในบางตำแหน่งที่ครูกำหนดเป็นเครื่องเคาะ จังหวะ

การหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

1. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจ แก้ไข และปรับปรุง
2. นำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ให้ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะและข้อปรับปรุงเกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหา กิจกรรม สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล และนำไปใช้กับกลุ่มย่อย เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อบกพร่องของชุดการสอน
3. ปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือในการวิจัยที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญและจากการทดลองกับกลุ่มย่อย
4. นำเครื่องมือในการวิจัยไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนเมืองนครราชสีมา จำนวน 30 คน เป็นเวลา 15 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อได้ชุดการสอนแล้ว ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ตามแบบประเมินก่อนเรียนและหลังเรียนที่สร้างขึ้น

2. ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยชุดการสอนกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เวลาทั้งหมด 15 ครั้ง ๆ ละ 30 นาที เป็นเวลา 5 สัปดาห์
3. หลังจากสอนด้วยชุดการสอนในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยจดบันทึกพฤติกรรมที่แสดงออกในแต่ละกิจกรรมของนักเรียนด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมที่สร้างขึ้น
 - 3.1 บันทึกพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละครั้ง
 - 3.2 วิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน
 - 3.3 วิเคราะห์แผนการดำเนินการสอนของผู้สอน
4. ในครั้งที่ 3, 6, 9 และ 12 มีกิจกรรมทดสอบความเข้าใจของผู้เรียนระหว่างเรียน โดยการสังเกตพฤติกรรมเกี่ยวกับองค์ประกอบของดนตรี เรื่องลักษณะของเสียง ระดับเสียง จังหวะ และทักษะการเล่นเครื่องดนตรีเมโลเดียน โดยใช้แบบประเมินผลระหว่างเรียนที่สร้างขึ้น บันทึกผลการทดสอบดังกล่าว เพื่อประเมินประสิทธิภาพของชุดการสอนและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
5. หลังจากเสร็จสิ้นการสอนทั้ง 14 ครั้งแล้ว มีกิจกรรมทดสอบความเข้าใจของผู้เรียนเกี่ยวกับองค์ประกอบของดนตรี เรื่องลักษณะของเสียง ระดับเสียง จังหวะ และทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียนโดยใช้แบบประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียนที่สร้างขึ้น บันทึกผลการทดสอบดังกล่าว เพื่อประเมินประสิทธิภาพของชุดการสอนและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาประสิทธิภาพของชุดการสอนตามเกณฑ์ 80/80 โดยที่ 80 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยร้อยละ 80 ของคะแนนแบบประเมินผลการเรียนระหว่างเรียน และ 80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยร้อยละ 80 ของคะแนนแบบประเมินผลการเรียนหลังเรียน
2. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากคะแนนแบบประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน โดยนำคะแนนของกลุ่มตัวอย่างมาหาค่าสถิติ (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) หาผลต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของแต่ละหน่วย
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการเรียนด้วยชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัย ด้วยการทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การทดสอบ (t-test for Dependent sample)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 คำนวณค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย

1.2 ค่าเฉลี่ยหรือมัธยฐานเลขคณิต \bar{X} (Arithmetic Mean) คำนวณจากสูตรดังนี้

(บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น.124)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) คำนวณจากสูตร
 ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น.126)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N - 1}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนนแต่ละตัว
 \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
 N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง
 \sum แทน ผลรวม

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดการสอนเม โทเดียนระดับปฐมวัย ใช้สูตร
 ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น.133)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n - 1}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบค่าวิกฤตเพื่อทราบ
 ความมีนัยสำคัญ
 D แทน ค่าผลต่างระหว่างคู่คะแนน
 N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนคู่คะแนน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิภาพและศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัยโดยใช้ภาพสัตว์ โดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนจากแบบประเมินผลการเรียนระหว่างเรียนและหลังเรียนมากกว่าร้อยละ 80 ซึ่งนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 30 คน โรงเรียนเมืองนครราชสีมา ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามแผนการสอนที่สร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแผนการสอนจำนวน 15 ครั้ง โดยมีเนื้อหาวิชาดนตรีเรื่องลักษณะของเสียงระดับเสียง จังหวะ โดยผ่านทักษะการฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว การเล่นเครื่องดนตรีเมโลเดียน การสร้างสรรค์ และการอ่านสัญลักษณ์ และใช้เวลาครั้งละ 30 นาที ซึ่งสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

4.1 ผลการประเมินประสิทธิภาพชุดการสอน

4.1.1 ผลคะแนนจากแบบประเมินผลการเรียนระหว่างเรียน (E_1) ครั้งที่ 3,6,9 และ 12 สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลคะแนนระหว่างเรียนในครั้งที่ 3, 6, 9 และ 12

ครั้งที่	จำนวนนักเรียน	คะแนนเฉลี่ย	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ
ครั้งที่ 3	30	2.67	89.00
ครั้งที่ 6	30	2.33	77.67
ครั้งที่ 9	30	2.37	79.00
ครั้งที่ 12	30	2.47	82.33
ผลคะแนนประเมินระหว่างเรียน		2.46	82.00

จากตารางที่ 2 แสดงผลคะแนนระหว่างเรียนในครั้งที่ 3,6,9 และ 12 พบว่าครั้งที่ 3นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 2.67 คิดเป็นร้อยละ 89.00 ครั้งที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ย 2.33 คิดเป็นร้อยละ 77.67 ครั้งที่ 9 และ 12 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 2.37 และ 2.47 คิดเป็นร้อยละ 79.00 และ 82.33 ตามลำดับ

ซึ่งผลคะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียน (E_1) จากการประเมินผลผู้เรียนทั้ง 4 ครั้ง เท่ากับ 2.46 คิดเป็นร้อยละ 82.00

4.1.2 ผลคะแนนจากแบบประเมินผลการเรียนหลังเรียน (E_2) สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงคะแนนการประเมินผลหลังเรียน

ประเมินผลหลังเรียน	จำนวนนักเรียน	คะแนนเฉลี่ย	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ
จุดประสงค์ที่ 1	30	2.77	92.33
จุดประสงค์ที่ 2	30	2.47	82.33
จุดประสงค์ที่ 3	30	2.53	84.33
จุดประสงค์ที่ 4	30	2.57	85.67
ผลคะแนนประเมินหลังเรียน		2.59	86.17

จากตารางที่ 3 แสดงผลคะแนนการประเมินผลหลังเรียน พบว่า ในเรื่องการแยกแยะลักษณะของเสียง นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 2.77 คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 92.33 ในเรื่องการแยกแยะระดับเสียงสูงต่ำ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 2.47 คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 82.33 ในเรื่องของการรักษาจังหวะเคาะ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 2.53 คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 84.33 และในเรื่องทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียน นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 2.57 คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85.67

ซึ่งจากตารางที่ 2 ตารางดังกล่าวข้างต้น นักเรียนสามารถทำคะแนนในแบบทดสอบระหว่างเรียนคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 82.00 และนักเรียนสามารถทำคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 86.17 ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า ชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัยโดยใช้ภาพสัตว์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.00/86.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

4.2 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัยโดยใช้ภาพสัตว์ ด้วยการนำผลคะแนนประเมินก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สามารถนำเสนอได้ดังนี้

4.2.1 เปรียบเทียบคะแนนประเมินก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยเฉลี่ย 4 จุดประสงค์ แสดงได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนประเมินก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยเฉลี่ย 4 จุดประสงค์

	\bar{X}	S.D.	ค่าเฉลี่ย ของผลต่าง	S.D. ค่าเฉลี่ยผลต่าง	t	Df	Sig
ก่อน	0.93	0.314					
หลัง	2.58	0.412	1.65	0.141	64.181*	29	0.000

* นัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 ซึ่งแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติในการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนประเมินก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยเฉลี่ย 4 จุดประสงค์ พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนผลการทดสอบก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยเฉลี่ย 4 จุดประสงค์ เท่ากับ 0.93 คะแนน และมีคะแนนหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยเฉลี่ย 4 จุดประสงค์ เท่ากับ 2.58 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนประเมิน ทั้ง 2 ครั้ง พบว่า คะแนนประเมินหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สูงกว่าก่อนมีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2.2 เปรียบเทียบคะแนนประเมินก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้รายจุดประสงค์

4.2.2.1 เปรียบเทียบคะแนนประเมินก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จุดประสงค์ที่ 1 แสดงได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนประเมินก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จุดประสงค์ที่ 1

	\bar{X}	S.D.	ค่าเฉลี่ย ของผลต่าง	S.D. ค่าเฉลี่ยผลต่าง	t	Df	Sig
ก่อน	1.37	0.615					
หลัง	2.77	0.430	1.40	0.498	15.389*	29	0.000

* นัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 ซึ่งแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติในการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนประเมินก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จุดประสงค์ที่ 1 พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนผลการทดสอบก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เท่ากับ 1.37 คะแนน และมีคะแนนหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เท่ากับ 2.77 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนประเมินทั้ง 2 ครั้ง พบว่า คะแนนประเมินหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2.2.2 เปรียบเทียบคะแนนประเมินก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จุดประสงค์ที่ 2 แสดงได้ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติในการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนประเมินก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จุดประสงค์ที่ 2

	\bar{X}	S.D.	ค่าเฉลี่ย ของผลต่าง	S.D. ค่าเฉลี่ยผลต่าง	t	Df	Sig
ก่อน	0.67	0.711					
หลัง	2.47	0.571	1.80	0.610	16.155*	29	0.000

* นัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 ซึ่งแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติในการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนประเมินก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จุดประสงค์ที่ 2 พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนผลการทดสอบก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เท่ากับ 0.67 คะแนน และมีคะแนนหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เท่ากับ 2.47 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนประเมินทั้ง 2 ครั้ง พบว่า คะแนนประเมินหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2.2.3 เปรียบเทียบคะแนนประเมินก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จุดประสงค์ที่ 3 แสดงได้ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนประเมินก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จุดประสงค์ที่ 3

	\bar{X}	S.D.	ค่าเฉลี่ย ของผลต่าง	S.D. ค่าเฉลี่ยผลต่าง	t	Df	Sig
ก่อน	1.67	0.479	0.87	0.346	13.730*	29	0.000
หลัง	2.53	0.507					

* นัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 7 ซึ่งแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติในการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนประเมินก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จุดประสงค์ที่ 3 พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนผลการทดสอบก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เท่ากับ 1.67 คะแนน และมีคะแนนหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เท่ากับ 2.53 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนประเมินทั้ง 2 ครั้ง พบว่า คะแนนประเมินหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2.2.4 เปรียบเทียบคะแนนประเมินก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จุดประสงค์ที่ 4 แสดงได้ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนประเมินก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จุดประสงค์ที่ 4

	\bar{X}	S.D.	ค่าเฉลี่ย ของผลต่าง	S.D. ค่าเฉลี่ยผลต่าง	t	Df	Sig
ก่อน	0.03	0.183	2.53	0.507	27.346*	29	0.000
หลัง	2.57	0.504					

* นัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 8 ซึ่งแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติในการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนประเมินก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จุดประสงค์ที่ 4 พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนผลการทดสอบก่อนการจัดประสบการณ์

การเรียนรู้ เท่ากับ 0.03 คะแนน และมีคะแนนหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เท่ากับ 2.57 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนประเมินทั้ง 2 ครั้ง พบว่า คะแนนประเมินหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสร้าง การประเมินประสิทธิภาพ และศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัย โดยใช้ภาพสัตว์ ผู้วิจัยได้สรุปผลวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยจากการใช้ชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัย โดยใช้ภาพสัตว์ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของชุดการสอนเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 โดยที่นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละของการประเมินผลระหว่างเรียนคือ 82.00 และมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละของการประเมินผล การเรียนหลังเรียนคือ 86.17

2. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นั่นคือ เปรียบเทียบคะแนนประเมินระหว่าง ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งในการเปรียบเทียบดังกล่าว หากพิจารณาโดยรวม ทั้ง 4 จุดประสงค์ ก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยชุดการสอนมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 0.93 คะแนน และหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แล้วมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 1.65 คะแนน ซึ่งมี ค่าเฉลี่ยของผลต่างเท่ากับ 1.65 ซึ่งจากการเปรียบเทียบทางสถิติ สรุปได้ว่า คะแนนประเมิน หลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 และหากพิจารณาในรายจุดประสงค์ทั้ง 4 จุดประสงค์ คะแนนประเมิน หลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้ง 4 จุดประสงค์เช่นกัน

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่าชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัย โดยภาพสัตว์ มีประสิทธิภาพ 82.00/86.17 ผ่านเกณฑ์ 80/80 แสดงว่าชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ ซึ่งประสิทธิภาพดังกล่าวสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุต่อไปนี้

1. ในการสร้างชุดการสอน ผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนการสร้างชุดการสอนอย่างเป็นระบบ ศึกษาเนื้อหาที่ใช้ เพื่อให้ได้มาซึ่งกิจกรรมที่เหมาะสม อีกทั้งมีการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และนำไปทดลองใช้ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จึงทำให้ชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัย โดยใช้ภาพสัตว์ มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. การจัดกิจกรรมที่ใช้ในชุดการสอนได้คำนึงถึงความเหมาะสม ความสนใจ และธรรมชาติของเด็ก โดยให้นักเรียนรู้จักสังเกต จากนั้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ กุลยา ดันติผลาชีวะ (2545, น.733) กล่าวว่า เด็กวัยนี้เป็นวัยแห่งการเรียนรู้ สามารถสังเกตและสะสมประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผ่านการสัมผัส การเห็นตัวแบบ

3. การสร้างแผนการสอนเพื่อใช้ในชุดการสอนนั้น ได้คำนึงถึงความต้องการของนักเรียนปฐมวัยที่มีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านสมาธิ ประสบการณ์เดิมหรือความสามารถในการเรียนรู้ ปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้แผนการสอนที่สร้างขึ้นมามีประสิทธิภาพ

4. กิจกรรมในชุดการสอนได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานในลักษณะเป็นคู่ เป็นกลุ่มใหญ่ ทำให้เกิดการช่วยเหลือกันระหว่างเด็กที่มีทักษะมากและนักเรียนที่มีทักษะน้อย และทำให้นักเรียนที่มีความไม่ตั้งใจกลับเข้ามามีส่วนร่วมในบทเรียนร่วมกับเพื่อนๆ นอกจากนั้น ยังเป็นการช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นมากขึ้นเมื่อมีการแข่งขันกับเพื่อน ซึ่งเป็นอีกส่วนสำคัญหนึ่งที่ทำให้ชุดการสอนมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกันกับในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, น.52) กล่าวว่า จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ ภายใต้อสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในบรรยากาศที่อบอุ่น มีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน

จากเหตุผลดังกล่าว ชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัยโดยใช้ภาพสัตว์จึงเป็นชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สามารถนำไปประกอบการสอนวิชาดนตรี หรือเป็นกิจกรรมเสริมในวิชาอื่น ๆ เพื่อความบันเทิงของนักเรียน โดยเฉพาะในเด็กปฐมวัย

นอกจากนั้นกิจกรรมดังกล่าวยังช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้านดีขึ้นได้แก่

1. พัฒนาการด้านร่างกาย

จากคะแนนการทดสอบหลังเรียน จุดประสงค์ที่ 3 และ 4 ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 84.33 และ 85.67 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 นั่นคือผู้เรียนสามารถใช้กล้ามเนื้อมือและนิ้วได้อย่างคล่องแคล่ว แสดงว่าผู้เรียนมีพัฒนาการด้านร่างกายในส่วนของกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก

2. พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

จากคะแนนการทดสอบหลังเรียนในทุกจุดประสงค์ ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีและมีความสุขสนทนต่อการเรียนดนตรี โดยมีความกระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรมอย่างตั้งใจ

3. พัฒนาการด้านสังคม

ในการจัดกิจกรรมการสอน ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนมีการติดต่อและมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น รวมไปถึงการปฏิบัติตามกฎกติกา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดได้เป็นอย่างดีและเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับบุคคลอื่นและปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลง แสดงว่าผู้เรียนมีพัฒนาการด้านสังคมมากขึ้น

4. พัฒนาการด้านสติปัญญา

การทดสอบหลังเรียนในจุดประสงค์ที่ 4 นั้น เป็นการทดสอบทักษะการเล่นเครื่องดนตรีเมโลเดียน ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีทั้งการรับรู้จากประสาทสัมผัส การคิด และความจำจากสัญลักษณ์ภาพสัตว์ที่ได้เห็น แล้วแปลงสัญลักษณ์ดังกล่าวเพื่อปฏิบัติผ่านท่วงมือทั้ง 5 นิ้ว ซึ่งคะแนนทดสอบหลังเรียนจุดประสงค์ที่ 4 ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85.67 นั่นแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนเกิดพัฒนาการด้านสติปัญญา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการนำแผนการสอนที่สร้างขึ้นมาทดลองใช้ มีดังนี้

1.1 ในการสอนดนตรีแก่เด็กในระดับปฐมวัย สิ่งที่ต้องคำนึงอย่างมากคือ การใช้เวลาในแต่ละกิจกรรมอย่างเหมาะสม โดยในแต่ละกิจกรรมไม่ควรใช้เวลานานเกินไป

1.2 การใช้สื่อสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น ควรเลือกใช้รูปการ์ตูนที่มีสีสันสดใส และมีขนาดใหญ่มองเห็นได้ชัดเจน

1.3 การจัดประสบการณ์ทางดนตรีที่สมบูรณ์ ทั้งระหว่างการใช้และหลังจากใช้ชุดการสอนนี้ ควรมีการจัดกิจกรรมสำหรับพัฒนาศักยภาพทางดนตรีให้นักเรียนอย่างต่อเนื่อง และเต็มตามศักยภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ควรสนับสนุนให้มีการสร้างชุดการสอนวิชาดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย ในเนื้อหาดนตรีอื่นที่เหมาะสมกับเด็กในวัยนี้ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้สอนเด็กในระดับปฐมวัย

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. (2528). **จิตวิทยาการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ศรีเดชา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546**. (พิมพ์ครั้งที่ 1).
กรุงเทพฯ : ศูนย์สภาลาดพร้าว.
- ขจีรัตน์ หงษ์ประสงค์. (2534). **การสร้างแบบฝึกการเขียนคำพ้องเสียงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จตุรงค์ คำทรัพย์. (2536). **การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการสอนโดยวิธีสอนแบบใช้สถานการณ์จำลอง
กับการสอนแบบปกติ**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จารึก วิเชียรเกื้อ. (2527). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
จากการสอนโดยใช้แบบฝึกหัดในแบบเรียนและแบบฝึกที่สร้างขึ้น**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชม ภูมิภาค. (2523). **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2535). **สาระดนตรีศึกษา : แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ**. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2540). **กิจกรรมดนตรีสำหรับครู**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2541). **จิตวิทยาการสอนดนตรี**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2544). **พฤติกรรมการสอนดนตรี**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธวัชชัย นาควงษ์. (2542). **การสอนดนตรีสำหรับเด็กตามแนวของ คาร์ล ออร์ฟ (Orff –
Schulwerk)**. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- . (2543). **การสอนดนตรีสำหรับเด็ก**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- น้อมศรี เถท. (2526). **หลักและแนวปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตยา ฤทธิโยธี. (2520). **การทำและการใช้แบบฝึกหัดเสริมทักษะเอกสารเผยแพร่ความรู้ทางการสอน
ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประยูร อาษานาม. (2525, กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม). “การจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กเรียนอ่อน”. วารสารศึกษาศาสตร์. 6(2), 15 – 20.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2531). หลักการวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ศึกษาพร.
- วรศุดา บุญยไวโรจน์. (2522). การพัฒนาทักษะในระดับประถมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ศราพงศ์ อิศรศักดิ์ ณ อยุธยา. (2554). การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยของครูในโรงเรียนเอกชน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรีศึกษาศาสตร์ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร สล่าปิ่น. (2535). การสร้างชุดการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชาวเขาชั้นเด็กเล็ก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมปอง สีนวน. (2546). การศึกษาการประเมินพัฒนาการเด็กอนุบาล ในโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง ไตรต้นวงษ์ และ โสภณ บำรุงสงฆ์. (2520). เทคนิคและวิธีการสอนแนวใหม่. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุรัชย์ ขวัญเมือง. (2522). วิธีสอนและการวัดผลในชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : เทพนิมิตการพิมพ์.
- สุวิมล ตีรกันันท์. (2549). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). ลักษณะเฉพาะของเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (ฉบับทดลอง). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- อุษณีย์ จันทรวัดภัย. (2533). การศึกษาการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับนักเรียนอนุบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์มนตรี ภู่งาม
อาจารย์พิเศษ โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
2. นายวรสรณ์ เนตรทิพย์
อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
บัณฑิตศึกษา (Ed.d. candidate)
การบริหารและการจัดการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ครูชำนาญการพิเศษ (ปฐมวัย)
โรงเรียนเมืองนครราชสีมา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต 1
3. นางชงโค เกื่อนกลาง

ภาคผนวก ข
หนังสือราชการ

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/ นศ๑๒๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๕ เมษายน ๒๕๕๖

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์มนตรี กุ้งาม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายกฤษณ์ สักดิ์ศิริ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
ดนตรี(ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนจากชุดการสอนเมโลเดียนโดยใช้ภาพสัตว์ โรงเรียนเมืองนครราชสีมา” โดยมีคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยยศ ประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์ กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)
ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ
ความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวณี เวียงไชยศรี
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย)

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐, ๑๘๑๓

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/ค๒๗๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๕ เมษายน ๒๕๕๖

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายวรรณ เนตรทิพย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายกฤษณ์ศักดิ์ ศักดิ์ศิริ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
ดนตรี(ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนจากชุดการสอนเมโลเดียนโดยใช้ภาพสัตว์ โรงเรียนเมืองนครราชสีมา” โดยมีคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยยศ ประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์ กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)
ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ
ความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาวิณี เรืองไชยศรี
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย)

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐, ๑๘๑๓

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/วิ.๑๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๕ เมษายน ๒๕๕๖

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นางชงโค เกื่อนกลาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายกฤตนันท์ ศักดิ์ศิริ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
ดนตรี(ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนจากชุดการสอนเมโลเดียนโดยใช้ภาพสัตว์ โรงเรียนเมืองนครราชสีมา” โดยมีคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยยศ ประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์ กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)
ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำงานวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ
ความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวณี เวียงใจศรี
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย)

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๕๓๓-๓๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐, ๑๘๑๓

ภาคผนวก ค
คะแนนการทดสอบ

คะแนนการประเมินผลระหว่างเรียน

คนที่	คะแนนการประเมินผลระหว่างเรียน			
	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 6	ครั้งที่ 9	ครั้งที่ 12
1	3	3	3	3
2	2	2	3	2
3	3	3	2	3
4	3	2	2	2
5	2	2	2	2
6	3	2	3	3
7	3	3	3	3
8	3	3	3	3
9	2	2	2	2
10	2	1	2	2
11	2	2	2	2
12	2	2	3	2
13	2	1	2	2
14	3	3	3	3
15	3	2	2	2
16	3	3	3	3
17	3	2	2	2
18	2	2	1	2
19	3	2	2	3
20	3	3	3	3
21	3	3	3	3
22	3	3	3	3
23	3	3	2	2
24	3	3	2	3
25	2	2	2	2

คะแนนการประเมินผลระหว่างเรียน (ต่อ)

คนที่	คะแนนการประเมินผลระหว่างเรียน			
	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 6	ครั้งที่ 9	ครั้งที่ 12
26	3	2	2	2
27	3	3	2	3
28	3	2	3	3
29	2	1	2	2
30	3	3	2	2
คะแนนเฉลี่ย	2.67	2.33	2.37	2.47
คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	89.00	77.67	79.00	82.33

คะแนนการประเมินผลก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

คนที่	จุดประสงค์ที่ 1		จุดประสงค์ที่ 2		จุดประสงค์ที่ 3		จุดประสงค์ที่ 4	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
1	2	3	1	3	2	3	0	3
2	1	2	0	2	2	3	0	2
3	2	3	1	3	2	3	0	3
4	2	3	0	3	1	2	0	2
5	0	2	0	2	2	2	0	2
6	2	3	0	2	2	3	0	3
7	2	3	1	3	2	3	0	3
8	2	3	1	3	2	3	0	3
9	2	3	0	2	1	2	0	2
10	0	2	0	1	1	2	0	2
11	1	2	0	2	2	2	0	3
12	1	3	2	3	2	3	0	3
13	1	2	0	2	1	2	0	2
14	2	3	1	3	2	3	1	3
15	1	3	1	2	1	2	0	2
16	2	3	1	3	2	3	0	3
17	1	3	1	2	2	2	0	3
18	1	2	0	2	1	2	0	2
19	1	3	1	2	2	3	0	3
20	1	3	2	3	2	3	0	3
21	1	3	1	3	2	3	0	3
22	1	3	2	3	2	3	0	3
23	2	3	0	3	1	2	0	2
24	1	3	2	3	2	3	0	3
25	1	3	0	2	2	2	0	2

คะแนนการประเมินผลก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (ต่อ)

คนที่	จุดประสงค์ที่ 1		จุดประสงค์ที่ 2		จุดประสงค์ที่ 3		จุดประสงค์ที่ 4	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
26	2	3	0	2	1	2	0	2
27	2	3	1	3	2	3	0	3
28	1	3	1	2	2	3	0	3
29	1	2	0	2	1	2	0	2
30	2	3	0	3	1	2	0	2
คะแนนเฉลี่ย	1.37	2.77	0.67	2.47	1.67	2.53	0.03	2.57
คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	45.7	92.3	22.3	82.3	55.7	84.3	1.00	85.7

ภาคผนวก ง

ชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัยโดยใช้ภาพสัตว์

ชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัยโดยใช้ภาพสัตว์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนเมืองนครราชสีมา

กิจกรรมดนตรี
จำนวน 15 ครั้ง

ชั้นอนุบาลปีที่ 1 (อายุ 4-5 ปี)
ครั้งละ 30 นาที

หลักการและเหตุผล

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) สอดคล้องกับคำกล่าวของเยวพา เดชะคุปต์ (2540, น.8) ที่ว่าการศึกษาในช่วง 5 ปีแรกของชีวิตมีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากการพัฒนาในด้านต่างๆ กำลังพัฒนาและเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ ทั้งด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ และด้านสังคม โดยในช่วง 5 ปีแรกของชีวิต เซลล์สมองพัฒนาแล้วถึงร้อยละ 80

ดนตรีเป็นสื่อที่ตอบสนองต่อธรรมชาติของเด็กโดยตรงและสร้างความสุขให้เด็กได้โดยง่าย ทั้งจากการฟัง การร้อง การแสดงออกท่าทางและการเคลื่อนไหวซึ่งดนตรีเป็นศาสตร์วิชาที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปและมีความสำคัญขึ้นเป็นลำดับ ว่ามีส่วนสำคัญในการให้เด็กพัฒนาไปอย่างสมบูรณ์บิดามารดาที่เห็นความสำคัญของดนตรี เรียนรู้ และนำดนตรีไปใช้ในกระบวนการเลี้ยงดูบุตรของตน ย่อมส่งผลโดยตรงในการช่วยให้เด็กเป็นผู้มีดนตรีการ และช่วยส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่างๆทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2542, น. 1)

สำหรับเด็กปฐมวัย เด็กจะสามารถเรียนรู้เข้าใจและจดจำได้เพียงสัญลักษณ์ง่ายๆ หรือเฉพาะที่รู้จักเท่านั้นตามหลักของโคดาไล (Zoltán Kodály, ค.ศ.1882-1967) เน้นการขับร้องเป็นอย่างยิ่งตั้งแต่ในระยะแรกของการเรียนดนตรี โดยในระดับการศึกษาปฐมวัยไม่ได้เน้นเรื่องสัญลักษณ์ดนตรีในช่วงแรกของการเรียนดนตรี และเมื่อผู้เรียนเริ่มมีเสียงอยู่ในตัวมากขึ้น การสอนจึงเริ่มผ่านมาสู่การเปลี่ยนเสียงที่ได้ยิน ได้ฟัง หรือได้ขับร้องเป็นสัญลักษณ์ในลักษณะของสัญลักษณ์ภาพ และเปลี่ยนเป็นภาษาดนตรีในที่สุด ซึ่งตรงกับการเรียนรู้การทำความเข้าใจในเรื่องสัญลักษณ์ที่นักจิตวิทยาผู้หนึ่ง คือ บรูเนอร์ (Bruner, 1966) กล่าวไว้เช่นกัน

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงผลิตสื่อการเรียนการสอนดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยขึ้นใหม่ โดยนำภาพสัตว์แสดงแทนสัญลักษณ์ดนตรี ประกอบด้วยเนื้อหาทางดนตรี 3 เรื่อง คือ ลักษณะของเสียง ระดับเสียง และจังหวะ โดยผ่านทักษะการฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว การเล่น การสร้างสรรค์ และการอ่าน เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างเต็มศักยภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาการให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของดนตรี เรื่อง ลักษณะของเสียง ระดับเสียง และจังหวะ โดยผ่านทักษะการฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว การเล่น การสร้างสรรค์ และการอ่าน
2. เพื่อพัฒนาให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการในด้านต่างๆทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างเต็มศักยภาพ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัยโดยใช้ภาพสัตว์แล้ว

1. นักเรียนสามารถแยกแยะเสียงที่ได้ยินได้
2. นักเรียนสามารถรักษาจังหวะเคาะขณะเคลื่อนไหวร่างกายได้
3. นักเรียนสามารถแยกแยะระดับเสียงสูง-ต่ำโดยแสดงออกผ่านการเคลื่อนไหวร่างกายได้
4. นักเรียนสามารถบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียนตามความช้า-เร็วของจังหวะได้

เนื้อหาการสอน

1. การแยกแยะเสียงต่างๆ ที่ได้ยินรวมไปถึงระดับเสียงสูง-ต่ำ
2. การรักษาจังหวะเคาะขณะเคลื่อนไหวร่างกาย เคาะส่วนต่างๆ ของร่างกาย และการบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียนตามความช้า-เร็วของจังหวะ
3. การบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียน

คู่มือการใช้ชุดการสอนเมโลเดียนระดับปฐมวัยโดยใช้ภาพสัตว์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนเมืองนครราชสีมา

ชุดการสอนนี้สร้างขึ้นสำหรับผู้สอนในระดับปฐมวัย เพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ลักษณะของเสียง ระดับเสียง และจังหวะ โดยผ่านทักษะการฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว การเล่น การสร้างสรรค์ และการอ่าน สำหรับเด็กปฐมวัย ภายในชุดการสอนประกอบด้วย แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และสื่อประสม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับครู ซึ่งภายในประกอบไปด้วยจุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการประเมินผล
2. สื่อประสม ประกอบด้วย รูปภาพ โน้ตภาพสัตว์ เครื่องดนตรี และการสาธิต

ข้อเสนอแนะในการใช้ชุดการสอน

เพื่อให้การใช้ชุดการสอนเกิดประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงได้เสนอข้อเสนอแนะในการใช้ชุดการสอน ดังนี้

ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูควรศึกษาเป้าหมายโดยรวม จุดประสงค์ของชุดการสอนและแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในแต่ละครั้งอย่างละเอียด
2. ครูควรทำความเข้าใจในลำดับขั้นตอน ในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ และการใช้สื่อประสมอย่างละเอียด
3. ครูควรตรวจสอบเอกสาร และสื่อการเรียนรู้ ว่าอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานหรือไม่
4. ครูควรจัดสถานที่ให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง

ขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม
2. ครูควรให้แรงเสริมทางบวกอย่างสม่ำเสมอเมื่อนักเรียนให้ความร่วมมือดี และแสดงพฤติกรรมที่ดี
3. ครูควรให้รางวัล เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนแต่ละครั้ง เช่น การให้สติ๊กเกอร์ กำหม เป็นต้น

หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูควรให้คำแนะนำ หรือแนวทางในการฝึกปฏิบัติด้วยตนเองหลังจากการปฏิบัติแต่ละกิจกรรม
2. ในการประเมิน ครูควรสร้างบรรยากาศให้ได้รู้สึกผ่อนคลาย
3. การประเมินจะสังเกตจากพฤติกรรมที่แสดงออกในแต่ละกิจกรรม โดยใช้เกณฑ์การประเมินตามแบบประเมินที่สร้างขึ้น และการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
 - 3.1 บันทึกพัฒนาการ การเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละครั้ง
 - 3.2 วิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน
 - 3.3 วิเคราะห์แผนการดำเนินการของผู้สอน

นิยามศัพท์เฉพาะ

จังหวะเคาะ (Beat) หมายถึง จังหวะที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ระดับเสียง (Pitch) หมายถึง ระดับเสียงสูงและเสียงต่ำ

การฟัง หมายถึง การฟังเพื่อเนื้อหาดนตรี

1. การฟังจังหวะเคาะ (Beat) ที่ดำเนินไปอย่างสม่ำเสมอในบทเพลง
2. การฟังเพื่อแยกแยะเสียงสูงและเสียงต่ำ
3. การฟังเพื่อแยกแยะระหว่างเสียงพูด เสียงร้อง เสียงตะโกนและเสียงกระซิบ

การร้อง เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และแสดงออกเสียงสูงและเสียงต่ำ หมายถึง การใช้เสียงร้อง เสียงพูด เสียงกระซิบและเสียงตะโกน ที่มีขอบเขตของเสียงจากโน้ตตัว C ถึง G

การเคลื่อนไหวร่างกาย หมายถึง

1. การเคลื่อนไหวอิสระเพื่อเลียนแบบท่าทางในกิจกรรมต่างๆ เช่น ท่าทางนกบิน
2. การเคลื่อนไหวเพื่อสร้างเสียงจากส่วนต่างๆ ของร่างกาย เช่นการขำเท้า การปรบมือคนเดียวหรือปรบมือร่วมกับผู้อื่น
3. การเคลื่อนไหวนิ้วมือขวาทั้ง 5 นิ้ว ให้อยู่ในจังหวะเคาะ (Beat)

การเล่น หมายถึง การแสดงออกเชิงทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรี (เมโลเดียน) เพื่อการถ่ายทอดบทเพลงนั้นๆ ได้อย่างมีแบบแผนและไพเราะ

การอ่านสัญลักษณ์ หมายถึง การตีความสัญลักษณ์จากภาพสัตว์ที่ใช้เป็นสื่อแทนโน้ตดนตรี แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระยะยาว

ครั้งที่	จุดประสงค์	สาระการเรียนรู้
1	เพื่อพัฒนาโสตประสาท	<ul style="list-style-type: none"> • การกำเนิดของเสียง - ลักษณะของเสียง - แหล่งกำเนิดของเสียง
2	เพื่อพัฒนาโสตประสาทและบอกลักษณะของเสียงต่างๆ ได้	
3	เพื่อให้ นักเรียนแยกแยะเสียงที่ได้ยินได้	
4	เพื่อพัฒนาทักษะการร้องและการรักษาจังหวะเคาะขณะเคาะส่วนต่างๆ ของร่างกาย	<ul style="list-style-type: none"> • การร้องเพลง • การเคาะจังหวะ • การเคลื่อนไหวร่างกายตามความซ้ำ-เร็วของจังหวะ
5	เพื่อพัฒนาการเคลื่อนไหวร่างกายตามความซ้ำ-เร็วของจังหวะ	
6	เพื่อพัฒนาการรักษาจังหวะเคาะขณะเคลื่อนไหวร่างกาย	
7	เพื่อพัฒนาการเคลื่อนไหวร่างกายตามความซ้ำ-เร็วของจังหวะ โดยแสดงออกผ่านการบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียน	<ul style="list-style-type: none"> • การร้องเพลง • การเคลื่อนไหวร่างกาย - ตามความซ้ำ-เร็วของจังหวะ - ตามระดับเสียงสูง-ต่ำ
8	เพื่อพัฒนาการแยกแยะระดับเสียงสูง-ต่ำ	
9	เพื่อพัฒนาการแยกแยะระดับเสียงสูง-ต่ำโดยแสดงออกผ่านการเคลื่อนไหวร่างกายตามความซ้ำ-เร็วของจังหวะ	
10	เพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียน	<ul style="list-style-type: none"> • การเคลื่อนไหวร่างกาย - ตามความซ้ำ-เร็วของจังหวะ • การบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียน
11	เพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียน	
12	เพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียน	
13	เพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียน	
14	เพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียน	
15	<ul style="list-style-type: none"> • เพื่อพัฒนาให้นักเรียนแยกแยะเสียงที่ได้ยินได้ • เพื่อพัฒนาการรักษาจังหวะเคาะขณะเคลื่อนไหวร่างกาย • เพื่อพัฒนาการแยกแยะระดับเสียงสูง-ต่ำโดยแสดงออกผ่านการเคลื่อนไหวร่างกายตามความซ้ำ-เร็วของจังหวะ • เพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียน 	

ครั้งที่ 1 เรื่อง กำเนิดเสียง

1. จุดประสงค์ เพื่อพัฒนาโสตประสาท

2. สาระการเรียนรู้ การกำเนิดของเสียง
- ลักษณะของเสียง
- แหล่งกำเนิดของเสียง

3. กระบวนการจัดการเรียนรู้

3.1 การนำเข้าสู่บทเรียน

ให้นักเรียนนั่งหลับตา ทำสมาธิ แล้วให้นักเรียนฟังว่านักเรียนได้ยินเสียงอะไรบ้างที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัวของนักเรียน

3.2 การสอน

- ครูให้นักเรียนฟังเสียงสัตว์ (สุนัข แมว นก ม้า ลิง) แล้วให้นักเรียนบอกว่าเสียงดังกล่าวเป็นเสียงของสัตว์ชนิดใด และถามนักเรียนเพิ่มเติมว่าสัตว์ชนิดดังกล่าวมีลักษณะเป็นอย่างไรบ้าง

- ให้นักเรียนฟังเสียงอื่นๆ ที่เกิดขึ้น (รถยนต์ ตีกลอง ระฆัง) แล้วให้นักเรียนบอกว่าเสียงดังกล่าวเป็นเสียงที่เกิดขึ้นจากสิ่งใด

3.3 การสรุป

ครูแสดงภาพของสัตว์และสิ่งของแต่ละชนิดพร้อมกับเสียงของสิ่งนั้นๆ

4. สื่อการเรียนรู้

4.1 ภาพสัตว์และสิ่งของ

4.2 เสียงร้องของสัตว์และเสียงที่เกิดจากสิ่งของต่างๆ

5. การประเมินผล

ประเมินผลโดยวิธีการ

5.1 การสังเกต

5.2 การสนทนา

5.3 การโต้ตอบ

ครั้งที่ 2 เรื่อง ลักษณะของเสียง

1. จุดประสงค์ เพื่อพัฒนาโสตประสาทและบอกลักษณะของเสียงต่างๆ ได้

2. สาระการเรียนรู้ การกำเนิดของเสียง

- ลักษณะของเสียง
- แหล่งกำเนิดของเสียง

3. กระบวนการจัดการเรียนรู้

3.1 การนำเข้าสู่บทเรียน

ครูสนทนาถึงเรื่องสวนสัตว์ โดยถามว่านักเรียนคนใดเคยไปเที่ยวสวนสัตว์บ้าง และเห็นสัตว์ชนิดใดบ้างที่สวนสัตว์

3.2 การสอน

- ครูแสดงภาพสัตว์ต่างๆ แล้วให้นักเรียนบอกว่าภาพสัตว์ชนิดดังกล่าวมีเสียงร้องอย่างไร และให้นักเรียนแสดงท่าทางประกอบตามจินตนาการ

- ครูแสดงภาพสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ แล้วให้นักเรียนบอกว่าสิ่งของดังกล่าวจะก่อให้เกิดเสียงอย่างไรบ้าง

- ครูแสดงภาพสัตว์หรือสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ พร้อมกัน 2 ภาพ จากนั้นถามนักเรียนว่าสองสิ่งนี้ มีเสียงอย่างไร และเหมือนหรือต่างกันหรือไม่อย่างไร

- ครูเปลี่ยนคู่ภาพ โดยอาจสุ่มให้นักเรียนออกมาเลือกจับคู่ภาพ แล้วถามคำถามเช่นเดียวกันกับขั้นตอนก่อนหน้านี้

กิจกรรมเพิ่มเติม ครูพานักเรียนร้อง *เพลงเต่า*

3.3 การสรุป

ครูแสดงภาพสัตว์และสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ พร้อมกัน จากนั้นสนทนาชวนนักเรียนคิดว่าแต่ละอย่างมีลักษณะแตกต่างกัน ก่อให้เกิดเสียงที่แตกต่างกันด้วยเช่นกัน

4. สื่อการเรียนรู้

4.1 ภาพสัตว์และสิ่งของ

4.2 เพลงเต่า

4.3 การสาธิต

5. การประเมินผล

ประเมินผลโดยวิธีการ

- 5.1 การสังเกต
- 5.2 การสนทนา
- 5.3 การโต้ตอบ

สื่อการเรียนรู้ เพลง “เต่า”

เพลงเต่า

The image displays a set of educational materials for a song titled "เพลงเต่า" (Song of the Turtle). At the top, five colorful cards feature illustrations of a turtle, a clownfish, a bird, an elephant, and a horse. The title "เพลงเต่า" is written in large green Thai characters across the center. Below the title, there are two columns of icons. Each icon is accompanied by a red circular icon with a white hand symbol, likely representing a gesture or action. The first column contains five rows of icons: Row 1 has two turtles and two hand icons; Row 2 has two clownfish and two hand icons; Row 3 has two birds and two hand icons; Row 4 has two elephants and two hand icons; Row 5 has two horses and two hand icons. The second column contains five rows of icons: Row 1 has three turtles and one hand icon; Row 2 has three clownfish and one hand icon; Row 3 has three birds and one hand icon; Row 4 has three elephants and one hand icon; Row 5 has three horses and one hand icon. Below these columns, there are four rows of single animal icons: Row 1 has four horses; Row 2 has four birds; Row 3 has four clownfish; Row 4 has four turtles. At the bottom, five colorful cards show illustrations of a horse, elephant, bird, clownfish, and turtle.

ครั้งที่ 3 เรื่อง เสียงที่ได้ยิน

1. จุดประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนแยกแยะเสียงที่ได้ยินได้

2. สาระการเรียนรู้ การกำเนิดของเสียง

- ลักษณะของเสียง
- แหล่งกำเนิดของเสียง

3. กระบวนการจัดการเรียนรู้

3.1 การนำเข้าสู่บทเรียน

ครูสนทนาถึงเรื่องสวนสัตว์อีกครั้ง โดยสุ่มนักเรียนออกมาเล่าให้เพื่อนฟังว่าสัตว์ชนิดใดที่นักเรียนเคยเห็น มีเสียงและลักษณะเป็นอย่างไร

3.2 การสอน

- ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่มๆ ละ 10 คน
- ครูเรียงภาพสัตว์และสิ่งของต่างๆ ทั้ง 5 ภาพ กระจายไปรอบๆ บริเวณจัด

กิจกรรมการเรียนรู้

- ครูให้นักเรียนกลุ่มที่ 1 ฟังเสียงแรกที่ครูกำหนดให้ จากนั้นให้นักเรียนวิ่งไปหาภาพที่นักเรียนคิดว่าตรงกับเสียงดังกล่าว
- ครูให้นักเรียนกลุ่มที่ 1 ทำซ้ำกิจกรรมอีกครั้ง โดยเปลี่ยนเป็นเสียงที่สอง แล้วให้นักเรียนฟังเสียงดังกล่าว จากนั้นจึงวิ่งไปเลือกภาพที่ตรงกับเสียงที่ได้ยิน
- ครูให้นักเรียนกลุ่มที่ 1 ทำซ้ำกิจกรรมเดิมเป็นครั้งที่ 3 โดยเปลี่ยนเป็นเสียงที่สอง แล้วให้นักเรียนฟังเสียงดังกล่าว จากนั้นจึงวิ่งไปเลือกภาพที่ตรงกับเสียงที่ได้ยิน
- ครูให้นักเรียนกลุ่มที่เหลือทำกิจกรรมดังกล่าว กลุ่มละ 3 ครั้ง กระทบทุกกลุ่ม

3.3 การสรุป

ครูแสดงภาพสัตว์และสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ พร้อมกัน จากนั้นสนทนาชวนนักเรียนคิดว่าแต่ละอย่างมีลักษณะแตกต่างกัน ก่อให้เกิดเสียงที่แตกต่างกันด้วยเช่นกัน

กิจกรรมเพิ่มเติม ครูพานักเรียนร้อง *เพลงเต่า*

4. สื่อการเรียนรู้

4.1 ภาพสัตว์และสิ่งของ

4.2 เพลงเต่า

5. การประเมินผล

ประเมินผลโดยวิธีการ

5.1 การสังเกต

5.2 การโต้ตอบ

เกณฑ์การประเมินผลระหว่างเรียนครั้งที่ 3 เรื่องเสียงที่ได้ยิน

จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนแยกแยะเสียงที่ได้ยินได้

ดีมาก	3 คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถเลือกภาพที่ตรงกับเสียงที่ได้ยินได้อย่างถูกต้องทุกครั้งที่กำหนด
ดี	2 คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถเลือกภาพที่ตรงกับเสียงที่ได้ยินได้อย่างถูกต้อง 2 ครั้ง จาก 3 ครั้งครูที่กำหนด
พอใช้	1 คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถเลือกภาพที่ตรงกับเสียงที่ได้ยินได้อย่างถูกต้องเพียง 1 ครั้ง จาก 3 ครั้งครูที่กำหนด
ปรับปรุง	0 คะแนน	หมายถึง นักเรียนไม่สามารถเลือกภาพที่ตรงกับเสียงที่ได้ยินได้

ครั้งที่ 4 เรื่อง จังหวะเคาะ

1. จุดประสงค์ เพื่อพัฒนาทักษะการร้องและการรักษาจังหวะเคาะขณะเคาะส่วนต่างๆ ของร่างกาย
2. สาระการเรียนรู้
 - การร้องเพลง
 - การเคาะจังหวะ
 - การเคลื่อนไหวร่างกายตามความช้า-เร็วของจังหวะ
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้

3.1 การนำเข้าสู่บทเรียน

ครูร้องเพลง “เต่า” ให้นักเรียนฟัง ตามจังหวะดนตรี

3.2 การสอน

- ครูและนักเรียนร่วมกันร้องเพลง “เต่า” ตามจังหวะดนตรี พร้อมทั้งให้นักเรียนแสดงท่าทางตามจินตนาการ

- ครูสาธิตการปรบมือตามจังหวะ ขณะร้องเพลง “เต่า” โดยจะปรบมือทุกครั้งที่ออกเสียงตัวสัตว์ เช่น

เต่า หยุด เต่า หยุด เต่า เต่า เต่า หยุด
 ปรบ - ปรบ - ปรบ ปรบ ปรบ -

- นักเรียนฝึกปรบมือตามจังหวะ ขณะร้องเพลง “เต่า” พร้อมกับครู
 - เมื่อนักเรียนเริ่มทำได้ถูกต้องและมีความชำนาญมากขึ้น ครูเปลี่ยนกิจกรรมจากการปรบมือ เป็นการตบที่ตักของตัวเอง หรือส่วนอื่นๆ

- ครูให้นักเรียนร่วมกันร้องเพลง “เต่า” ตามจังหวะดนตรี พร้อมทั้งให้นักเรียนแสดงท่าทางตามจินตนาการ เป็นการผ่อนคลายระหว่างกิจกรรม

- ครูให้นักเรียนร้องเพลง “เต่า” พร้อมทั้งปรบมือตามที่กำหนดอีกครั้ง

- ให้นักเรียนหันหน้าเข้าหากันเป็นคู่ แล้วครูสาธิตการปรบมือเป็นคู่

- นักเรียนร้องเพลง “เต่า” โดยปรบมือกับคู่เพื่อนของตนตามจังหวะดนตรี

3.3 การสรุป

ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นสองกลุ่ม โดยในขณะร้องเพลง “เต่า” กลุ่มหนึ่งปรบมือ อีกกลุ่มหนึ่งแสดงท่าทางประกอบ จากนั้นสลับกิจกรรมกันระหว่างกลุ่ม

4. สื่อการเรียนรู้

4.1 โน้ตเพลง “เต่า”

4.2 จังหวะดนตรี

5. การประเมินผล

ประเมินผลโดยวิธีการ

5.1 การสังเกต

5.2 การโต้ตอบ

ครั้งที่ 5 เรื่อง การเคลื่อนไหวประกอบเพลง

1. จุดประสงค์ เพื่อพัฒนาการเคลื่อนไหวร่างกายตามความช้า-เร็วของจังหวะ

2. สาระการเรียนรู้

- การร้องเพลง
- การเคาะจังหวะ
- การเคลื่อนไหวร่างกายตามความช้า-เร็วของจังหวะ

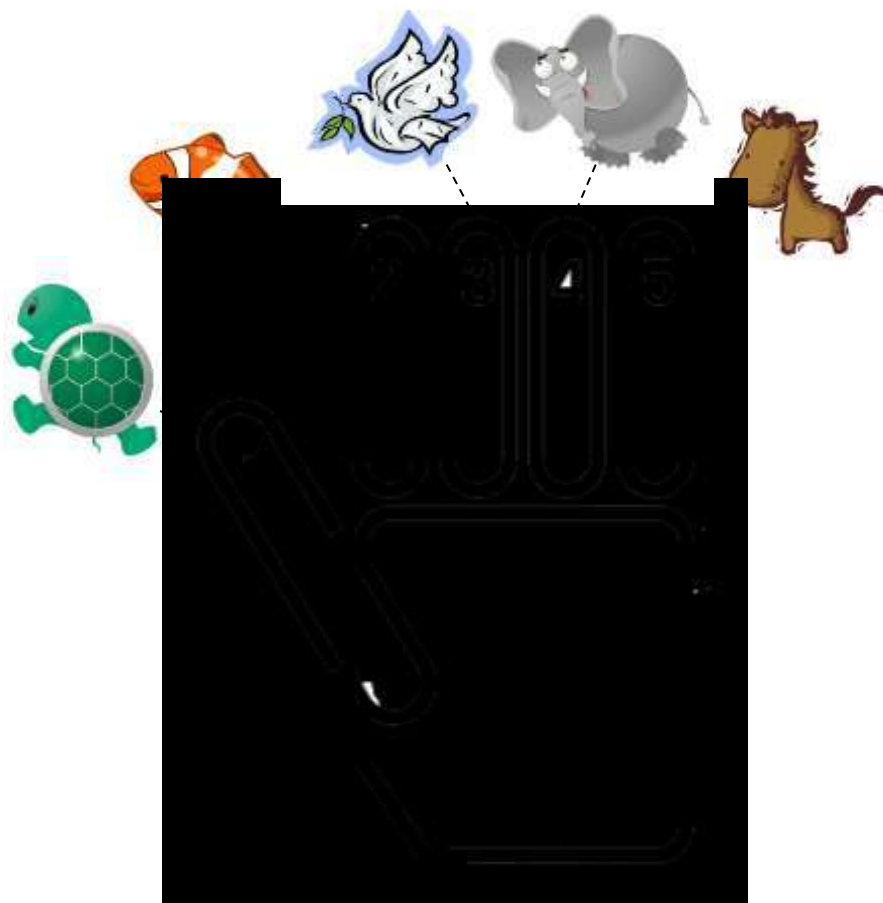
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้

3.1 การนำเข้าสู่บทเรียน

- ครูและนักเรียนร่วมกันร้องเพลง “เต่า” และปรบมือตามจังหวะดนตรี
- ครูให้นักเรียนชูมือขวาขึ้นมา จากนั้นถามนักเรียนว่านิ้วไหนคือนิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง และนิ้วก้อย

3.2 การสอน

- ครูกำหนดให้สัตว์ทั้ง 5 ตัวในเพลง “เต่า” อยู่บนนิ้วทั้ง 5 นิ้วดังต่อไปนี้

- ครูถามนักเรียนว่านิ้วไหนเป็นนิ้วเต่า ปลา นก ช้าง และม้า (ครึ่งละนิ้ว) แล้วให้นักเรียนขยับนิ้วนั้นๆ

- ครูสาธิตการขยับนิ้วในขณะที่ร้องเพลง “เต่า” ซึ่งการขยับนิ้วดังกล่าวจะขยับคล้ายกันกับจังหวะที่เคยปรบมือ

- นักเรียนฝึกปฏิบัติตามอย่างช้าๆ เมื่อมีความคล่องแคล่วแล้วจึงเพิ่มความเร็วของจังหวะดนตรี

3.3 การสรุป

ครูสรุปสัตว์ทั้ง 5 ตัวตามเพลง “เต่า” บนนิ้วมือขวาทั้ง 5 นิ้ว อีกครั้ง จากนั้นถามนักเรียนว่าจังหวะช้าหรือเร็วที่มีความสนุกสนานมากกว่ากัน

4. สื่อการเรียนรู้

- 4.1 โน้ตเพลง “เต่า”
- 4.2 จังหวะดนตรี
- 4.3 การสาธิต

5. การประเมินผล

ประเมินผลโดยวิธีการ

- 5.1 การสังเกต
- 5.2 การโต้ตอบ

ครั้งที่ 6 เรื่อง เคลื่อนไหวร่างกายกับเสียงเพลง

1. จุดประสงค์ เพื่อพัฒนาการรักษาจังหวะเคาะขณะเคลื่อนไหวร่างกาย
2. สาระการเรียนรู้
 - การร้องเพลง
 - การเคาะจังหวะ
 - การเคลื่อนไหวร่างกายตามความช้า-เร็วของจังหวะ
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้
 - 3.1 การนำเข้าสู่บทเรียน
 - ครูและนักเรียนร่วมกันร้องเพลง “เต่า” และปรบมือตามจังหวะดนตรี
 - ครูให้นักเรียนชูมือขวาขึ้นมา จากนั้นถามนักเรียนว่านิ้วหัวแม่มือเป็นสัตว์ตัวอะไร และถามไล่ไปกระทั่งครบทั้ง 5 นิ้ว
 - 3.2 การสอน
 - ครูแสดงภาพสัตว์ 1 ตัว (จากทั้งหมด 5 ตัว คือ เต่า ปลา นก ช้าง ม้า) แล้วให้นักเรียนขยับนิ้วนั้นๆ ตามจังหวะช้า-เร็วตามที่ครูกำหนด
 - ครูเปลี่ยนภาพสัตว์ที่ชี้แสดง โดยไม่เรียงตามลำดับนิ้ว แล้วให้นักเรียนขยับนิ้วนั้นๆ ตามจังหวะช้า-เร็วตามที่ครูกำหนด
 - ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 6 คน แล้วให้แต่ละกลุ่ม ออกมาแสดงการขยับนิ้วมือตามเพลง “เต่า” พร้อมทั้งร้องเพลงร่วมกับเพื่อนๆ ที่เหลือ ตามจังหวะดนตรีที่ครูกำหนด
 - เมื่อครบทั้ง 5 กลุ่มแล้ว ทุกคนร้องเพลงและขยับนิ้วมือตามเพลง “เต่า” อีกครั้งพร้อมๆ กัน โดยครูกำหนดจังหวะช้า-เร็วแตกต่างกันไปในแต่ละรอบ
 - 3.3 การสรุป

การที่นักเรียนทุกคนสามารถร้องและขยับนิ้วได้อย่างพร้อมเพรียงกันตามจังหวะทำให้เกิดความไพเราะและสวยงาม

4. สื่อการเรียนรู้

- 4.1 โน้ตเพลง “เต่า”
- 4.2 ภาพตัวสัตว์
- 4.3 จังหวะดนตรี
- 4.3 การสาธิต

5. การประเมินผล

ประเมินผลโดยวิธีการ

- 5.1 การสังเกต
- 5.2 การโต้ตอบ

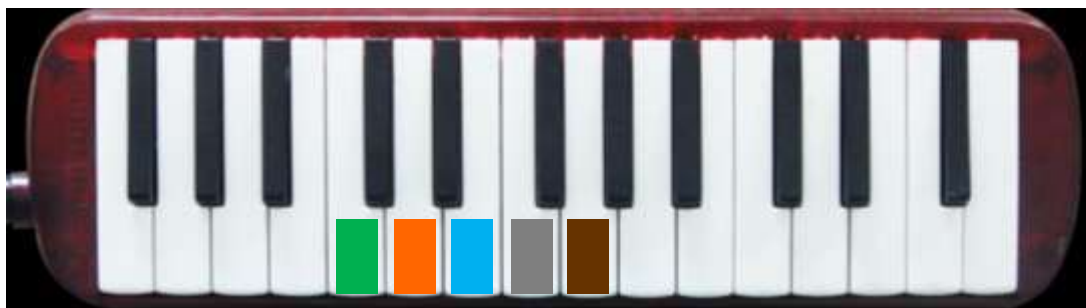
เกณฑ์การประเมินผลระหว่างเรียนครั้งที่ 6 เรื่อง เคลื่อนไหวร่างกายกับเสียงเพลง

จุดประสงค์ เพื่อพัฒนาการรักษาจังหวะเคาะขณะเคลื่อนไหวร่างกาย

ดีมาก	3 คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถขยับนิ้วมือได้ถูกต้องตามเพลง “เต่า” และรักษาจังหวะได้อย่างสม่ำเสมอ
ดี	2 คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถขยับนิ้วมือได้ถูกต้องตามเพลง “เต่า” และรักษาจังหวะได้เกือบทั้งเพลง
พอใช้	1 คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถขยับนิ้วมือได้ถูกต้องตามเพลง “เต่า” และรักษาจังหวะได้บ้าง
ปรับปรุง	0 คะแนน	หมายถึง นักเรียนไม่สามารถขยับนิ้วมือได้ถูกต้องตามเพลง “เต่า” และไม่สามารถรักษาจังหวะได้อย่างสม่ำเสมอ

ครั้งที่ 7 เรื่อง เมโลเดียน

1. จุดประสงค์ เพื่อพัฒนาการเคลื่อนไหวร่างกายตามความช้า-เร็วของจังหวะ โดยแสดงออกผ่านการบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียน
2. สาระการเรียนรู้
 - การร้องเพลง
 - การเคลื่อนไหวร่างกาย
 - ตามความช้า-เร็วของจังหวะ
 - ตามระดับเสียงสูง-ต่ำ
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้
 - 3.1 การนำเข้าสู่บทเรียน
 - ครูและนักเรียนร้องเพลงและขยับนิ้วมือตามจังหวะเพลง “เต่า” พร้อมๆ กัน
 - ครูนำเครื่องเมโลเดียนมาแสดงให้นักเรียนดู และถามว่ามีนักเรียนคนไหนรู้จักเครื่องดนตรีชิ้นนี้หรือไม่ ทำแบบไหนจึงจะมีเสียงดนตรีออกมา
 - ครูถามเพื่อดึงดูดความสนใจนักเรียนว่ามีใครสนใจอยากลองเล่นเมโลเดียนบ้าง ซึ่งหากใครสนใจ ให้นำกลับมาและทำสมาธิให้เรียบร้อย
 - ครูแจกเมโลเดียนให้กับนักเรียนที่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขการนั่งหลับตาทำสมาธิได้
 - 3.2 การสอน
 - นักเรียนเปิดกล่องเมโลเดียนออก จะพบเมโลเดียนอยู่ด้านใน ให้นักเรียนนำออกมา และปิดกล่องวางให้เรียบร้อยตามการสาธิตของครู
 - ให้นักเรียนสังเกตบนลิ้นนิ้วของเมโลเดียน ซึ่งจะมีสติ๊กเกอร์ติดอยู่ทั้งหมด 5 สี ดังภาพต่อไปนี้

สีเขียว แทนภาพ เต่า

ลิ่มนิ้วเสียง โด

สีส้ม แทนภาพ ปลา

ลิ่มนิ้วเสียง เร

สีฟ้า แทนภาพ นก

ลิ่มนิ้วเสียง มี

สีเทา แทนภาพ ช้าง

ลิ่มนิ้วเสียง ฟา

สีน้ำตาล แทนภาพ ม้า

ลิ่มนิ้วเสียง ซอล

- ครูสาธิตการวางนิ้วหัวแม่มือลงบนลิ่มนิ้วสีเขียว และนิ้วที่เหลือวางลงบนลิ่มนิ้วถัดไปตามลำดับ จากนั้นจึงให้นักเรียนปฏิบัติโดยมีครูเดินตรวจสอบความถูกต้องอย่างทั่วถึง
- ครูกำหนดเกมง่ายๆ ให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย โดยให้ทั้งหมดยกมือขวาขึ้น หลังจากนั้นครูให้สัญญาณนับแล้วให้นักเรียนแข่งกันวางนิ้วมือลงบนลิ่มนิ้วของเมโลเดียน
- ครูมอบของรางวัลให้กับนักเรียนที่สามารถทำได้ถูกต้องและรวดเร็ว
- ครูและนักเรียนร้องเพลงพร้อมทั้งขยับนิ้วมือขวาตามจังหวะเพลง “เต่า”
- ครูสาธิตการขยับนิ้วมือขวาตามจังหวะเพลง “เต่า” เมื่อวางบนลิ่มนิ้วของเมโลเดียน จากนั้นให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ โดยมีครูเดินตรวจสอบความถูกต้องอย่างใกล้ชิด
- ครูและนักเรียนร้องเพลงพร้อมทั้งขยับนิ้วเพื่อคลลิ่มนิ้วของเมโลเดียนตามจังหวะเพลง “เต่า” พร้อมกัน ทำซ้ำกระทั่งเกิดความคล่องแคล่ว
- ครูสาธิตการใส่สายปากเป่าเมโลเดียน และการเตรียมเป่าเมโลเดียน และบรรเลงเพลง “เต่า” เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจ

- ครูแจกสายปากเป่าเมโลเดียนให้กับนักเรียน โดยอาจวางเงื่อนไขการหลับตาทำสมาธิอีกครั้ง

- นักเรียนใส่สายปากเป่าเมโลเดียนเพื่อเตรียมบรรเลง โดยมีครูเดินตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อย

- ครูกำหนดเงื่อนไขการเป่าเมโลเดียน โดยหากนักเรียนเป่าโดยไม่ได้รับอนุญาต จะได้รับการลงโทษ เช่น การยึดสายปากเป่าเมโลเดียนคืน

- ครูให้นักเรียนเป่าโน้ตตัวเต่า (ลิมนิ้วสี่นิ้ว เสียงโด นิ้วหัวแม่มือ) ยาวๆ และครูเดินตรวจสอบความถูกต้อง

- นักเรียนเป่าโน้ตตัวปลา นก ช้าง ม้า ตามที่ครูกำหนด

- ครูและนักเรียนร้องเพลง “เต่า” พร้อมทั้งยกมือขวาขึ้นมาขยับนิ้วตามจังหวะ

- นักเรียนวางนิ้วมือขวาลงบนลิมนิ้วเมโลเดียน ร้องเพลง “เต่า” และขยับนิ้วมือเพื่อกดลิมนิ้วตามจังหวะ

- นักเรียนบรรเลงเมโลเดียนเพลง “เต่า” ตามจังหวะที่ครูกำหนด กระทั่งเกิดความคล่องแคล่ว ชำนาญ

3.3 การสรุป

- เสริมแรงทางบวกแก่นักเรียน พร้อมทั้งอธิบายเพิ่มเติมว่า หากนักเรียนสามารถบรรเลงได้ถูกต้องตามทำนองและจังหวะ จะทำให้เกิดความไพเราะสนุกสนาน

4. สื่อการเรียนรู้

4.1 โน้ตเพลง “เต่า”

4.2 เมโลเดียน

4.3 จังหวะดนตรี

4.4 การสาธิต

5. การประเมินผล

ประเมินผลโดยวิธีการ

5.1 การสังเกต

5.2 การโต้ตอบ

ครั้งที่ 8 เรื่อง เสียงสูง-ต่ำ

1. จุดประสงค์ เพื่อพัฒนาการแยกแยะระดับเสียงสูง-ต่ำ
2. สารการเรียนรู้
 - การร้องเพลง
 - การเคลื่อนไหวร่างกาย
 - ตามความช้า-เร็วของจังหวะ
 - ตามระดับเสียงสูง-ต่ำ
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้
 - 3.1 การนำเข้าสู่บทเรียน
 - นักเรียนนั่งหลับตาและทำสมาธิให้เรียบร้อย
 - ครูแจกเมโลเดียนพร้อมสายปากเป่าให้กับนักเรียนที่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขการนั่งหลับตาทำสมาธิได้
 - นักเรียนบรรเลงเมโลเดียนตามจังหวะเพลง “เต่า” พร้อมกัน
 - 3.2 การสอน
 - ครูกดคีย์บอร์ดเสียงโด 3 ครั้งเป็นจังหวะ พร้อมทั้งออกเสียง “เต่า” ให้นักเรียนฟังเป็นตัวอย่าง
 - นักเรียนออกเสียง “เต่า เต่า เต่า” พร้อมกับครูกดคีย์บอร์ดเสียงโด 3 ครั้ง
 - นักเรียนแสดงท่าทางของเต่า โดยเน้นย้ำให้นักเรียนย่อตัวให้ต่ำลง สายตัวไปมา ซ้ำๆ คล้ายลักษณะการเดินของเต่า
 - ครูกดคีย์บอร์ดเสียงซอล 3 ครั้งเป็นจังหวะ พร้อมทั้งออกเสียง “ม้า” ให้นักเรียนฟังเป็นตัวอย่าง
 - นักเรียนออกเสียง “ม้า ม้า ม้า” พร้อมกับครูกดคีย์บอร์ดเสียงซอล 3 ครั้ง
 - นักเรียนแสดงท่าทางของม้า โดยเน้นย้ำให้นักเรียนกระโดดสูง ลักษณะคล้าย ม้าวิ่ง
 - ครูอธิบายเพิ่มเติมว่า วันนี้ นักเรียนจะเป็นเต่าและม้า โดยให้ฟังคำสั่งจากครูว่า จะให้เป็นเต่าหรือม้า แต่ครูจะใช้สัญญาณเสียงสูง-ต่ำ จากคีย์บอร์ด ถ้าได้ยินเสียงต่ำ (เสียงโด) ให้นักเรียนย่อตัวต่ำ ทำท่าทางเลียนแบบลักษณะการเดินของเต่า แต่หากได้ยินเสียงสูง (เสียงซอล) ให้นักเรียนกระโดดสูง เลียนแบบลักษณะของม้า

- ครูอธิบายว่า เสียงที่ให้นักเรียนย่อตัวเป็นเต่า เรียกว่า “เสียงต่ำ” และเสียงที่ให้นักเรียนกระโดดเป็นม้า เรียกว่า “เสียงสูง”

3.3 การสรุป

- เมื่อนักเรียนเริ่มคุ้นเคยกับเสียงสูงและเสียงต่ำ ให้นักเรียนออกมาหน้าชั้น ครั้งละ 6 คน โดยขึ้นเป็นวงกลมและหันหน้าออกจากวง (เพื่อป้องกันการเลียนแบบ) และปฏิบัติเช่นเดิม

- นักเรียนคนอื่นๆ ช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

4. สื่อการเรียนรู้

4.1 คีย์บอร์ด

4.2 เมโลเดียน

4.3 การสาธิต

5. การประเมินผล

ประเมินผลโดยวิธีการ

5.1 การสังเกต

5.2 การโต้ตอบ

ครั้งที่ 9 เรื่อง เสียงสูง-ต่ำ (ต่อ)

1. จุดประสงค์ เพื่อพัฒนาการแยกแยะระดับเสียงสูง-ต่ำ
2. สาระการเรียนรู้
 - การร้องเพลง
 - การเคลื่อนไหวร่างกาย
 - ตามความช้า-เร็วของจังหวะ
 - ตามระดับเสียงสูง-ต่ำ
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้
 - 3.1 การนำเข้าสู่บทเรียน
 - ครูและนักเรียนร้องเพลงและขยับนิ้วมือตามจังหวะเพลง “เต่า” พร้อมๆ กัน
 - 3.2 การสอน
 - ครูกดคีย์บอร์ดเสียงโด 3 ครั้งเป็นจังหวะ พร้อมทั้งออกเสียง “เต่า” ให้นักเรียนฟังเป็นตัวอย่าง
 - นักเรียนออกเสียง “เต่า เต่า เต่า” พร้อมกับครูกดคีย์บอร์ดเสียงโด 3 ครั้ง
 - ครูกดคีย์บอร์ดเสียงซอล 3 ครั้งเป็นจังหวะ พร้อมทั้งออกเสียง “ม้า” ให้นักเรียนฟังเป็นตัวอย่าง
 - นักเรียนออกเสียง “ม้า ม้า ม้า” พร้อมกับครูกดคีย์บอร์ดเสียงซอล 3 ครั้ง
 - ครูกดคีย์บอร์ดเสียงโด ซอล โด เป็นจังหวะ พร้อมทั้งออกเสียง “เต่า ม้า เต่า” ให้นักเรียนฟังเป็นตัวอย่าง
 - นักเรียนออกเสียง “เต่า ม้า เต่า” พร้อมกับครูกดคีย์บอร์ด
 - ครูกดคีย์บอร์ดเสียงซอล ซอล โด เป็นจังหวะ พร้อมทั้งออกเสียง “ม้า ม้า เต่า” ให้นักเรียนฟังเป็นตัวอย่าง
 - นักเรียนออกเสียง “ม้า ม้า เต่า” พร้อมกับครูกดคีย์บอร์ด
 - ครูทำซ้ำ โดยเลือกกดคีย์บอร์ดเสียงโด และเสียงซอล เป็นโน้ต 3 ตัว แล้วให้นักเรียนออกเสียง

3.3 การสรุป

- เมื่อนักเรียนเริ่มมีความชำนาญกับเสียงสูงและเสียงต่ำ ให้นักเรียนออกมาหน้าชั้น ครั้งละ 6 คน โดยยืนเป็นวงกลมและหันหน้าออกจากวง (เพื่อป้องกันการเลียนแบบ) และปฏิบัติเช่นเดิม

4. สื่อการเรียนรู้

4.1 คีย์บอร์ด

4.2 การสาธิต

5. การประเมินผล

ประเมินผลโดยวิธีการ

5.1 การสังเกต

5.2 การโต้ตอบ

เกณฑ์การประเมินผลระหว่างเรียนครั้งที่ 9 เรื่อง เสียงสูง-ต่ำ

จุดประสงค์ เพื่อพัฒนาการแยกแยะระดับเสียงสูง-ต่ำ

ดีมาก	3 คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถบอกได้ทันทีว่าเสียงที่ได้ยินนั้นเป็นเสียงสูงหรือเสียงต่ำ
ดี	2 คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถบอกได้ว่าเสียงที่ได้ยินนั้นเป็นเสียงสูงหรือเสียงต่ำ โดยใช้เวลาคิดพอสมควร
พอใช้	1 คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถบอกได้ว่าเสียงที่ได้ยินนั้นเป็นเสียงสูงหรือเสียงต่ำ แต่จะต้องมีคำแนะนำจากครูด้วย
ปรับปรุง	0 คะแนน	หมายถึง นักเรียนไม่สามารถบอกได้ว่าเสียงที่ได้ยินนั้นเป็นเสียงสูงหรือเสียงต่ำ ถึงแม้ว่าครูจะใบ้คำแล้ว

ครั้งที่ 10 เรื่อง บรรเลงเพลงไพเราะ

1. จุดประสงค์ เพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียน
2. สาระการเรียนรู้
 - การเคลื่อนไหวร่างกายตามความช้า-เร็วของจังหวะ
 - การบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียน
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้
 - 3.1 การนำเข้าสู่บทเรียน
 - นักเรียนนั่งหลับตาทำสมาธิ ครูแจกรมโลเดียนพร้อมสายปากเป่าให้นักเรียน
 - ครูและนักเรียนร้องเพลงและขยับนิ้วมือตามจังหวะเพลง “เต่า” พร้อมๆ กัน
 - 3.2 การสอน
 - นักเรียนบรรเลงเพลง “เต่า” ตามจังหวะช้า-เร็วที่ครูกำหนด
 - ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม โดยในขณะที่กลุ่มหนึ่งทำหน้าที่บรรเลง อีกกลุ่มหนึ่งทำหน้าที่ร้องเพลงและแสดงท่าทางประกอบ จากนั้นสลับกันระหว่าง 2 กลุ่ม
 - นักเรียนทั้งหมดบรรเลงเพลง “เต่า” พร้อมกันอีกครั้ง
 - ครูแสดงโน้ตเพลง “นก” และชี้ภาพสัตว์ในบรรทัดที่ 1 ให้นักเรียนอ่าน
 - ครูออกเสียงตามทำนอง (ทำนองเพลงหนูมาลี) บรรทัดที่ 1 อย่างเป็นจังหวะช้าๆ ให้นักเรียนฟัง
 - นักเรียนออกเสียงตามทำนองบรรทัดที่ 1
 - นักเรียนขยับนิ้วมือขวาตามภาพตัวสัตว์บรรทัดที่ 1
 - นักเรียนวางนิ้วมือขวาลงบนลิ้นนิ้วเมโลเดียน จากนั้นร้องเพลงและกดลิ้นนิ้วเมโลเดียน
 - นักเรียนบรรเลงเมโลเดียนตามภาพตัวสัตว์เพลง “นก” บรรทัดที่ 1 ตามจังหวะที่ครูกำหนด
 - ครูชี้ภาพสัตว์ในบรรทัดที่ 2 ให้นักเรียนอ่าน
 - ครูออกเสียงตามทำนองบรรทัดที่ 2 อย่างเป็นจังหวะช้าๆ ให้นักเรียนฟัง
 - นักเรียนออกเสียงตามทำนองบรรทัดที่ 2
 - นักเรียนขยับนิ้วมือขวาตามภาพตัวสัตว์บรรทัดที่ 2

- นักเรียนวางนิ้วมือขวาลงบนลิ้นนิ้วเมโลเดียน จากนั้นร้องเพลงและกดลิ้นนิ้วเมโลเดียน
- นักเรียนบรรเลงเมโลเดียนตามภาพตัวสัตว์เพลง “นก” บรรทัดที่ 2 ตามจังหวะที่ครูกำหนด
- นักเรียนออกเสียงเพลง “นก” บรรทัดที่ 1 และ 2 ต่อเนื่องกันพร้อมกับครู
- นักเรียนขยับนิ้วมือขวาตามภาพตัวสัตว์บรรทัดที่ 1 และ 2
- นักเรียนบรรเลงเมโลเดียนตามภาพตัวสัตว์เพลง “นก” บรรทัดที่ 1 และ 2 ตามจังหวะที่ครูกำหนด

3.3 การสรุป

- นักเรียนบรรเลงเพลง “นก” บรรทัดที่ 1 และ 2 อีกครั้งเพื่อทบทวน
- นักเรียนบรรเลงเพลง “เต่า”

4. สื่อการเรียนรู้

- 4.1 คีย์บอร์ด
- 4.2 เมโลเดียน
- 4.3 โน้ตเพลง “เต่า”
- 4.4 โน้ตเพลง “นก”
- 4.5 การสาธิต

5. การประเมินผล

ประเมินผลโดยวิธีการ

- 5.1 การสังเกต
- 5.2 การโต้ตอบ

สื่อการเรียนรู้ เพลง “นก”

ครั้งที่ 11 เรื่อง บรรเลงเพลงไพเราะ (ต่อ)

1. จุดประสงค์ เพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีเม โลเดียน
2. สาระการเรียนรู้
 - การเคลื่อนไหวร่างกายตามความช้า-เร็วของจังหวะ
 - การบรรเลงเครื่องดนตรีเม โลเดียน
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้
 - 3.1 การนำเข้าสู่บทเรียน
 - นักเรียนนั่งหลับตาทำสมาธิ ครูแจกรมโลเดียนพร้อมสายปากเป่าให้นักเรียน
 - ครูแสดงภาพตัวสัตว์เพลง “เต่า” จากนั้นครูและนักเรียนร้องเพลงและขยับนิ้วมือตามจังหวะเพลง “เต่า” พร้อมๆ กัน
 - นักเรียนบรรเลงเพลง “เต่า” ตามจังหวะช้า-เร็วที่ครูกำหนด
 - ครูแสดงภาพตัวสัตว์เพลง “นก” จากนั้นครูและนักเรียนร้องเพลงและขยับนิ้วมือตามจังหวะเพลง “นก” บรรทัดที่ 1 และ 2 พร้อมๆ กัน
 - นักเรียนบรรเลงเพลง “นก” บรรทัดที่ 1 และ 2 ตามจังหวะช้า-เร็วที่ครูกำหนด
 - 3.2 การสอน
 - ครูให้นักเรียนร้องเพลงและขยับนิ้วมือตามจังหวะเพลง “นก” บรรทัดที่ 1 และ 2 อีกครั้ง
 - ครูชี้ภาพตัวสัตว์เพลง “นก” ในบรรทัดที่ 3 ให้นักเรียนอ่าน
 - จากนั้นครูชวนนักเรียนสังเกตบนภาพสัตว์ว่าบรรทัดที่ 1 และ 3 มีความเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่
 - ครูออกเสียงตามทำนอง (ทำนองเพลงหนูมาลี) บรรทัดที่ 1, 2 และ 3 อย่างเป็นจังหวะช้าๆ ให้นักเรียนฟัง
 - นักเรียนออกเสียงตามทำนองบรรทัดที่ 1, 2 และ 3
 - นักเรียนขยับนิ้วมือขวาตามภาพตัวสัตว์บรรทัดที่ 1, 2 และ 3
 - นักเรียนวางนิ้วมือขวาลงบนลิ้นนิ้วเม โลเดียน จากนั้นร้องเพลงและกดลิ้นนิ้วเม โลเดียน
 - นักเรียนบรรเลงเม โลเดียนตามภาพตัวสัตว์เพลง “นก” บรรทัดที่ 1, 2 และ 3 ตามจังหวะที่ครูกำหนด

- ครูชี้ภาพสัตว์ในบรรทัดที่ 4 ให้นักเรียนอ่าน
- ครูออกเสียงตามทำนองบรรทัดที่ 4 อย่างเป็นจังหวะซ้ำๆ ให้นักเรียนฟัง
- นักเรียนออกเสียงตามทำนองบรรทัดที่ 4
- นักเรียนขยับนิ้วมือขวาตามภาพตัวสัตว์บรรทัดที่ 4 กระทั่งเกิดความชำนาญ
- นักเรียนบรรเลงเมโลเดียนตามภาพตัวสัตว์เพลง “นก” บรรทัดที่ 1, 2, 3 และ 4

ตามจังหวะที่ครูกำหนด

- นักเรียนออกเสียงเพลง “นก” ตั้งแต่เริ่มต้นกระทั่งจบเพลงอย่างต่อเนื่องกัน

พร้อมกับครู

- นักเรียนขยับนิ้วมือขวาตามภาพตัวสัตว์
- นักเรียนบรรเลงเมโลเดียนตามภาพตัวสัตว์เพลง “นก” ตามจังหวะที่ครูกำหนด

ฝึกซ้ำๆ กระทั่งเกิดความชำนาญ

3.3 การสรุป

- ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งออกเสียงและแสดงท่าทางประกอบเพลง อีกกลุ่มหนึ่งบรรเลงเมโลเดียนจากนั้นสลับกิจกรรมระหว่างกลุ่ม
- นักเรียนทุกคนบรรเลงเพลง “นก” พร้อมๆ กันอีกครั้ง

4. สื่อการเรียนรู้

- 4.1 คีย์บอร์ด
- 4.2 เมโลเดียน
- 4.3 โน้ตเพลง “เต่า”
- 4.4 โน้ตเพลง “นก”
- 4.5 การสาธิต

5. การประเมินผล

ประเมินผล โดยวิธีการ

- 5.1 การสังเกต
- 5.2 การโต้ตอบ

ครั้งที่ 12 เรื่อง บรรเลงเพลงไพเราะ (ต่อ)

1. จุดประสงค์ เพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียน
2. สาระการเรียนรู้
 - การเคลื่อนไหวร่างกายตามความช้า-เร็วของจังหวะ
 - การบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียน
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้
 - 3.1 การนำเข้าสู่บทเรียน
 - นักเรียนนั่งหลับตาทำสมาธิ ครูแจกเมโลเดียนพร้อมสายปากเป่าให้นักเรียน
 - นักเรียนบรรเลงเพลง “เต่า” ตามจังหวะช้า-เร็วที่ครูกำหนด
 - นักเรียนบรรเลงเพลง “นก” ตามจังหวะช้า-เร็วที่ครูกำหนด
 - 3.2 การสอน
 - ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่มๆ ละ 6 คน จากนั้นครูให้นักเรียน 1 กลุ่มออกมาหน้าชั้นเรียนแล้วร้องเพลงและขยับนิ้วมือขวาเพลง “เต่า” ตามจังหวะที่ครูกำหนด กระทบ 5 กลุ่ม
 - นักเรียนทั้งหมดบรรเลงเพลง “เต่า” พร้อมกันตามจังหวะที่ครูกำหนดอีกครั้ง
 - ครูให้นักเรียน 1 กลุ่มออกมาบรรเลงเพลง “เต่า” หน้าชั้นเรียน ตามจังหวะที่ครูกำหนด จากนั้นทำซ้ำกระทบทั้ง 5 กลุ่ม
 - 3.3 การสรุป
 - นักเรียนบรรเลงเพลง “นก” ตามจังหวะที่ครูกำหนด
 - นักเรียนบรรเลงเพลง “เต่า” ตามจังหวะช้า-เร็วที่ครูกำหนด แล้วครูถามให้นักเรียนเปรียบเทียบความรู้สึกว่าจังหวะแบบไหนที่สนุกกว่ากัน
4. สื่อการเรียนรู้
 - 4.1 คีย์บอร์ด
 - 4.2 เมโลเดียน
 - 4.3 โน้ตเพลง “เต่า”
 - 4.4 โน้ตเพลง “นก”
 - 4.5 การสาธิต

5. การประเมินผล

ประเมินผล โดยวิธีการ

5.1 การสังเกต

5.2 การโต้ตอบ

เกณฑ์การประเมินผลระหว่างเรียนครั้งที่ 12 เรื่อง บรรเลงเพลงไพเราะ

จุดประสงค์ เพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียน

เกณฑ์การประเมินผลกิจกรรม 1

ดีมาก	3 คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถร้องเพลง “เต่า” ได้อย่างถูกต้อง และตรงตามจังหวะที่กำหนด
ดี	2 คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถร้องเพลง “เต่า” ได้ถูกต้อง และตรงตามจังหวะที่กำหนดเกือบทั้งเพลง
พอใช้	1 คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถร้องเพลง “เต่า” ได้ถูกต้อง และตรงตามจังหวะที่กำหนดบ้าง
ปรับปรุง	0 คะแนน	หมายถึง นักเรียนไม่สามารถร้องเพลง “เต่า” ได้อย่างถูกต้อง และตรงตามจังหวะที่กำหนด

เกณฑ์การประเมินผลกิจกรรม 2

ดีมาก	3 คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถบรรเลงเพลง “เต่า” ได้อย่างถูกต้อง และตรงตามจังหวะที่กำหนด
ดี	2 คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถบรรเลงเพลง “เต่า” ได้ถูกต้อง และตรงตามจังหวะที่กำหนด โดยผิดพลาดบ้างในบางครั้ง
พอใช้	1 คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถบรรเลงเพลง “เต่า” ได้ถูกต้อง และตรงตามจังหวะที่กำหนดได้บ้าง
ปรับปรุง	0 คะแนน	หมายถึง นักเรียนไม่สามารถบรรเลงเพลง “เต่า” ได้ถูกต้อง และตรงตามจังหวะที่กำหนด

ครั้งที่ 13 เรื่อง บรรเลงเพลงไพเราะ (ต่อ)

1. จุดประสงค์ เพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียน
2. สาระการเรียนรู้
 - การเคลื่อนไหวร่างกายตามความช้า-เร็วของจังหวะ
 - การบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียน
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้
 - 3.1 การนำเข้าสู่บทเรียน
 - นักเรียนนั่งหลับตาทำสมาธิ ครูแจกรมโลเดียนพร้อมสายปากเป่าให้นักเรียน
 - นักเรียนบรรเลงเพลง “เต่า” ตามจังหวะช้า-เร็วที่ครูกำหนด
 - นักเรียนบรรเลงเพลง “นก” ตามจังหวะช้า-เร็วที่ครูกำหนด
 - 3.2 การสอน
 - ครูแสดงโน้ตเพลง “JINGLE BELLS” และชี้ภาพสัตว์ในบรรทัดที่ 1 ให้นักเรียนอ่าน
 - ครูออกเสียงตามทำนองบรรทัดที่ 1 อย่างเป็นจังหวะช้าๆ ให้นักเรียนฟัง
 - นักเรียนออกเสียงตามทำนองบรรทัดที่ 1
 - นักเรียนขยับนิ้วมือขวาตามภาพตัวสัตว์บรรทัดที่ 1
 - นักเรียนวางนิ้วมือขวาลงบนลิ้นนิ้วเมโลเดียน จากนั้นร้องเพลงและกดลิ้นนิ้วเมโลเดียน
 - นักเรียนบรรเลงเมโลเดียนตามภาพตัวสัตว์เพลง “JINGLE BELLS” บรรทัดที่ 1 ตามจังหวะที่ครูกำหนด
 - ครูชี้ภาพสัตว์ในบรรทัดที่ 2 ให้นักเรียนอ่าน
 - ครูออกเสียงตามทำนองบรรทัดที่ 2 อย่างเป็นจังหวะช้าๆ ให้นักเรียนฟัง
 - นักเรียนออกเสียงตามทำนองบรรทัดที่ 2
 - นักเรียนขยับนิ้วมือขวาตามภาพตัวสัตว์บรรทัดที่ 2
 - นักเรียนวางนิ้วมือขวาลงบนลิ้นนิ้วเมโลเดียน จากนั้นร้องเพลงและกดลิ้นนิ้วเมโลเดียน
 - นักเรียนบรรเลงเมโลเดียนตามภาพตัวสัตว์เพลง “JINGLE BELLS” บรรทัดที่ 2 ตามจังหวะที่ครูกำหนด

- นักเรียนออกเสียงเพลง “JINGLE BELLS” บรรทัดที่ 1 และ 2 ต่อเนื่องกันพร้อมกับครู
- นักเรียนขยับนิ้วมือขวาตามภาพตัวสัตว์บรรทัดที่ 1 และ 2
- นักเรียนบรรเลงเมโลเดียนตามภาพตัวสัตว์เพลง “JINGLE BELLS” บรรทัดที่ 1 และ 2 ตามจังหวะที่ครูกำหนด

3.3 การสรุป

- นักเรียนบรรเลงเพลง “JINGLE BELLS” บรรทัดที่ 1 และ 2 เพื่อทบทวน
- นักเรียนบรรเลงเพลง “นก” และเพลง “เต่า”

4. สื่อการเรียนรู้

- 4.1 คีย์บอร์ด
- 4.2 เมโลเดียน
- 4.3 โน้ตเพลง “เต่า”
- 4.4 โน้ตเพลง “นก”
- 4.5 โน้ตเพลง “JINGLE BELLS”
- 4.6 การสาธิต

5. การประเมินผล

ประเมินผลโดยวิธีการ

- 5.1 การสังเกต
- 5.2 การโต้ตอบ

สื่อการเรียนรู้ เพลง “JINGLE BELLS”

ครั้งที่ 14 เรื่อง บรรเลงเพลงไพเราะ (ต่อ)

1. จุดประสงค์ เพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียน
 2. สาระการเรียนรู้
 - การเคลื่อนไหวร่างกายตามความช้า-เร็วของจังหวะ
 - การบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียน
 3. กระบวนการจัดการเรียนรู้
 - 3.1 การนำเข้าสู่บทเรียน
 - นักเรียนนั่งหลับตาทำสมาธิ ครูแจกรมโลเดียนพร้อมสายปากเป่าให้นักเรียน
 - นักเรียนบรรเลงเพลง “เต่า” ตามจังหวะช้า-เร็วที่ครูกำหนด
 - นักเรียนบรรเลงเพลง “นก” ตามจังหวะช้า-เร็วที่ครูกำหนด
 - 3.2 การสอน
 - ครูแสดงโน้ตเพลง “JINGLE BELLS” และให้นักเรียนออกเสียงตามทำนองเพลงบรรทัดที่ 1 และ 2
 - นักเรียนขยับนิ้วมือขวาตามภาพตัวสัตว์บรรทัดที่ 1 และ 2
 - นักเรียนบรรเลงเมโลเดียนตามภาพตัวสัตว์เพลง “JINGLE BELLS” บรรทัดที่ 1 และ 2 ตามจังหวะที่ครูกำหนด
 - ครูชี้ภาพสัตว์ในบรรทัดที่ 3 ให้นักเรียนอ่าน
 - ครูออกเสียงตามทำนองบรรทัดที่ 3 อย่างเป็นจังหวะช้าๆ ให้นักเรียนฟัง
 - นักเรียนออกเสียงตามทำนองบรรทัดที่ 3
 - นักเรียนขยับนิ้วมือขวาตามภาพตัวสัตว์บรรทัดที่ 3
 - นักเรียนวางนิ้วมือขวาลงบนลิ้นนิ้วเมโลเดียน จากนั้นร้องเพลงและกดลิ้นนิ้วเมโลเดียน
 - นักเรียนบรรเลงเมโลเดียนตามภาพตัวสัตว์เพลง “JINGLE BELLS” บรรทัดที่ 3 ตามจังหวะที่ครูกำหนด
 - อ่านและปฏิบัติในบรรทัดที่ 4 ตามลำดับกิจกรรมเช่นเดียวกันกับก่อนหน้านี้
 - นักเรียนออกเสียงเพลง “JINGLE BELLS” บรรทัดที่ 1, 2, 3 และ 4
- ต่อเนื่องกันพร้อมกันกับครู
- นักเรียนขยับนิ้วมือขวาตามภาพตัวสัตว์บรรทัดที่ 1, 2, 3 และ 4

- นักเรียนบรรเลงเมโลเดียนตามภาพตัวศัพท์เพลง “JINGLE BELLS” ตามจังหวะ
ที่ครูกำหนด

3.3 การสรุป

- นักเรียนบรรเลงเพลง “JINGLE BELLS” เพลง “นก” และเพลง “เต่า”

4. สื่อการเรียนรู้

- 4.1 คีย์บอร์ด
- 4.2 เมโลเดียน
- 4.3 โน้ตเพลง “เต่า”
- 4.4 โน้ตเพลง “นก”
- 4.5 โน้ตเพลง “JINGLE BELLS”
- 4.6 การสาธิต

5. การประเมินผล

ประเมินผลโดยวิธีการ

- 5.1 การสังเกต
- 5.2 การโต้ตอบ

ครั้งที่ 15 การทดสอบหลังเรียน

1. จุดประสงค์ เพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียน
2. สาระการเรียนรู้
 - เพื่อพัฒนาให้นักเรียนแยกแยะเสียงที่ได้ยินได้
 - เพื่อพัฒนาการรักษาจังหวะเคาะขณะเคลื่อนไหวร่างกาย
 - เพื่อพัฒนาการแยกแยะระดับเสียงสูง-ต่ำโดยแสดงออกผ่านการเคลื่อนไหวร่างกาย
 - เพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีเมโลเดียนตามความช้า-เร็วของจังหวะ
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้
 - 3.1 การนำเข้าสู่บทเรียน

นักเรียนนั่งหลับตาทำสมาธิ และครูเล่านิทานสั้นๆ ให้ฟังเกี่ยวกับสวนสัตว์
 - 3.2 การสอน
 - ครูให้นักเรียนฟังเสียงสัตว์และสิ่งของต่างๆ แล้วให้นักเรียนตอบว่าเป็นเสียงของสัตว์หรือสิ่งของชนิดใด
 - ครูกดคีย์บอร์ดเสียง “โศ ซอล โศ” พร้อมทั้งออกเสียง “เต่า ม้า เต่า” แล้วถามนักเรียนว่าระหว่างเต่ากับม้าสัตว์ชนิดใดกระโดดได้สูงกว่ากัน และอธิบายเพิ่มเติมว่า นั่นคือเสียงสูง เมื่อได้ยินเสียงสูงให้นักเรียนกระโดดขึ้นให้สูง และเต่าก็เป็นเสียงต่ำ ให้นักเรียนย่อตัวลงต่ำๆ เมื่อได้ยินเสียงต่ำ
 - ครูให้นักเรียนออกเสียงพร้อมทั้งขยับนิ้วมือขวาเพลง “เต่า” เพลง “นก” และเพลง “JINGLE BELLS” ตามจังหวะที่ครูกำหนด
 - นักเรียนบรรเลงเมโลเดียนเพลง “เต่า” เพลง “นก” และเพลง “JINGLE BELLS” ตามจังหวะช้า-เร็วที่ครูกำหนด
 - 3.3 การสรุป
 - ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งออกเสียงและแสดงท่าทางประกอบเพลง อีกกลุ่มหนึ่งบรรเลงเมโลเดียน
 - ครูสอบถามนักเรียนว่าเมื่อนักเรียนสามารถบรรเลงเมโลเดียนเป็นบทเพลงได้อย่างถูกต้องตรงตามจังหวะแล้ว นักเรียนรู้สึกสนุกสนานไปกับดนตรีหรือไม่

4. สื่อการเรียนรู้

- 4.1 ภาพสัตว์และสิ่งของต่างๆ
- 4.2 คีย์บอร์ด
- 4.3 เมโลเดียน
- 4.4 โน้ตเพลง “เต่า”
- 4.5 โน้ตเพลง “นก”
- 4.6 โน้ตเพลง “JINGLE BELLS”

5. การประเมินผล

ประเมินผลโดยวิธีการ

- 5.1 การสังเกต
- 5.2 การโต้ตอบ

เกณฑ์การประเมินกิจกรรม 1

ดีมาก	3 คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถเลือกตอบได้ตรงกับเสียงที่ได้ยิน อย่างถูกต้องตั้งแต่ 3 ครั้ง
ดี	2 คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถเลือกตอบได้ตรงกับเสียงที่ได้ยิน อย่างถูกต้อง 2 ครั้ง
พอใช้	1 คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถเลือกตอบได้ตรงกับเสียงที่ได้ยิน อย่างถูกต้องเพียง 1 ครั้ง
ปรับปรุง	0 คะแนน	หมายถึง นักเรียนไม่สามารถเลือกตอบได้ตรงกับเสียงที่ได้ยิน

เกณฑ์การประเมินผลกิจกรรม 2

ดีมาก	3 คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถบอกได้ทันทีว่าเสียงที่ได้ยินนั้น เป็นเสียงสูงหรือเสียงต่ำ
ดี	2 คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถบอกได้ว่าเสียงที่ได้ยินนั้น เป็นเสียงสูงหรือเสียงต่ำ โดยใช้เวลาคิดพอสมควร
พอใช้	1 คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถบอกได้ว่าเสียงที่ได้ยินนั้น เป็นเสียงสูงหรือเสียงต่ำ แต่จะต้องมีคำแนะนำจากครูด้วย
ปรับปรุง	0 คะแนน	หมายถึง นักเรียนไม่สามารถบอกได้ว่าเสียงที่ได้ยินนั้น เป็นเสียงสูงหรือเสียงต่ำ ถึงแม้ว่าครูจะไปคำแล้ว

เกณฑ์การประเมินกิจกรรม 3

ดีมาก	3 คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถขยับนิ้วมือได้ถูกต้องตามเพลง “เต่า” และรักษาจังหวะได้อย่างสม่ำเสมอ
ดี	2 คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถขยับนิ้วมือได้ถูกต้องตามเพลง “เต่า” และรักษาจังหวะได้เกือบทั้งเพลง
พอใช้	1 คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถขยับนิ้วมือได้ถูกต้องตามเพลง “เต่า” และรักษาจังหวะได้บ้าง
ปรับปรุง	0 คะแนน	หมายถึง นักเรียนไม่สามารถขยับนิ้วมือได้ถูกต้องตามเพลง “เต่า” และไม่สามารถรักษาจังหวะได้อย่างสม่ำเสมอ

เกณฑ์การประเมินผลกิจกรรม 4

ดีมาก	3 คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถบรรเลงเพลง “นก” ได้ถูกต้อง และตรงตามจังหวะที่กำหนด
ดี	2 คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถบรรเลงเพลง “นก” ได้ถูกต้อง และตรงตามจังหวะที่กำหนด โดยผิดพลาดบ้างในบางครั้ง
พอใช้	1 คะแนน	หมายถึง นักเรียนสามารถบรรเลงเพลง “นก” ได้ถูกต้อง และตรงตามจังหวะที่กำหนดได้บ้าง
ปรับปรุง	0 คะแนน	หมายถึง นักเรียนไม่สามารถบรรเลงเพลง “นก” ได้ถูกต้อง และตรงตามจังหวะที่กำหนด

ภาคผนวก จ

สำเนาใบตอบรับตีพิมพ์บทความ

ที่ ศธ ๐๕๔๒.๑๒/๓๕๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
 ๖๘๐ หมู่ ๑๑ ถนนสกลนคร-อุตรธานี
 อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๔ เมษายน ๒๕๕๗

เรื่อง ตอบรับลงบทความในวารสาร

เรียน คุณกฤตนันท์ ศักดิ์ศิริ

ตามที่ท่านได้ขอความอนุเคราะห์ลงบทความวิจัย เรื่อง "การศึกษามลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากชุดการสอนเมโลเดียน ระดับปฐมวัยโดยใช้ภาพสัตว์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ ๑ โรงเรียนเมืองนครราชสีมา" เพื่อลงพิมพ์ในวารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร นั้น

ในกรณี กองบรรณาธิการได้พิจารณาแล้ว และให้ความเห็นชอบนำตีพิมพ์ในวารสารบัณฑิตศึกษา ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๕๔ ประจำเดือนตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๕๗ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์บทความอื่นจากท่านในโอกาสต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติชัย โสพันนา)
 ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
 อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย
 โทร. ๐-๔๒๑๗๔-๓๓๓๔
 โทรสาร ๐-๔๒๑๗-๐๐๓๒

ภาคผนวก ฉ
สำเนาประกาศนียบัตรภาษาอังกฤษ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นายกฤษณ์นันท ศักดิ์ศิริ
วัน/เดือน/ปีเกิด	22 มกราคม 2531
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 206 หมู่ 1 ถนนสุนทรารายณ์ ตำบลโคกสูง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30310
ประวัติการศึกษา	ระดับปริญญาตรี เศรษฐศาสตรบัณฑิต (ศ.บ.) มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ประวัติการรับราชการ	เริ่มรับราชการตำแหน่ง ครูผู้ช่วย เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2555 โรงเรียนจักราชวิทยา อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ครู โรงเรียนบุญวัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31